

# കാളിഭാസരാമാധാനം



ഗ്രന്ഥകർത്താ

ഗണ്യമംഗലം പി. റാമകൃഷ്ണപിള്ള

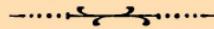


പ്രകാശിക

ബി. കെ. അമ്മ

കഴിവിളവിട്ട് - ഗണ്യമംഗലം

തിരുവനന്തപുരം.



പകർപ്പുവകാശം ഗ്രന്ഥകർത്താവിൽ



ആര്യിംഖവിലാസം ഫല്ലു

കൊട്ടു

കാളി പ്രഭാ

1110

[വില ത്രപ്പാ മ



## മുഖ്യം.

---

രഘുവംശകാവ്യത്തിൽ രാമായണക്കമ വന്നിക്കണ അതുസ്ഥ്രാജഭാട (പത്രമുതൽ പതിനഞ്ചുവരെ) ഒരു പരി ദാഷയാണു പ്രത്യുത്തമം. സർപ്പങ്ങളും അരണസർിച്ചു് ഇതിൽ അതുകാണ്യാജഭാടാണ്. കൈകരളിലൂടെവായ ആ ചംശദ്രോകൾ അതുകൂടിയ കിളിപ്പുഞ്ചറിതിയിലാണു് ഇതു് എ ഭത്തിട്ടില്ലതു്.

രഘുവംശ ആപാദച്ചുവം നിസ്ഥമയുംരാം. അതിലെ രാമായണം അതുകെടയും ശ്രൂഢാരയെ അതുകൾക്കിഴക്കു ലോ. “രഘുവംശരാമായണം കിളിപ്പുഞ്ചായിട്ട് കൈകരളിക്കു കിട്ടുന്നതു നന്നായിരിക്കും” എന്ന ചുരുക്ക മിസ്റ്റർ. വി. കെ. ഗ്രോവിന്റെവെള്ളു് എഴുഞ്ചെടുക്കാലുംബന്ധമുന്നു് രാജക്കൽ സംഭാഷണവശാൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു്.

“കൈകരളിക്കു നവീനങ്ങളിലും നിത്രവ്രൂപങ്ങളിലും അതുകാളിഡാസാധയങ്ങൾം മുക്തകർിതിയിലും പാലുങ്ങളായി വിവരംനുംചെയ്യുന്നതു നന്നാതന്നെ; എങ്കിലും കിളിപ്പുഞ്ചിനും രാമായണത്തിനും തമ്മിൽ എന്നൊപ്പായത്തമുണ്ട്”; പാരായണംചെയ്യുന്ന ഭക്തമാർക്കു കിളിപ്പുഞ്ചറിതി കരുക്കേണ്ട ഒരിക്കലാണു് ഇടയുണ്ട്” എന്നു് എന്നിക്കു പിന്നെതോന്നി. ഇതാണു് ഈ പരിഭ്രാം ഉണ്ടാക്കാനും കിളിപ്പുഞ്ചറിതിയെ അവലംബിക്കാനും ഇടയാക്കിയ കാരണം.

മൂലഗ്രന്ഥത്തിൽ ശ്രീരാമനെ ഉദ്ദേശിച്ച് “സഃ” എ എം മരം കാണുന്നേന്തതു ഭക്തവായതുടെ പാരായണാലിങ്ക ചി പ്രമാണിച്ച വിജ്ഞപ്പത്തായങ്ങളാണ് ഇതിൽ പ്രധാനി ചിട്ടിക്കുള്ളത്. ഭാവാൻ ശ്രീരാമൻ മഹാവിജ്ഞവിന്റെ അവ താരമാണെന്നു കാഴ്തിഡാണും രഘുവംശത്തിൽ പാലേടത്തും സമ്മതിച്ചുകാണുന്നു. അതിനുംപുറമെ ലക്ഷ്മിനോപദേശ വും താരോപദേശവും മുന്നും ഇംഗ്രീക്കിൾക്കാണും ഇതിൽ സുചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിന്റെ കൈയെഴുത്തുകാട്ടി വാ യിച്ച് പട്ടാലിഷ്കരം കഴിച്ചപ്പോൾ അതിനുകൂടിയ ചില മുഖ്യങ്ങളും അന്നപേക്ഷണിയമായ അഭിപ്രായം അന്ന സർച്ചുണ്ടും അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

മൂലഗ്രന്ഥത്തിലെ ഓരോദ്ദോക്കവും ഇതിൽ ഇന്ത്യൻ ഇംഗ്രീക്കളിൽ തന്നെ നിരത്തിവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട് പക്ഷേ ആരശയല്പകാശേത്തിന്റെ സത്കര്യം സംബന്ധിച്ചിട്ടു തെരാളം സംസ്കൃതത്തിനും മലയാളത്തിനും തുമിലുള്ള അ നീരംനിമിത്തം ചില ദ്രോക്കങ്ങൾ (വളരെ ചുരുക്കം) ഇംഗ്രീസിൽക്കിടക്കാൻ ചെയ്തുപോയി, എന്നാൽ ചിലവ ഓരോ ഇംഗ്രീസിൽക്കിടക്കാൻ മലയാളത്തിലെ മൂലഗ്രന്ഥത്തിലെ 552 ദ്രോക്കങ്ങൾ ഇംഗ്രീസിൽക്കിടക്കാൻ വിവരംനുത്തമായി 1109 ഇംഗ്രീക്കളായിക്കാണാം.

ഇല്ലകാരം ഗ്രസപമായ ഒരു പുതുരാമാധാരണക്കിളിപ്പും ഉണ്ടായതിനെത്തു കേതുസൂ സഹിതയെന്നമായ രാജാത്രീ കൂത്തുകൂടി കൂദ്ദിപ്പിച്ച അവർക്കൾ (കാഞ്ചിരവിജാകംവിട്ട്) കരിക്കോത്തിയിൽ മിസ്സർ കൊച്ചുപ്പി എന്ന പ്രസിദ്ധവായ നക്കാരനെക്കാണും ഇതിന്റെ കൈയെഴുത്തുപ്പതി വായി

பூரித்து பலகள் பட்டாலிஷேகம் கடித்து. விண்ணம் பட்டாலி ஷேகத்தினாயி ஹஸ் ருமை பல மாநுஜனங்களில் அதுவு ஸ்ரீபூர்த்தி. அதைக்குக்கியாளோ ஹது அத்தித்து புளிமல் சென்றுள்ளமென்று எனிக்கீ அதுருமல் உடித்துது.

ஞேராமப்பட்டாலிஷேகாவஸரஸ்பதில் பறி விதமாய மனோலயம் ஸிலிக்ளெமகித் தொவத்தேகோத்தமஸ மாய எடுத்ததூண்டு ராமாந்தரை கேப்ளக்ளெமென் தோங்குகியாலும், புதுதருமைத்திலே பட்டாலிஷேகாப்பட்டு அதுயிகம் பரிமிதவும் கேதிஸூப்புரைத்திற தீரை அப்பற்றாப்புவும் அதுக்குமாலும் கடித்தை அலிஷேகக்குப்பகல் ஸ்ரீ அது எட்டுருத்துவின்ற கேதிமயுரமாயசிதம் தனை யாளோ உபயோஹித்திட்டித்து; அதாயது —

“ரத்னவிஂராஸஙே ராமநேயும் சேற்று

பதிரையூம் வாம்பாரே வினிக்கிப்பு”

எடுக்கும் அலுருத்துவமாயங்களிலே வரிக்கல் வாயி ஆளோ அலிஷேகம் கடித்துது.

ஹஸ் புதுதத்தில் எடுக்கும்பூவும் அலிகாவித்து, மஹாஸ்ரயமாக்குப்படி அல்லும் பரிதாழ்க்காத்திட்ட,

அநுமஞ்சி வடக்கங்குற் ராஜாஜவம்ராஜா அவர்க்கல்

” பாஷாநால்ராஸ்தூக்கல் (கரமன)

ராஜஞ்சி எந். அதுர். வேலப்புத்திஅவர்க்கல் ஸி. எந்.

” கந்தத்துத்தூப்புந் அவர்க்கல் (கஷத்துர்)

எடுக்கி மஹாமாற் க்ஷமயோட ஹஸ் ருமை முழுவான் வாயி ஆகேடு ஸமஜநாப்புவுமாய உபயோகமிக்காட்ட ஸ்ரீம.

പുസ്തകം എന്ന ഫ്രാസാമിപ്പിച്ചതിൽ ഉള്ള കുതജ്ജണ്ട  
വിനയപുരം രാഖേപ്പുട്ടതിക്കൊള്ളുന്നും. റാജഗുരീ ടി. കെ.  
വേലപ്പുള്ളി അവർക്കറ ബി. എ; ബി. എൽ. പ്രസംഗമായ  
ങ്ങ അവതാരിക്കൊണ്ട് ഈ ഗമ്പത്തെ അലക്കരിച്ച  
തിനു ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോട് പ്രത്യേകം നടവിയുള്ളവനാ  
യിരിക്കുന്നു.

“കരം ശ്രാക്കിപ്പുവാൻ” മാത്രം ഒരുണ്ടാന നിത്യപ  
കമാർ ഉണ്ടെങ്കിൽ അവക്കുടെ നേരേയും, തുഞ്ചിഭാസത്തു  
വിന്നുവെന്നു തിരുവായ്‌മൊഴി അനുസരിച്ച്, എനിക്ഷേ അതു  
വാണംതുതു; എന്തെന്നാൽ കരം കണ്ണപിടിച്ച പറ  
യുന്നപക്ഷം അതു തിരുത്തവാൻ സ്ഥകത്തും കിട്ടം, അതല്ല  
നല്ല ഭാഗത്തെ ചീതയൊയി വ്യാവ്യാഖ്യിക്കയാണെങ്കിൽ അതു  
ഭാഗത്തിനു മാറ്റ കുടകയും ചെയ്യും; അങ്ങനെ അവക്കുടെ  
പാഠരോഭാഗ്യം നമ്മൾ പരമഭാഗ്യമായി കലാരിക്കുന്നു.

എൻ്റെ ദാഖലത്തെക്കാണോ അശൈക്തതക്കാണോ  
ഈതിൽ വന്നപോയിട്ടുള്ള കിട്ടുകൾ ചുണ്ടിക്കൊണ്ടിച്ച തങ്ങ  
നാപക്ഷം, കുതജ്ജണ്ടയോടെ സ.എക്കരിക്കയും അട്ടാത  
പതിപ്പിച്ച് അവ പരിഹരിപ്പാൻ കഴിയുന്നതു ശുമിക്കയും  
ചെയ്യുകൊള്ളാം. ഈ അങ്ങനെ ഈ ചെറുതുതി ഈതാ മഹാ  
ജനസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നും.

വിധേയനായ,

ഗമ്പത്താ.

ശ്രീ.

## അവതാരിക .

---

പരിപാവനവും വിജ്ഞാനപ്രഥമവും ആദ്യനം റസാ തമക്ക് ആയ രാമാധൻകമയ്ക്ക് വശംവദരാകാത്ത കവി കർണ്ണ ഭാരതവാഡിൽ ഒക്കാലത്തും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. കവി താശാവയിൽ ആരോധണംചെയ്തു മധുരസപരഞ്ഞായ കൂള കുഞ്ചിതങ്ങൾ മഹാസമുദായത്തിന് ആചാരത്വം ഉപയോഗപ്രമാണി പ്രവർത്തിച്ചു ശ്രീ വാല്മീകിമുതൽ ഭാരതീയ കവിപരമ്പരകൾ ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ്റെ മഹാപ്രഭുത്വിൽ കൂള സക്കിത്തനംചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

‘യദിമാസ്തി തദന്ത്യത  
യന്നൊഹാസ്തി നതത് കപചിത്’

എന്ന പ്രമാണത്തെ അക്ഷരംപുതി സാധുകരിക്കുന്ന മഹാ ഭാരതത്തിലും രാമാധൻകമയ്ക്ക് സ്ഥാനമുണ്ട്. ഭോജരാജാവും, ക്ഷേമമേനും, തൃജിസിദ്ധാബനം, കവപാഠം, കണ്ണറ്റപ്പ ഗ്രിക്കേം, എഴുത്തച്ചുരം ഇം ക്രമാദിതം കാഖുനപാത്രങ്ങിൽ പകൻ ആമോദപ്പും നമുക്കേ നംകീട്ടുണ്ട്. എന്നത് ലേശവും ഗമ്പവിസ്തുരംകൂടാതെയും മുഖാനഞ്ഞായ കുല കാൽഞാലഭം ക്രൂഡികരിച്ചും, ‘ഇക്ഷുക്ഷീരഗ്രംഡാബി’ ഭൂരസങ്ങൾ ചെത്തി ശ്രീ കാളിഭാസൻ ദാക്കപ്പുട്ടതിട്ടു കവിതാമുതം സാദ്വര്യം ഇല്ലാത്തതുതനായാണ്. ആ സൃത്യാദികർക്കു അന്നസരണമണ്ണാത്ത ആശയങ്ങൾക്കു കാണ്ടുതികളിൽ കാണുകയില്ല. ഷുഡിസംസ്കാരം ആ മ

ഹാത്മാവിന്റെ ഇഷ്ടപരിക്കതികൾ കാരണവും, അതുപോലെതന്നെ അതിന്റെ ഫലവും ആയിരുന്നു. ദേശദേശവും കാലവൃത്താസവും ക്രാതെ കാളിഭാസത്തികൾ മനഃപ്രേശ തെരു ജയിച്ച സംഭവാശത്തെ പരിച്ഛുമാക്കി ആനന്ദപാരവയ്യുത്തിൽ കാലം ചുറ്റിക്കാൻ മനഷ്യവർഗ്ഗത്തെ സഹായിക്കുന്നു. ക്രാതെപരംന്നനായ ആ പ്രണ്ടാത്മാവു പതിനൊല്ല ലോകങ്ങളിൽ ഒരുന്നൊടുത്തിൽ കാണുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗ്രാഹ്യത്വാജ്ഞവിവേചനം അപ്രിതിയമാണ്. ഭീമകാരി ഔദ്ധാരം രൂപത്രണങ്ങൾ രഘുരാജവംശത്തിൽ സൗഖ്യലിഖായിക്കാണുകയാലുണ്ട് കാളിഭാസൻ ദാലീപാഡിക്കുളു കമാനായകമാരാക്കിട്ടുകയും ആ രൂപത്രണങ്ങൾ രഘുവംശകാവുത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽത്തന്നെ ഇങ്ങനെ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ബോധമാജുമഹ്രില്ലാനാം ആഗ്രഹലോദയകമ്മണാം  
ആസമുദ്രക്ഷീരീശാനാം ആനാകരമ്പവർത്തമനാം  
അമാവിധിഹ്രതാഗ്നീനാം അമാകാമാച്ചിതാത്മിനാം  
അമാപരാധിജണ്യാനാം അമാകാലപ്രഭാവിനാം  
ത്യാഹായ സാളിതാത്മിനാം സത്യായമിതഭാഷിണാം  
യശ്രേഷ്ഠ വിജിഗ്രിഹ്നിണാം പ്രജാഭയെ ഗ്രഹമേധിനാം  
ശ്രേംഖലവേല്ലപ്പുവില്ലാനാം യദ്യവനേ വിഷദൈപ്പിണാം  
വാല്ലക്കേ മുനിവൃതതീനാം യോഗേനാനേതന്നരത്യജാം”

പദ്ധതപ്രാധാന്യങ്ങളായ തുണിങ്ങളിടെ അതുന്നതവും ഓസ്പരതമവും ആയ സുവർണ്ണഗ്രഹം ത്രീരാമൻതന്നെനായാണ്. അതിനാൽ തന്നെനായാം രഘുവംശത്തിൽ നിന്നും രാജാക്കന്മാരുടെ പരിത്രം പത്രതാൻപാത്ര സർജ്ജങ്ങൾക്കും പാഠിക്കുന്നതിനും മാത്രം ആരുസർജ്ജം

കാളിഭാസൻ വിനിയോഗിച്ചതു്. വാല്പീകിയുടെ കവിത പറിച്ചു എഴിസ്ഥമാക്കി, ആ കവികളുടെയും അധിക്യാ നഭവത്തയായിക്കൈത്തി ‘കാവ്യാശപാവിൽ’ സഖ്യരിച്ച ഉ കത്തിരോമണിയായ നിഷ്പുൻ രാമായണം എന്ന ഒരു പ്രത്യേക ഗ്രന്ഥം ചെടിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ചില്ല. എങ്കിലും ഒ കതാസ്ഥിമാജിക്കളിൽ സുഗമമായി സഖ്യരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന രാമായണാമുത്തത്തിനു രഹ്യവംശത്തിൽ ഒരു പ്രധാനസ്ഥാ നം അഭ്യേഷം കണ്ടിച്ചു. അല്ല, യന്ത്രത്തിനു സൗകര്യവും മ നല്ലും കിരണ്ടെന്നുവരുന്ന ഇക്കാലത്തു സംക്ഷിപ്തമായ രാമകമ ടോറ്റുജനങ്ങൾക്ക് എററവും ഉപയുക്തമായിരിക്കുമ്പോൾ. കാളിഭാസൻ തങ്ങന്തിന്നുക്കാരം ഒരു നല്ല മാതൃക വേദേ കിട്ടാൻം പ്രധാനസ്ഥാനം. അക്കാരണങ്ങളാൽത്തന്നെ ആ യിരിക്കണം രഹ്യവംശത്തിലെ രാമായണം പ്രത്യേകം ത ജ്ഞമാവണ്ണുന്ന സ്നേഹിതൻ മിസ്സർ ശാസ്ത്രജാഗത്തിലും രാമകു ഷ്ടൂപിജ്ഞ നിയോഗിച്ചതു്.

മേലുന്നതെ ആദ്ദെസർഗ്ഗംജഭം (പത്രമുതൽ പതിനെം വരെ) കൊണ്ടുമാത്രം പ്രത്യേകം ഒരു ഗ്രന്ഥം റിഫ്ഹമിക്ക ബോർഡ് അംഗരി “കാളിഭാസരാമായണം” എന്ന നാമദേ യം ഉചിതംതന്നെയാണു്. രാമായണം എന്നു കേഠിക്ക ബോർഡ് മലയാളികൾ സ്ക്രിക്കറ്റ് പ്രണ്ട്രേറ്റുകനായ എ ഭൂതത്തുണ്ട് അല്ലെങ്കിൽ അല്ലെങ്കിൽ രാമായണമായാണെല്ലാ. കൈരളിക്ക് അമൃഖ്യസ്വന്വത്തായ ആ രാമായണത്തിനു ഇത്തും ഒരു സമോദരത്തി നിർമ്മിച്ചു കാളിഭാസക്ക് അല്ലെങ്കിൽ മായണകത്താവിനം ദാരോഹിക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ചു സങ്ക പ്രശ്നക്കിവിശ്വാസം എത്രവിധത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു എ നു കൈരളിയക്ക് എഴുപ്പം മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് ഒരു സുഗ മമായ മാർഗ്ഗം മിസ്സർ രാമകുഷ്ടൂപിജ്ഞ നിർമ്മിച്ചിരി ക്കുന്നു.

ഈ രണ്ട് രാമാധനങ്ങൾക്കും തമമാർത്ത് ബാഹ്യമായും അത്രിന്നരമായും പല വ്യത്യാസങ്ങളിൽ ഉണ്ട്. അബ്ദാ തമാമാധനം ശ്രീരാമചന്ദ്രൻ്റെ അദ്ധ്യാത്മികമായ സന്ന്ദേശത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഭക്തിസംഖല്പകമെന്ന നിലയിൽ പൊതുജനങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ചു ചെറിച്ചിട്ടുള്ളതാണെല്ലോ. കാഖിലാസരാമാധനമാക്കെട്ട്, രൂപാദിശ്വരതന്നായ ശ്രീരാമചന്ദ്ര കുന്നൻ ചരിതം കഴിയുവിധിയം സംഗ്രഹിച്ചു്, പാണ്ഡിതരു വും അവധാനതയും ഉള്ള വായനക്കാരെ ഉദ്ദേശിച്ചു നിർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈതിൽ വാല്മീകിരാമാധന തേരേയോ, അബ്ദാ തമാമാധനത്തെന്നും പോലെ ബാലാ കികാണ്ഡവിഭാഗങ്ങൾ അല്ല ഉള്ളതു്.

വിഭാഗ്യാസപരമായി ജനസമുദായം അനുത്തേണ്ടിം പിന്നോക്കം നിന്നു ഒരു കാലത്തു വെള്ളംമതപ്രവാദം ഉണ്ടായിരുന്നു സംസ്കാരത്തിലെ അബ്ദാതമാമാധനത്തിന്റെ ഒരു സ്വന്തമായ പ്രവർത്തനമായി കാഖിലാസരാമാധനമാക്കെട്ട്, ധാരാളം പരിജ്ഞാനം സിലിച്ചു ഒരു കാലത്തെ പാണ്ഡിതമാരുടെ അസപാദനം ലക്ഷ്യമാക്കി രചിച്ച രജുവാശകാവൃത്തിലെ അരുസർപ്പങ്ങളെ അഭിമിലബന്ധവാതായ ഒരു പരിഭ്രാന്തിയാണ്. പൊതുവേ രാമാധനകമ ഉംപെട്ടുന്ന ഒരു നാം, കിളിപ്പുണ്ടാക്കിയിലാണു രചിക്കുപ്പുട്ടിട്ടുള്ളതെന്നും ഉള്ള ഒരു സമാനത മാത്രമേ ഈ രണ്ട് ഗമ്പാദിക്ഷിം തന്മുൻ ഉള്ളൂ. വെച്ചരിൽത്തുങ്ങിക്കു അഭാദ്യാജ്ഞമായവിധിയം കടമാവിഭജനവും രണ്ട് കൂടികളിലും വ്യത്യസ്ഥമായി പിക്കുന്നു. രാമാവതാരംമുതൽ സീതാവിവാഹപര്യാതം ഉള്ള ‘ബാലകാണ്ഡം’ രജുവംശത്തിൽ പരത്രം പത്രിനോന്നും സർപ്പങ്ങളിൽ ഉംപെട്ടുന്നതു് ‘അവതാരം’ ‘സീതാപരി

ണ്ണയം” എന്ന രണ്ട് കാണ്ണബദ്ധങ്ങളി കാളിഭാസരാമാധന തതിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അന്നേയാല്പു, ആരണ്ണു, കിഴ്ജി സ്വ, സുന്ദര, യുദ്ധകാണ്ണബദ്ധിൽ രാവണവധയംവരെ മാത്രം ഉള്ള കമാഡാഗം രഹ്യവംശം പറത്തണാംസർദ്ദീതതിൽ ഉം ചൊപ്പെടുന്നതു ‘രാവണവധകാണ്ണം’ എന്ന പേരിലാണ് പരിഭ്രാന്തപ്പെട്ടതിനിരിഖന്നതു്. ലക്ഷ്മിയിൽനിന്നും ശ്രീരാമ കൗൺ തിരിച്ചുള്ള ധാരാളം വണ്ണനയ്ക്കുമാത്രം കാളിഭാസൻ പതിമൃന്മാംസർദ്ദീം വിനിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനു പ്രത്യാഗമനം എന്ന പ്രതിരുദ്ധമതിൽ പേരുകൊടുത്ത കാണ്ണനു. അഭിപ്രായകമുതൽ സിതാപരിത്രാഗംവരെ രഹ്യവംശം പതിന്മാലാംസർദ്ദീതതിൽ അടങ്കിയിരിക്കുന്നു. അതന്റെ പ്രതിരുദ്ധമതിലെ സീതാപരിത്രാഗം. ഒരു ശ്രീരാമസപർശ്വത്വരായുള്ള ഭാഗമാണ് “പതിനഞ്ചാം സർദ്ദീതതിലെ കമാവസ്ഥി. അതുതന്നൊന്നും കാളിഭാസ രാധായണത്തിലെ ‘സപ്രദ്ധീതികാണ്ണം’. ഇങ്ങനെ കാളിഭാസരാമാധനത്തിലെ ആരുകാണ്ണങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഉത്തരരാമാധനവും ഉംചെപ്പെടുന്നു. കാളി ദാസൻ ഇപ്പുകാരമാണു രാധായണക്കമര്യ വിഭജിച്ചു കൂടുമേ കൂടുമോര്യപരതി സ്വായേന രഹ്യവംശത്തിൽ അന്തർദ്ദിവിപ്പുച്ചിരിക്കുന്നതു്.

ഈ രണ്ടിരാമാധനങ്ങൾക്കുംതമ്മിൽ ആളുന്നതരമായു ഒരു വ്യത്യാസങ്ങൾക്കു് ഒരു ഉദാഹരണം പറയാം. അന്നേനു കവഞ്ചം പ്രശ്നമായി രാജുക്കരണം നടത്തിയ ദമോദരൻ ചുരുസ്വയ്ക്കുമാത്രം ലഭിക്കാതെ വളരെഭയാക്കേ സങ്കേപ്പെട്ട നാത്രം ഒരുവിൽ ഔഷ്ട്രയുംഗരെന വരുത്തി ചുതുകാമേജ്ജി നടത്താൻ തുടങ്ങുന്നതും രണ്ടിരാമത്തികളിലും എങ്ങനെ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്ന എന്ന നോക്കുക. അതിനാം ചുരുമേ,

‘അന്നപത്രപടപകാണ്ട പരിതാഫേന’ എന്ന മാത്രം അദ്ദുംതമരാമായണത്തിൽ സുചിപ്പിക്കുന്ന ഭാഗം കാളിഡാ സൽ ഭാവനാപരമായി ഇങ്ങനെ വികസിപ്പിക്കുന്നു:—

“പുത്രഗർഭവം ചെന്ന് പെറ്റുകളുണ്ടാവുന്നു  
പരിചോടൊഴിക്കുവാൻ പാവനമേകോപാധം  
അരരമാമയ തമസ്യക്കരുമാത്രജാപ്പ്-  
നങ്ങന്നുമാത്രമന്നാളുന്നപന്തിച്ചീല”

താമസിയാതെ പ്രസ്തുത സന്ദർഭത്തിൽ ലഭിക്കാൻപോകുന്ന ഒരു രമണ്,

“കടയുംവരെക്കാന്തരാന്തരാജ്ഞപരികാണാതുള്ള  
കലശാംഖ്യാധിപോലെ”—എന്നാണ് കാളിഡാസൽ സകല്പിക്കുന്നതു്. എഴുത്തെഴുന്നാകട്ട ഇന്തവിധമുള്ള കവി തപപരിപാടികളിൽ മുഴുകാതെ ഒരു കമ്പന്റുമുണ്ടാക്കിയിരുന്നതു് ഒരു പ്രഥമായി സഹാരികൾ പ്രസ്താവിച്ചു മുഴുപ്പുന്നു.

സന്ദർഭാന്തസാരികളായ വശ്രന്ധരകളെ സംബന്ധിച്ചും മുൻപരിഞ്ഞതുതുപോലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങൾ കാണാവുന്നതാണോ. ദേവമാർ പാലാഴിയിൽവച്ചു സന്ദർഭിക്കുന്ന വിഷ്ണു ഗ്രഹവാൻഡ വശ്രന്ധരയ്ക്ക് രണ്ടുന്നമ്പണ്ണലിലും കാണുന്ന തേരം ഇതിനോടു ഒരു ദ്രോജ്ഞതമാണോ അതുനും ഇന്തവിധം കാണുന്ന സാദ്ധ്യവ്യത്യാസങ്ങൾപോലെ; വിസ്താരങ്ങൾതാൽ, ഉപാധരങ്ങളും ഉല്ലാസിക്കുന്നില്ല.

രഘുവംഗരമാധാകാവ്യം പ്രസിദ്ധകവിയായ കണ്ണടൻ നാരായണമേനോൻ അവർകളുടെ പരിഭ്രാഷ്യായി കേരളീയക്ഷണം സുപരിചിതമാണെല്ലാ. അന്നസ്യുതമായ പ്രാസന്നിർ

ബന്ധംകൊണ്ടു, ഒരു പദ്ധതിലെ അന്വയനത്തെന്ന തർജ്ജമ പദ്ധതിലും മുഴവൻ പകർമ്മവയ്ക്കാനെമന്നുള്ള പ്രതംകൊണ്ടും അരു പരിഭ്രാഷ്ട ചിലേട്ടത്രു കുറേ ദിർഘമഹമാസിൽത്തീറ്റി കുണ്ട്. പ്രസ്തുത കാളിഭാസരാമാധനത്തിലാകട്ട, പലേ ഷട്ടങ്ങളിലും ഇതോടു തർജ്ജമയെന്ന സംശയിക്കപ്പെട്ടാതെ വിധം, അതുമനോധനമായി, രഖുാടി തുണിങ്ങളിലും അന്വയനം ചെയ്തിരിക്കണമെന്നതിലും പരിഭ്രാഷ്ടകൾ ഗ്രഡിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനും ഉണ്ടാധനാം പറയുന്നപക്ഷം ഇതു ഗ്രന്ഥം മുഴക്കു ഉല്ലരിക്കേണ്ടിവരുമെന്നു ശക്തിക്കുന്നു. കാളിഭാസരാമ അടുത്തു അന്വയങ്ങൾക്കു യാതോടു നൃന്തരയും തട്ടാതെ, ഉചിതോച്ചിതമായ ഭാസ്യരു പദ്ധത്യോഗംകൊണ്ട് അതുപരം നിവർഖിച്ചിട്ടുള്ള പ്രസ്തുത പരിഭ്രാഷ്ട സാമ്പത്തികവിഹാരായ വായനക്കാക്കം, പാരാധനാപ്രസക്തരായ ബഹുജനങ്ങൾ ദിക്കം ഒരപോലെ ഉപാകരിക്കുമെന്നു തൊൻ ദുഃഖമായി വിശ്രപിക്കുന്നു.

മിസ്റ്റർ റാമകുഞ്ചിപ്പിള്ളിയുടെ തജ്ജമ പ്രധാനമായി മുന്നപ്പെടാത്തിലാണ് കാണുന്നത്. കനാമതു മൂലഗ്രന്ഥ തതിലെ അന്വയം അതേരീതിയിൽ അള്ളിപ്പുമായി മലയാളത്തിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു.

അതു പദ്ധതിപ്പിള്ളായാം ക്ഷുഗ്മാനത്തിനുമുമ്പുള്ള അങ്കും നികുപ്പിപ്പു ചരണം അപ്പുള്ളില്ലെന്നു കരാണ്ടുവേ.

മുഖക്രമയോധം രഥമുഖല മുടിച്ചാത്തി  
പദ്ധതിയിൽ കടികൊണ്ട പാലാഴിത്തിങ്കരം  
ഓംശലാങ്കത്തിൽചേര്ത്ത പേലവകരങ്ങളിൽ  
പാദപക്ഷജംവച്ച പള്ളികൊള്ളുന്ന പരൻ.

വലാനിഡി കേതകരേണ്ടിന്നേ  
ശംഭാവയത്യാനനമായതാക്കി!  
അമക്ഷമം മണ്ണയനകാലധാനേ-  
വ്‌തീവബിംബാധാരബലത്രഷ്ടം.

വദനമധ്യവിലതിരതിയെഴുമിവൻപൊര-  
പകാലങ്ങാരതാമസമന്നപോര്,  
ശമണി! റഭസമാട്ട് ചാത്തുന കേതകീ-  
ര വേലാനിലൻ നിഷ്വവത്തോമലേ?

പ്രാസാദകാളാഹര ദുമരാജി!  
തസ്യാം ഒരോവായുവഗ്രേന്തിനാ  
വനാനിവുത്തേന രഘൂതമേന  
മകതാസപ്യംവേണിരിവാബാണേ

ഃഹംചുഞ്ഞിൽനിന്മയസ്തുത  
കിലിന്റുക കാറിലുലത്തെത്ര  
പുനിക്കേര മടവി നിവൃത്തനാം  
പ്രിയൻ ചീകിച്ചിടവിടക്കണപോര്.

ാനിയോഹാദ് വനിതാം വനാന്ത  
എന്ന സുമിത്രാതനയോ വിഹാസ്യൻ  
ശത്രുതേ വോദ്ധിത വിചിഹ്നണ്ണു;  
നാർഭഹിത്രാസമിതയാ ചുംസ്താത്.

ശ്വേച്ഛവിനക്കിലും ലക്ഷ്മണ!  
മിസ്സാധ്യപിയൈക്കാട്ടിൽക്കളിയായ്ക്ക  
ം വിലക്കംവിയതിൽ തിരക്കേക്കപ്പ  
ക്കിക്കലുക്കിക്കുക്കിട്ട ജാഹനവി.

ഇങ്ങനെ ശരിതാജ്ഞമ ഇത് ഗമ്പതിൽ ആപാദച്ച ഡം കാണാവുന്നതാണ്.

രണ്ടാമതു്, വിലസമലങ്ങളിൽ മിസ്റ്റർ റാമകൃഷ്ണപാ ഒരു കാളിഭാസങ്കട വില ആധ്യയങ്ങളെ മലയാളികൾക്കും കാണി സൗഖ്യം വികസിപ്പിക്കുന്നാണ്. അതു് ഇങ്ങനെയാണ്:—

അത്മാധികാര്യിശ്വവിലോചനേന  
മുവേനസിതാശാപാണ്യുരേന  
ആനദയിത്രി പരിഞ്ഞേതുരാസി.-  
ബനക്ഷംവുംജിത ദോഹദേന.

ഈതിലെ “അാമ്”വും സൗഖ്യം വികസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണ് തുടങ്ങുന്നതു്.

തിക്കളോപാധി വിലത്തുനർജ്ജുക്കത-  
ഭവതിമാരകമെഡ്യാട്ടറിജന്തില.  
അന്നതിമാത്രമസ്യംനേക്കണ്ണതോട്  
നന്നായമപോതു വിള്ളൽക്കുവത്തിനാൽ,  
ഗർഭവുത്തം സീത ചൊല്ലാതെ ചൊല്ലിനാൽ  
തൽപ്പിയൻ നില്ലാതെനീറ്റി ധാർഖാബ്ദിയിൽ

ഇതുപോലെതന്നെ:—

രാധവാനപ്രിതമുപസ്ഥിതംമുനി  
തംനിശമ്മജനകോജനേഷപരഃ  
അത്മകാമസമിതം സപത്ര്യാ  
ദേഹബലമിവയർമ്മമല്ലഗാൽ.

അന്തിക്കെൻ തജ്ജമ ഇംഗ്ലീഷ് തുടങ്ങന്നു:—

പിന്നു മിമിലാപുരഗോപുരാന്തികം  
ചേന്ന മഹർഷിയും മെമ്പിലീഡാഗ്രവും.  
കൗണ്ഠികൻ കാക്കൽസ്ഥരാത്രുചെന്നെന്തിയ  
കൗതുകവാത്ത കേരിക്കായനേരംതന്നെ,  
അന്ത്മകാമങ്ങളോടൊത്തു ധർമ്മം മുത്തി  
കൈകൈബാണ്ടണംതപോത കല്ലിച്ചു വേഗതകിൽ,  
അർധവുപാല്യാദിസപ്രംശുസമന്വിത  
മെത്തി ജനകൻ ജന്നേപ്പറൻ സാദിരം.

ഇംഗ്ലീഷ് പ്രയോഗങ്ങൾ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു കാണാവു  
നാതാണോ.

മുന്നാമതായി, മറ്റു ചില ഘട്ടങ്ങൾ ക്രോക്കൂടുട വു  
ക്കത്മാക്കാൻവേണ്ടി ചില അനുശയങ്ങളെ മി. റാഫതുല്ലൈ  
ഇളം സ്ഥികരിക്കുന്നു.

ഉദാഹരണത്തിനു:—

ധാതാരം തപസ്സാ പ്രീതം യയാചേ സമി ച ക്ഷസി  
ഒമ്പാത് സർദ്ദാദവയ്ക്കുത്പാ മതേത്രുഷ്പാസമാപരാദ —  
മുഖഃ

അമർത്യാരിയാമവന്നതലില്ലേതും മർത്യും  
നിമിത്തം ശ്രദ്ധീതി മാതംഗബൈപരിക്കണ്ണോ.  
ആകയാൽ തപസ്സുകൊണ്ടജേനെ പ്രീണിപ്പിച്ചു  
ഭേദകൾ കൊല്ലായുവാൻ വാങ്ങിനാനവന്നുവരും.  
സാക്ഷിലാശ്രപനിതാചണ്ണി ഭർത്രാത്ത് സംഗ്രഹത്യവരു  
ഉച്ചവാമേദ്രസിക്കതാഞ്ചു വിലമഗാവിവോരുണ്ട്.

ക്കപിതയായ കൈകൈയിയുടെ കൈ ചിത്രം നിമിച്ചുകൊ  
ണ്ണാണോ ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഗത്തിക്കെൻ തജ്ജമ തുടങ്ങുന്നതു:—

നാണ്ടു, വെന്നയ്യേവും, നിദന്നംനിന്നുള്ളിൽ  
ക്കീണവും, ക്ഷമകേട്ടം, ക്ഷാത്രവുമുള്ളക്കയ്യാൽ,  
കവിതാധരോധ്യയും എക്കേയിനില്ലെ ഭ്രഹ്മ-  
നാന്തിനന്നറിയാതെ സാന്തപ്പനം തുടങ്ങിനാൽ.  
ആധ്യസിപ്പിക്കേ തീരുക്കോപന രാജാവിനാ-  
ലാത്രതം വദപ്രയുഗ മുപമിച്ചിരു.  
കാഴ്ചയുടേഴും ഭ്രമി വാസവൻ വക്ഷിക്കവേ  
മാളത്തിൽനിന്നും രണ്ട് ഘോരസ്പ്പത്തെപ്പോലെ.”

പ്രത്യാഖി മനോഭിരാമമായ അസ്ഥം ചില സ്പാതഗ്രൂഡം  
പുത്തവിവത്തനത്തിൽ അങ്കുമിക്കേട്ടം കാണാവുന്നതാണ്. ഇല  
ഭാഗങ്ങൾ കിഴിപ്പാട്ടിന്റെ സതകയ്ക്കും പ്രമാണിച്ചു നി  
ഷ്ടിച്ചതായിരിക്കണമെന്ന ഗണിപ്പാനേ തന്മുള്ളൂ.

പൊതുവേ പരകയാണെങ്കിൽ തജ്ജമയുടെ രസിക  
തത്തവിന്റെ പാരമ്പര്യം പ്രത്യാഗമനകാണ്യത്തിൽ പ്രത്യേ  
കം പ്രകാശിച്ചു കാണുന്നു.

അതിവിമലജല ദയിക്കുരാൽ തുംബം കാണു-  
കാനും മന്ത്രവാഹ മനാകിനി.  
ധവളമതിലസിതമതഗോപകണ്ഠത്തില-  
ശാത്രിപ്പുണ്ടിള വെണ്ടുത്തണി മാലപോൽ.

(ഗംഗായമുന്നാ സംഗമസ്ഥലം)

സകലവിയകലുഷ്മര മതിവിമല തീത്മമാം  
സപന്നിസൃംജാസംഗമം കാഞ്ഞേം.  
മധുരതരമാരിടമൊരു മതം ജീളുമാം മുത്ത-  
മാലയ്ക്കിടയ്ക്കിയു നിലങ്ങൾം കോത്തപോൽ.

സൗജന്യമിന്നിയൊരിട്ടെമാരു സിതകമലമാലയിൽ  
സുദര്ശനദിവസം ക്രൈസ്തവത്തോടൊപ്പാൽ.  
രഹിടമിടകലരുമാരു കാരനാരാജിയോ—  
ടൊനിച്ചു രാജധാന്യാളിന്ത്രനോപാൽ.  
പരിലസിതമെരിട മതികാനമാം കാരകിൽ—  
വരുണിമേളിച്ചു പാടിരുത്തിനോപാൽ  
രഹിടമിങ്കൾ നിശലടിയിലഭകാടിചേന്നേളളാ—  
രോമന്ത്രപുനിലാവന്നോപാൽ മോഹനം.  
വടിവിയല്ല മിന്നിയൊരിട മനതരാളാന്തരം  
വാനിടം കാട്ടു ശാന്മൂലമാലപോതു.  
അസ്ഥിതപദ്ധാലുസ്തിസിതഭാസ്താസ്ത—  
മല്ലേഞ്ചുവുഡൻം മാറിടംപോലെജും  
തരളമിഴി! തച്ചിര മിനതനയയുടെ വീചികൾ  
തട്ടിമണിച്ചുംകന മദാകിനി

ഇത്യാഖി പല ഭാഗങ്ങളിലും ഈ പരിഭ്രാഷ്ടരുടെ വിജയപതാ  
കയായി ആശോകിക്കുന്നു.

ശാസ്ത്രമംഗലം റാമതൃഷ്ണപിതൃ സാഹിത്യലോകത്തു വ  
ലുതായ പ്രശസ്തി സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു വിവ്യാതകവിയില്ലെല്ലു  
കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില വശശ്വകാവ്യങ്ങൾം വായി  
ക്കാണം ചൊല്ലിക്കേരിക്കാണം ഇടവനിട്ടുള്ള സഹ്യങ്ങളും  
കൂടും അദ്ദേഹം സൃക്കൂവലോകനചത്രങ്ങം ഉചിതപാലപ്പു  
യോഗനിച്ചാണെന്നും അതു ഒരു ഉത്തമകവിയാണെന്നുള്ളതു അ  
ഭിലുായം ധാരാളം തോന്നിട്ടുണ്ട്. റിജവനന്നപുരത്തുവ  
ച്ചു നടന്ന സമസ്തക്കേരള സാഹിത്യപരിഷത്തിൽ ശാസ്ത്രമം  
ഗലത്തിന്റെ, (ഭിക്ഷുവിശനങ്ങൾിച്ചുള്ള) കവിതാപാരായ  
ണം അനുരേഖാണും അനു രോമാഞ്ചകവ്യകും അണിയിക്കാ  
തത്തു? സപ്പമ്മായിരുന്നും, അജ്ഞതാതനായി ശ്രദ്ധവമെ

இய ஸாமித்ருபரிதுமண்ணில் ஏழைப்பட்டு கை ஸங்ஸ  
காஸ மின்சுக் காஸுமங்கலம் ஏனாத்திடு<sup>१</sup> அலெக்ஷதெ  
ஞாத்து பரிசயிதூவக்கா<sup>२</sup> அவியாவுகாதாஸ<sup>३</sup>. ஹது  
போலெ ராக்கலயித் பாவும் ஸிலிதூத்திவராஸ<sup>४</sup>  
யமாத்தித்தில் புவியவுருதனைக்கில் காபுகிம்மாஸே  
வென்னது<sup>५</sup>.

மி. ராமதுப்பித்தியூ<sup>६</sup> கரிக்கலூம் ஓஸுரபெண்ணிலூ  
தெ ரெக்கியூ<sup>७</sup> லதிக்ககயிலூ ஏனாதாஸ<sup>८</sup> கை வெவரி  
ஐர்<sup>९</sup>. ஹா கிலிப்பாட்டில் அதுநீதம் புதுக்கூப்புட்டு  
ஶண்டுநைவும் தேஜஸ்ஸும் புஸாவும் மாயுஞ்சுவும் அலெக்ஷ  
த்திள்ளிர் பரிபக்பமாய ரவாவெவலவதெத புதுக்கூ  
ப்புட்டுநை. அலெக்ஷதிள்ளிர் பர் ஓப்பியூத்தி கை  
வெவரி ஐர்<sup>१०</sup> அலெக்ஷம் மூலாருமகாலெல்ல அநுஶயங்கள்  
அநே மாரிலும் அநே திருக்காதிலும் மலாஞ்சுத்திலேசுச்  
பக்குற்க மாறுமலூ, அதுஊவஶுமென தோன்று அஷ்ட  
யும் சில ஸங்கேஷன்னில் மூலாருமாதிலெ அநுஶயங்களச்  
ஸ்வமா ஸாயஞ்சும் ஜெக்கதெக்க ஸ்பந்தம் அநுஶயங்களும்  
குடிதேந்து தஜ்ஜம பரிஶோகநமாக்கித்திர்த்திக்கூங்களங்கள்  
தாஸ<sup>११</sup>. வுமோஹம (Vanity of Human wishes : ஸ  
வொரி (The Traveller) மெகேஞ் (Mickel) ஏன்னி  
பரிதாபக்களில் அவுலங்கியூ ஹா கவிஞரமாஞ்சும் தென்  
யாஸ<sup>१२</sup> மி. ராமதுப்பித்து ராமதுப்பித்திள்ளிர் பாங்பெ  
விச்சிட்டுத்து<sup>१३</sup> ஹாங்கென மூலாருமாதில்லை பாங்பெ  
தஜ்ஜம ஏனா காஞ்சுத்தில் கிளாம் அலூம் வுதிசலிதூத்திக்  
கெங்கிள் அநு<sup>१४</sup> கை நூக்கதயாயி ராங்கெங்கிலூ  
தாஸம். கிலிப்பாட்டித்தியிச்சுத்து கை ராமாயனமாயரி  
கால் சிலபூர்ய பத்ராங்பத்ரம் ஏனா தஜ்ஜம ஸாலும்  
பூதெ வகோக்காம் ஏனாக்காத ஸமாயங்கவும் உள்ளீடு.

പ്രസ്തുത ഗമ്പതിൻ്റെ അവതാരിക ശാൻ എഴു തുവാനഭായ കാംബാങ്കുടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കും. ഒക്കാലത്തു രാജകീയ ഇംഗ്ലീഷ് മെസ്സേറിൽ മലയാള പണ്ഡിതരായിരുന്ന രാജത്രി ചുരുക്കാത്തമൻപിള്ളി അവർക്കാം എന്ന വദ്യത്രായനാമമന്റെ ജാമാതാവായ മി രാമ തൃഷ്ണപിള്ളി എൻ്റെ ഒക്കെ പശ്യ ശിശ്യരം പ്രിയപ്പെട്ട സ്നേഹിതനമാണ്. അദ്ദേഹത്തിനെന്നും സാമീത്യപരിത്ര മഹലങ്ങൾം ശാൻ ആസപദിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂക്കുജിത്തങ്ങൾം കവിമുഖത്തിൽനിന്നുതനെ പലാപ്പോഴം കേട്ട സുവിക്കാനം ഇടയായാട്ടുണ്ട്. ഈ അമ്പത്തിലെയും ചീല ഭാഗങ്ങൾം എന്ന വായിച്ചുകേരിപ്പിച്ചു. ആ വഴിക്കാണ് അവതാരിക എഴുതാരുളുക്കുന്നതു നിർബ്ബന്ധം മി. രാമതൃഷ്ണപിള്ളയിൽ നിന്നുണ്ടായതും, അഞ്ചുനെ ചെയ്യാമെന്നു ശാൻ വാദാനം ചെയ്യുതും.

ചുരുക്കത്തിൽ ഈ അവതാരിക ഇങ്ങനെ സഹാ പിപ്പിക്കാം.

“ചരിതം രാമൻ്റെ, കവിത വാല്യീകി-  
ചുരുക്കോകിലകവിപ്രവിരൻ്റെ  
അവരോ കിന്നാരസമസ്വസ്പര-  
രിനിയെറുവേണാ മനം മയക്കവാൻ”

എന്ന കാളിഭാസൻ കശലവനാരെ ഉദ്ദേശിച്ചു നടത്തിയ പ്രസ്താവംതന്നെന്നയാണ് എനിക്കു ഈ ഗമ്പതത്തപ്പറി പുരപ്പെട്ടവിക്കാനുള്ളതു്. മുലതുമം സാക്ഷാൽ കാളിഭാസൻ്റെ, കമ ശ്രീരാമായാണ്, വിവർത്തനരിതി തുണ്ടാക്കുന്ന മുത്രവിശ്വേഷിക്കുപ്പാടു്, പരിഭാഷകൾ ഒച്ചിത്രവേബാധ ആ കവി ശാസ്ത്രമംഗലം രാമതൃഷ്ണപിള്ള. ഇതിൽപ്പറം

എരുന്നാരാധ്യാദമാണ് സാഹിത്യരസികനാക്ക് സിലിക്കാ സംഘടിതു്. അതിനാൽ അന്നറയർമ്മിതനായ മിസ്റ്റർ രാമതൃ ഫ്ലപ്പിഷ്ടയെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അതിരുാധ്യമായ ഇം ഉള്ള മതത്തിൽ തൊൻ അത്യന്തം അഭിനന്ദിക്കുന്നു. മധുരവും മധുരസപരവും ആയ ഇം കുതിയിലേയ്ക്കു, അനന്തം അനന്ത വിക്കാനായി കേരളീയമഹാജനങ്ങളെ കുഞ്ചിക്കുവാൻ എ നിക്ഷ പ്രത്യേകം സന്നോഷമുണ്ട്". മിസ്റ്റർ രാമതൃഫ്ലപ്പിഷ്ടയ്ക്കു സകല വിജയങ്ങളും സിലിക്കംാരാക്കേട്!

ചി. കെ. വേലപ്പുരുഷ.

B. A. & B. L.





# വിഷയസ്ഥി.

അരവതാരകാണ്ഡം.

വിഭാഗം

- 1 പുതുകാമേഴ്തി
- 2 ദാനം
- 3 വേദന്തി
- 4 സകലനിവേദനം
- 5 അഞ്ജപ്പാട്ട്
- 6 ലിപ്യപാഠം

വിഭാഗം

- 7 പംഖസവിജ്ഞാനം
- 8 . ഗംഗാധാരം
- 9 സപ്ത്വം
- 10 അവതാരം
- 11 ബഹല്യം

## II സീതാപരിശായകാണ്ഡം

- 1 വിശ്വാമിത്രാഭ്രതമന
- 2 ആഹാരക്ഷമ്മിളി ഉച്ച അംഗ
- 3 കമാറ്റും
- 4 താടകാവധം
- 5 വാമനാറ്റും
- 6 കുറികാറ്റും
- 7 അംഗരക്ഷ
- 8 മിമിലാഘാത്ര
- 9 ഓമല്ലുരമേകക്ഷം
- 10 മിമിലംപുരപ്പാട്ടി
- 11 ചുപ്പലജ്ജനം
- 12 പരിശായം
- 13 പരഞ്ഞുരാമസമാഗമം

## III രാവണവധകാണ്ഡം

- 1 അംഗിങ്കവിപ്പം
- 2 വനപ്രവേശം
- 3 രാമരത്നസമാഗമം
- 4 ജിരന്തൻ
- 5 മിത്രകൂദാശം
- 6 വിരാധൻ
- 7 ശ്രൂർപ്പണവ
- 8 വരചയം
- 9 സീതാവരണം
- 10 ജഞ്ചാഗതി
- 11 ബാലിവധം
- 12 സമുദ്രവംശനം
- 13 ധൂക്ഷം
- 14 രാവണനർഗ പുറപ്പാട്ട്
- 15 ഇത്രസ്പൃഷ്ടനവബ്ദംഡി
- 16 രാവണവധം

## IV പ്രത്യാഗമനകാണ്ഡം.

വിജംഗം

- 1 സൗദിവയ്യർന്ന
- 2 സൗദിരിം
- 3 വിഹംഗരതിവയ്യർന്ന
- 4 അനുഭാവം
- 5 മാലുപാന്തപാപ്തം
- 6 പാഖംനടി
- 7 ശോഭാവരി
- 8 പായവടി
- 9 അരഗ്ഗുപ്പാനും
- 10 ശാക്കരബ്രൂപ്പാനും

വിജംഗം

- 11 സൗതിക്കുംണാനും
- 12 റോജംഗാനും
- 13 ചിത്രകുടം
- 14 ശംഗമനം
- 15 അനുപ്രാനും
- 16 ത്രിപ്പേണി
- 17 മഹാവസ്തി
- 18 സരയുനി
- 19 ഇതാഗാധം
- 20 ഉപവനപ്രവേശം

## V സീതാപരിത്യാഗകാണ്ഡം.

- 1 മുന്തിരംനും
- 2 അരിച്ചുകൾ
- 3 പുരപ്പുഡം
- 4 മഹിഷമാരിട അഭിനന്ദന
- 5 രംകംസവാനന്നിപ്പുണി
- 6 രാജുരുജം
- 7 ശ്രീരാധം
- 8 ലോഹം
- 9 മംരവാക്യം
- 10 അപചീത്തിവൈവര്യം
- 11 സീതംപരിത്യാഗം
- 12 വംശമീകിഭർണ്ണന
- 13 ലക്ഷ്മണനിപ്പുണി
- ...

## VI സപർഗതികാണ്ഡം.

- 1 ലവണവയനിനു
- 2 രാജുള്ളിഭർണ്ണരത്ത്
- 3 കർശവജനനം
- 4 ലവണവയം
- 5 മഴരാഘവപ്പനം
- 6 രാജുള്ളനിപ്പുണി
- 7 റാഖുകവയം
- 8 അരംപരവയം
- 9 കരശവഗനം
- 10 രംകംരശവമശഗകം
- 11 വാലമീചിഥിട അഭ്യർത്ഥന
- 12 ഭൂക്കംഖരജനം
- 13 Or സീതാതിരംഭനം
- 14 രാജുവിഭക്കം
- 15 കാലംഗതി
- 16 ലക്ഷ്മണസപർഗതി
- രംഗംഭിക്കളിട സപർഗതി.

എ

# കാളിദാസരാമായണം.

(കാളിപ്പംട്ട്.)

.....

I

അവതാരകാണ്യം.

1. ഷത്രുക്കംഞ്ചക്കി.

പുരിതസ്മൃദ്ധിയായ “ പാരിടം സംരക്ഷിച്ച  
പ്രകാശനത്തേജസ്സാളിനാ ദശംമാൻ.  
ഹോധിതായതങ്ങളാം വഹിച്ചങ്ങളാൽ പതി-  
നായിരത്തൊളം ധരാപ്പാലകന്നവുണ്ടാമെ.  
പുരാഗ്രഹവം ചേന്ന വാപത്രകമുണ്ടാവന്നു  
പരിചോടാഴിക്കവാൻ പാവനമേകോപായം,  
അരം,മംമയതമസ്സകരുമാത്തജാവ്യ-  
നങ്ങൾ മാത്രമന്നാളിന്നുചന്നഡിച്ചില.  
തനയോല്പരതിക്കണ്ണ തക്കതാമൊരുമേതു  
തരസാ ഭവിക്കേണ്ട താമസമൊന്നായുള്ളൂ 10  
കടയുംവരെക്കാന്തരന്തരങ്ങൾം കാണാതുള്ള  
കലശാംഖ്യിപ്പോലെ കഴിത്തു റൂപൾ വിം.

അവന്നായനു ടുതുകാമേജ്ഞികമ്മെന്നു  
തുടൻാരുഷ്യത്രംഗമവ്വരാം ജിതാത്മാകൾ.

## 2. ഒൻപത്.

കൊട്ടവെയ്‌ലേറൈവാടിക്കഴിഞ്ഞെന്തെ പാന്നമ്പ്രജം  
തങ്ങുലതെത്തെതെടി തതാവളിംപുക്കംപോലെ.  
അന്നാളോ പ്രഥമസ്ത്രനാലാത്തരാമമരമാർ  
ചെന്നതുജേത്രാരിതൻ ചേവടിക്കുപ്പീടിവാൻ;  
നിശ്ചരതെത്തിയോരു നിമിഷംതന്നെയോഗ-  
നിദ്രവിട്ടണന്നിതു നിവിലാന്നരസ്മിതൻ

20

കാലതാമസമേതു കാണാതെയിരിപ്പുതു  
കാൽസിലിയേക്കാലേക്കാട്ടിംസുലക്ഷ്മണം.

തുമിനാപ്രിയിൽത്തങ്ങി ത്രുമഴവിപ്പുംപുണ്ടി  
വിലസുംകാർക്കാണ്ഡരപോലന്നവകുപാധാമം  
ഹണിതല്ലത്തിൽപ്പോന്നാ മണ്ണലമണിഭാസ്സിൽ  
പരിഞ്ഞാലിതാംഗാന്നായ് പാരാതെക്കാണ്ണായ്'വന്ന  
മത്തപ്പുവിളംവെയിൽത്തക്കിലുംവികസിച്ച

കഞ്ഞനേതുവുംചേന്ന് കോമളക്കളേബരം,

നിന്നിമേഷമാക്കപ്പോരം പ്രാരംഭസുവപ്രദം

മത്'ജ്ഞാരഭിനമെന്നപോലവേതോന്നി.

30:

ആവിശ്വതിനു രതാആതിതുകം വിളക്കായി

ആദേവികിതംചേന്ന് ഗ്രൂംഗാരമുകരമായ്,

കണ്ണും കലശിശ്വസാരമാവിരിമാറിൽ

നിസ്തുലം മിന്നി നീലനഭസ്സിൽ ദൃമണിപോൻ.

എല്ലുമറബ്ദി ദിവ്യ മണ്ഡപക്രത്താൽ  
മണ്ഡിതങ്ങളാം ബാഹ്യഭാവകളാലേ,  
പാളികളിൽകൂടാൻ പോന്ന ചുത്തനായ് കാണായ് വന  
കളുപാദപംപോലെ കാമഭൻ പ്രശ്നാഭിച്ച.  
ഭാനവികൾക്കു മല്ലപാനത്താൽ കവിയിൽക്കഴും  
ശോണമാം വർഷത്തിനു സംഘാരങ്ങളാരയ്, 40  
ചേതനയെഴും ദിവ്യധേതികൾ ഭക്തിപൂർവ്വം  
സേവിച്ച ജയശ്രൂപം മോഷിച്ച നിന്നിട്ടും.  
സവർജ്ജകനംട സാന്നിഡ്യാലനന്തനിൽ  
ഭവാരവേരം മുരൈവിട്ടേരം വിനീതനായ്”,  
വജ്രപൂതത്താൽ വടക്കെടീയ വിരിമാരോ-  
നതനില്ലെന്ന താർക്ക്ഷ്യാജ്ഞലിഖന്യത്താടം.  
“സുവമായല്ലീ പാളിക്കുംപെ”നംബന്ത്രം  
ക്രമമുഖ്യരിൽ ഭരികായണ്ണഭാരതതാടം,  
നിന്മാന്തലപ്രസന്നമാം പാവനനേത്രങ്ങളാൽ  
ദ്രോഷം ഭക്തല്ലേൻ ചെയ്തിട്ടും. 50

മുഖ്യക്രമങ്ങേയം റത്നമേവല മുടിച്ചുാത്തി-  
പുംമത്തിൽ കടികൊണ്ട പാലാഴിത്തിക്കമകൾ  
പേരലോകത്തിൽ ചേര്ത്ത പേരവകരങ്ങളിൽ  
പാദപക്കജംവച്ച പാളികൊള്ളേണ്ടും പരന്.  
രാക്ഷസകലകാളരാത്രിയാം കളായോദ്ധ-  
ഗാത്രനെന്നുതന്നും സാഹ്യാധം പ്രണമിച്ച.  
വാക്കിനും മനസ്സിനും വഴിങ്ങാത്ത ജഗത്-  
പുജ്ഞെന്നപ്പിനെന്നുകൂടീടും പലവിധം.

## 3. പേരകളുടെ സ്ത്രീ.

വിശ്വനതിൻസൗഖ്യിരക്ഷാവിലയങ്ങൾക്കായ് മുന്ന്  
 വിഗ്രഹം കൈകൊണ്ടോരു വിശ്വപ്രശനമന്മാരം.  
 എക്കമജ്ഞാസംചേര്ന്ന ദിവ്യമഹിസു നാഡി  
 ദേശാന്തരുചം ഒചിത്തേമാനീഥംപോലെ,  
 നിത്യനിർവ്വികാരംവീ സത്പാദിത്രണത്രയ-  
 മൊരുത്തവം ഭിന്നസ്ഥിതി യുക്തനായ് വര്ത്തിക്കണ്ണ.  
 അപരിശ്രദ്ധിക്കാനുഭാവം, നവിലപ്രപാദവും  
 സുപരിശൃംഖിനമല്ലോ നിന്തിക്കവടിക്കൊത്താൽ.  
 അജിതൻ ഭ്യാൻജിജ്ഞാ; നിജ്ഞാമണിക്കാമപ്രാണം;  
 വിശ്വദനഘ്രനാലും ദബാദ്രംനിംബാനം നീ.  
 അവിലംബന്തസ്ഥിതി നത്യനം വിദ്വാന്മാർ;  
 വാലോടിതയറാ വരതാപസൻ ഭാഃൻ.      70  
 കയണാപരംഛിഷാ കണികാവിഹിനാനൻന്;  
 പുതശൻ ചുരാനുന്ന വിജിതജ്ഞരാമരാൻ.  
 സവർജ്ജനവിജ്ഞാതൻ; സദ്ഗ്രാനനീശ്വരൻ;  
 സമ്പ്രദ സപ്രദ; വേകൻ സവർജ്ജപിശ്ചംദ്വാന്  
 സപ്തസാമാജിക്കളാലും സംസ്കൃതനഘ്രാഭവാൻ;  
 സപ്തസാഗരജല സൗത്തനാശത്രംവോൻ;  
 സപ്താച്ചിർമമ്മവൻലോക സപ്തകസമാത്രയം;  
 സച്ചിദാനന്ദപ്രഭോ സന്തതം നമസ്കാരം.  
 നാലായപുരുഷാത്മീം നേട്വാൻഭോദ്വാദംജ്ഞത്താനം,  
 കാലമാനമാം കൃത ഗ്രേതാദിയുഗംനാലും,      80

നാലുവർഷമാംമഹി ലോകവുമുള്ളവായ  
നാലാസ്യമെഴുംലോകനായകനമസ്താരം.  
അത്യന്തരേജിസ്ഥിയാ യുദ്ധിഷ്ഠ ഭവാൻലോക-  
എത്‌കമലാന്തംഗം തന്നിലേ വസിക്കവേ,  
നിത്യവമഞ്ചാസത്താൽ നിപുത്തചിത്തമാരായും,  
മുക്കിഡനായനിനെ രേതട്ടനു മുക്കശ്ശകൾം.  
ഡോഗനിഭാമഗാരം ജാഗരുകരം ഭവാ-  
നായവാനറിഞ്ചുള്ളു താവകതപ്പം വിശ്വേ.  
ജമധമിന്നൽ നീ ബഹു ജമങ്ങളാന്റുള്ളവൻ;  
കമ്മനിർമ്മാക്കൽ ശംഖജീകർണ്ണരിതിനി. 90  
ശബ്ദാലിനാബാഡോഗം ഭജിക്കണ്ണളവിൽത്താൻ  
ചുശ്ചരാ തപംചവസ്ത്രാൺ ശക്താം ഭവാന്മൈ.  
ലോകപാലനകർമ്മലോലമുണ്ടാസീന-  
ശീലനംജാത്തിപ്പിശ്വേ നിന്തിജ്വടിയമൈ.  
ആഗമോക്തമാം മോക്ഷമാർഗ്ഗജാരിതമിൽ ഭിന്ന-  
മാകിലെന്നാക്കത്തെന നിന്നിലേ കലാശിപ്പു;  
എത്തായമാർഗ്ഗംചാണ്ടരു ഷോവത്തെനാലും ഗഹാ-  
ശാവകർഷണഭോഗത്തി സാഹരമല്ലാതേകം.  
സന്തതം ഭവംഡ്യാനസക്തരായുംകർമ്മം സർവ്വം  
നിക്കലേസമപ്പിച്ച നിസ്സംഭവിത്തമാക്കി, 100  
ബന്ധമോക്ഷരതാൽ നിത്യസന്ദോഷമേകം ഭക്ത-  
ബന്ധവാംഭവാര സന്തതം നമസ്താരാ.  
പ്രത്യക്ഷം പുത്ര്യാഭി നിന്നപ്രാഭവമനാൽ പ്രിശേ  
നിശ്ചയാതീതമതിന്റെ നിസ്തല്യമാധാരമുണ്ടാണ്.

അതുള്ളവാക്കാനമാനമെന്നിവകൊണ്ട് മാത്രം  
വേദ്യനാം നിന്നെന്നപ്പീനെന്നായങ്ങൾനു അറിയുന്നു.  
തവചിന്തയാൽ മാത്രമല്ലമറിട്ടുമെന്നാ-  
ലവലോകനാഡിതന്നത്തു ഫലമോർപ്പു.

അശ്വിനിവരതാജ്ഞമാദിത്രകരങ്ങളി-

മെണ്ണുതവശ്വരപ്രാം നിന്നെന്നു വൃത്തങ്ങളിൽ 110

അവിലപ്പുണ്ടോ വോനനയീനമല്ലാനു.

മകമെ നിനക്കേതു മാശുമറിവില;

അംജനാം ഭവാനുടെ ജീവകമംഞ്ചംപിനെ

ഉച്ചിയാക്കണമുഹമ്മദ്ദീച്ചവാനത്രേ.

നിരത്തെ നിൻമാധാത്മ്യം വള്ളിച്ചു വിലോമഹാ-  
ജനങ്ങൾ താനേ വച്ചുപ്പസംഘരിക്കുന്നു;

തള്ളേന്നാ തങ്ങരിക്കാക്കരുളുവള്ളാതേതനു  
ഗുണങ്ങളിമാത്രമെന്നല്ലതിൽ മേതായുന്നു.

നമ്മേളു നാരാധാര നമ്മേളു നാജാതമക

സമ്മേളപ്പേരു ഹരേ നമ്മേളു ജഗത്തുരൈ. 120

ഇച്ചിയാതിതാനു മദ്ദിരനന്നാളുവ-

മനുന്ന പ്രസന്നത വളര്ത്തിവിബുധനാർ.

ചോന്നതു സവേംതമനുന്നാനുമേ സൗതിയല്ല

പിനെ വാസ്തവസ്ഥിതിയെന്നാൽ നിന്നെങ്ങണിം.

#### 4. സംശ്ലിഷ്ടനം.

കയണാർദ്ദമാം വീക്ഷാക്കശലപ്പുൾച്ചനാച്ചിയാൽ  
മരിതന്ന് മതിപ്പിതി കണ്ണിത്തമരന്നാൽ,

പ്രളയത്തിനും മുന്നേ പൊങ്കി വന്നുായ രക്ഷാ-  
ജലധി ജനിപ്പിക്കു മാധ്യികക്ഷണർത്തിനാർ.

५. മഹാവിജ്ഞവിന്റെ അനുപംചം.

തീരദേശത്തിൽ തിങ്കും ഗിരിഗമ്പരങ്ങളിൽ  
പൂരിച്ച പാടേ പൊങ്കും മാറ്റാലി മുഴക്കത്താൽ  
വാരാശിരവത്തെയും താഴ്മാറനേരും, സു-  
സ്നേഹംരവസപരമാശരാരാതി, ചൊന്നാൻ.  
സ്ഥാനനിശ്ചയംമേന്ന് നാനാവണ്ണങ്ങളൂത്ത-  
നൃനംസംസ്കാരപൂർവ്വമാഭ്യന്നാം കവിപ്രസ്ത,  
നേരഴംവണ്ണും തിങ്ങവായ്'മലന്നുള്ളിയ  
ഭാരതി ചരിതാത്മയായ്' ഭവിച്ചിത്രനുനം.  
മത്'ജ്ഞമദ്ദഹാസ വ്യഞ്ജിതദണ്ഡ്യതി-  
ചക്രികാസമനപ്രിതം നന്ദിതം വിഡുവാക്കും,  
പാദപക്ഷജ്ഞാത്മിജ്ഞം പവിത്രം ഗംഗാതീതം-  
മാഗമിക്കുന്ന മുകൾപാട്ടിലേക്കനേരുതോന്തു. 140  
“അറിവേതനവിഭേതന്നും തൊനാലിനേയരേ നിങ്ങൾ  
നിരഞ്ഞ സന്താപത്താൽ നീരുന്ന ക്രമായല്ലാം.  
അറിവേത നരകനൊലാക്കാനും നിങ്ങൾക്കുള്ളി-  
രന്മാവവും പരാക്രമവും സുരമാരേ;  
തരസാ തമസ്സിനാൽ ദേഹിസമുയ്യത്തിന്റെ  
മഹിതങ്ങളാംമരു മുണ്ണങ്ങൾ രണ്ടിംപോലെ.  
ചെരോരാറുശ്ശുലും ചെയ്യുപോയിരിപ്പോയ  
കിഴുതം നിമിത്തമായുത്തമച്ചിത്തംപോലെ,

പ്രഖ്യാപനാപത്താൽ പരിത്വൃക്കായും  
 ഗ്രേലോക്കുമത്രം ദാനം തീർഖാധിപദാശ. 150  
 കർത്തവ്യം നാമക്ഷാപ്തം വജ്രിയാംഭവാന്നന്നേ-  
 ടത്മിക്കേവേണ്ടിലതാനിക്കായ്മാളിലെഡാ.  
 മുത്രമന്താവേവിതിമോആനം ഹാഡിംവിധം  
 കൈക്കഷാർഥവതിഫ്ലൈ സപയം സാരഫ്രൂം സമീരണൻ.  
 തനംടക്കണ്ണംസപയം ദയമമവൻബഹളാൽ  
 വണ്ണിച്ചുകളിയാതെ കയറിടി. തോത്താൽ,  
 നമ്മടചചക്രത്തിനം നവമായ് കാഴ്ചവയ്ക്കാൻ  
 നിശ്ചന്തയിച്ചുതേ പുണ്യജനനായകൻ ചുരാ.  
 ബ്രഹ്മാവിന്റുവരമോആം സഹിപ്പു തലുത്തു ദാൻ  
 പന്നഗളഭേദാശയച്ചുവന്നട്ടുമുംപോലെ. 160  
 അമർത്തുാരിയാമവന്നതലിപ്പേതും മർത്തുൾ-  
 നിഹിതതം, ശരഭിതി മാതംഗവൈരിക്കണ്ണാ.  
 ആകയാൽ തംപ്പിക്കാണഭജണൻ പ്രീണിപ്പിച്ചു,  
 ദേവകർം കൊല്ലായുവാൻ വാഞ്ചിനാനവൻ വരം.  
 ദാനിനിലിശമമസ്തനവായതിക്രൂ-  
 ബാണങ്ങൾക്കാണഭാജിത്രമിയിലനാകലം,  
 രാവണാശിഷ്ഠാളാം സാരസോച്ചയം വണ്ണി.  
 ചൂവിരാനദംബുലിത്രുക്കവേൻ സുരമാരേ.  
 അത്രുന്തം മായാവിയായുള്ളിടാൽ റിംഗാചര-  
 വർദ്ധത്താലനാക്രാന്തം വിധിപ്പോർവേഹംവിണ്ടം,  
 യജതകപ്പിതം ഭാഗം ലഘുമാമദ്ദോ ധവിർ-  
 ഭക്കകർം നിങ്ങൾക്കിനി ബുദ്ധത്തിയും നില്ലംശയം.

പുണ്യവാന്മാരെ സുരഹ്യംവന്മാരെ വിത-  
സണ്യലാഞ്ചരം നിജാളിനിമേൽചരിക്കവേ,  
ചുണ്ണക്കംസ്തരക്കാണ്ട് ചുണ്ണലഭയംപുണ്ഡ-  
ങ്ങളുണ്ടിക്കിടയ്ക്കിട്ടും യാത്രയുപാഗ്രതാളിക്കേണ്ട.  
രാവണന്റെബന്ധിച്ചിട്ടും ദേവസ്തുക്കളുംപു-  
ശിതിയാൽ കച്ച പിടിച്ചിഴച്ചിലവനിന്നും;  
അച്ചിക്കാമട്ടപ്പിത മക്കേശബന്ധം ചീകി-  
മിനക്കിക്കെട്ടിച്ചാത്താം മദ്ദാംമാല്യുംനിങ്ങൾ. 180  
രാവണനാക്കം കൊടുവേനലേറാമുലാറും  
ജീവനരാലംവാട്ടും ദേവസ്വസ്ത്രതിനോവം  
ശ്രീതളംവാക്കുമുതം വഷ്ടിച്ചുവാങ്ങിത്തിരോ-  
ദ്രുതമായിതക്കുപ്പന്നിരുംനോരമേ.  
അമരാംഗ്രഹാത്മമവനിതലംതന്നി-  
ഡാവതാരത്തിനാസ്യാനേൻ്റുരക്കുപാർപ്പന  
ദേവകളുംശങ്ങളാൽ പിന്തുടന്നിത്രുഹന്യ-  
വാധനെ ദുമഞ്ഞുണി സുന്നപാളിയാൽപ്പോലെ.

#### 6. ദിവ്യചായസം.

അത്രവീഞ്ഞംശംപാർ ചതുരത്മം ശിക്ഷിച്ചുായ  
സത്രത്തിന്റെസമാപ്തിക്കമെത്തുമാരായിക്കാലം 190  
ഉത്തഭവിച്ചിതു ദിവ്യനേകനങ്ങുത്തിപിക്കേക-  
ളംതു തേടിച്ചുമാരഗിക്കണ്ണയത്തിൽനിന്നും  
ലോകഗംഭീബാസത്താൽ തനിക്കുംസുഭവ്യമം,  
ഫേമപാത്രസ്ഥംകണ്ട് പായസമവന്നേക്കയിൽ.

“ത്രിപതേ തവച്ചതുരായകമിപ്പായണം  
 ഷുരിതെത്തൈപ്പറ്റു”മെന്നപ്പുത്തുപ്പിക്കവേ,  
 സാഭരം റഹത്തു വാങ്ങിനാനിത്രൻ കുട്ടി-  
 സാഗരംസമപ്പിച്ച പീഡ്യുഷത്തിനെപ്പോലെ.  
 അവിലപിതാവജനജനദനനാൽ-  
 സുതനായ “ജനിക്കവാൻ സോൽക്കണ്ണം പ്രതീക്ഷിച്ചു.  
 ഇനിയന്നുപനാളിക്കാരിനിയർത്ഥണമന്മു-  
 ജനചുർല്ലും വേരേപരിയേണിടതായുണ്ടോ.

#### 7. പാഞ്ചവിജഗം..

കഴഞ്ചല്ലുവെന്നാൽ പട്ടമഹിഷി, നിജപ്രേമം  
 കൈകേരിനിക്കുന്നതോ കൈകേയിതനിൽ പണ്ണേ  
 പിന്നെയിലിവ്യാനാത്തപ്പുകത്തിനാക്കൈകളാൽ  
 തന്നെശമ്മാനിക്കേണം സുമിത്രയ്ക്കുന്നാൻനുപൻ.  
 ആകയാലവക്ഷി രണ്ടാംക്കമായവൻനൽക?  
 പായസാവുമായ “സിലിച്ചുജീളാഡ ഹരിവിച്ചും;  
 വിശ്വനിനമത്രപോലെ മന്ത്രിനമല്ലോപണം  
 തനിളംചെന്നൊന്നാളിപ്പകര്ത്ത ദിനേപരൻ. 210  
 സുമിത്ര സംപ്രീതയില്ലപത്രിമാരിൽ, ഭംഗി  
 ഗജത്തിൽ മജസ്സുവരേവ രണ്ടിലുംപോലെ.  
 അവരും സമോദരിക്കുകയുള്ളിം ചരക്കുവന്ന  
 കയതാല്ലു നില്ലി; മതിമാനല്ലോ റഹപൻ.  
 ഒൻ്തുവാങ്കിതമനവത്തിച്ചുാരവരി-  
 എത്രത്തമാറ്റാജനമിത്തരം ചെയ്യുന്നൊയം.

8. ഗംഗയംനം.

അവരോ പ്രജാത്രിക്കാൻ ദേവാംശം ഗം-  
മതാവ്യമാമാദിത്രാംഗുക്കളിലെസ്സുപ്പോൾ.  
മികച്ച സന്ദേശത്തോടുള്ളിൽ സന്തതായുള്ളു  
യർത്ഥ ധരിത്രിപ്പതിമാർ മുന്നപേരം. 220  
തുട്ടു തെല്ലാനാകെ വിള്ളൽ വിളങ്കിത്  
തഴച്ച പൊതിക്കാണ്ട സസ്യസവൈയംപ്പോലെ.

9. സപ്തം.

ശംഖ ചക്രാബ്‌ജഗഭാഗാർഡാസിധരമാരായ്  
കണ്ഠ വാമനമാരക്കാവലായുരക്കത്തിൽ.  
പത്രകാന്തിയാൽ വിശ്വനിൽ പൊന്നാളി വിളക്കിയ-  
തുറവേഗത്താലപ്പോളിയെ യാകഷിച്ചും,  
ഉല്ലതം പായും പക്ഷിരാജനിലേറിത്രോവി-  
ലോകസ്സുഡാവിച്ചതായവക്കണ്ണായി സപ്തം.  
വല്ലം വിനോദാത്മം തന്റിങ്കമാറിൽ ചാത്തി-  
ചുംക കൗസ്തുഭരതാടമുത്സുക രമാദേവി, 230  
തണ്ണേപ്പുംമംകാണ്ഠ പുലച്ചയോളം വിയി-  
നിന്നതായ് തോന്തി നിത്രം സന്നതാംഗിമാക്കന്നാർ  
അമരാപരതന്ത്രിൽ കളിച്ച സപ്തപ്പിക-  
ളവരെ സുക്തിപ്പുവും സേവിച്ച കിനാവികൾ.  
വിസ്തിരീച്ചാതി ജീവവല്ലമൊരി സപ്ത-  
ഘതനയം പുമ്പികാന്തൻ കേടുകേട്ടാനദിച്ച  
ധന്യധന്യൻ തൊൻ ജഗത്തുരഞ്ഞവിൻ മുരജായി-  
വന്നേനന്നാഭിനവിച്ചീടിനാനന്ന് താനെ.

10. അവതാരം.

വിലണി വിള്ളവേകൾ ബഹുധ്യാ ഗർജ്ജങ്ങളിൽ  
ഭൗമിനിക്കും മഹായാ ചാറുന്നെന്തുപോലെ. 240  
ഗർജ്ജം അമാകാലം പൂണ്ട്‌മായ് ചമരതിത-  
ങ്ങങ്കോട്ടെ പ്രഖ്യാപനവുമടത്തിതു.

ഉചിച്ചിത്തുഴിയാറുപതായിൽ തമോപചാർ  
സുചതൻ രാവിൽ ജ്ഞാതിസ്സൂഷ്യിയിക്കണ്ടപോലെ.  
നിസ്തൃമഹസ്സാളം രാഖവാലുംപത്താൽ  
മരദളം വിളക്കല്ലോം മഞ്ചിതണ്ണിരിപ്പുത്തിൽ.

ആകാരസൂഷ്മ കണ്ണേകിനാന്തുന്ന് ഒഹ  
ഭാദ്ധിമംഗളം രാമനെന്നൊരു തിങ്കാമം.

ശ്രദ്ധയിൽ തിളങ്കുന്ന ശിശ്രൂവാം ശ്രീരാമനാൽ  
നവ്യമാം മഹസ്സാൻ മാതാവാം ശാന്തോഷി; 250  
സൈകതതലത്തികലച്ചിച്ചിച്ചു പദ്മതതാടം  
ചിവുജാധാവി ശരംകുശയൈ സാംഖ്യംപോലെ.

വിശ്രൂതരൂപൻ സുതൻ ഭരതൻ കൈകേകയിക്കം  
പ്രശ്നയം ശ്രീരാമനോപാലലജാരമായ് തീന്.

സുമിത്രപരവാളൈപ്പും ലക്ഷ്മണരൈല്ലര-  
പരിച്ഛവിഭ്രം ദോധവിനയങ്ങളൈപ്പോലെ.

സർവ്വശൈനാസ്ത്രം സപ്രസ്ഥമിക്കുപോന്നതുപോലെ.  
ആശിനായകൾ നാലായും ജനിച്ചു,

നക്കശവും വായകളിലില്ല നിജ നായകക്കിനിയെന്നായ്, 260

ഉംകനഞ്ചു നാലുംകുമുപസിച്ചുവോ-  
ലസ്തുപുളിയുങ്കുമനിലൻ വീതിടിനാൽ.  
മരത്തു ശ്രദ്ധാത്മ നിരണ്ടരാധിയൈന്ന-  
ഇള്ളിന്തത സന്നാഷ്ഠാൽ തെളിന്തതിച്ചുന്നപോലെ  
ചുക്കത്തു നാലു നിന്നനിരത്തു വാനിപ്പേബൻ,  
തിക്കണ്ണത ഷ്ടേസ്റ്റാടാത്രയൻ ദിനേശേം.  
രാഖണകിർജ്ജം വിട്ടുന്നത്താംപളാം  
വൃജത്താൽ കുറിരണ്ണി കൗൺപത്രിതുകിനാൽ.  
ഭ്രാന്തം പുണ്ണിച്ചുകാലത്തെ വാദ്യാഭ്രാഷ്ഠം  
ഭ്രമിക്ക മുഖ്യ വിശ്വിൽ ദേവകളാംഡിച്ച്. 270  
• വുദാരകമാർ മരിച്ചുന്നുമാം തുകി;  
മംഗളകമ്മക്ഷ്മക്കത്താനാമതായി ഭ്രവിൽ.  
ജാതകഗതുക്ക് ഭ്രാൻ ജാതകക്കമാഡ്രം സവ്വം  
വേദിയമാണ്ണണഞ്ചു വിധിപോയ നടത്തിച്ച്.  
അംകേൻ ധാരീസ്തുന്നും നകൻ വളന്നിൽ -  
ഒരുജപ്പമുണ്ട് താതസ്യേമാദിന്താടേ.

11. സ്വാല്പം.

നിസ്ത്രീവിന്നിത്തപം ശിക്ഷയാൽ ബാലക്കാജ്ഞ-  
ഹവിസ്താലഗിപ്പയൈന്നപോലീരട്ടിച്ച്.  
തങ്ങളിലിണങ്ങുന്ന മുണ്ഡവാഹാരം രാജ-  
നദനാമം രാഖാണ്ടുപ്പാവനം രഘുവംശം 280  
നീനുചേറ്റുതുമും നിന്നനാലം വിളങ്കുനാ  
നദനോഡ്രാനംപോലെ ഗാർഡനാടം പ്രശ്നാഭിച്ച്.

പ്രൈമേ സശ്രാതുമി നാൽവക്ഷമെന്നാൽ, രാമ-  
 ലക്ഷ്മണരോന്നിച്ചുതേ ലിലകളാടാറിള്ളി.  
 ഭരതശത്രുഗ്ദാരമൊരുമിച്ചുവും കുംഭാ-  
 പരഹായതും പായസാംഖ്യബന്ധത്താലാവാം.  
 അനലാനിലാന്മാരും ചത്രാബ്ദികളിൽ പോലീ  
 സമജയുഗം റബ്ദം നിശ്ചലെലക്കുമായ് നിന്നു.  
 കവൻ ലോകം തേങ്ങാവിനയങ്ങളാൽ ബംഗ-  
 രൂപമാർ നിഭാശാന്ത നീലാഭദ്വാനങ്ങൾപോരും.  
 ഭ്രമിപന്നോവം മകൾ നാലായ തലമമ്മാത്മ-  
 കാമമോക്ഷങ്ങൾം തെന്ന മുത്തിയാന്തിച്ചുതോ.  
 പിതൃഭക്തരാം നാലുപത്രങ്ങൾ ഗ്രാഞ്ജേളാൽ  
 സതതം പിതാവിനെ സാദരമാരായിച്ചു.  
 ചതുരണ്ടുമുന്നാമാറ്റപണ്ടത്തെന്ന നാലു  
 ജലരശിയും രത്നനിരയാലെന്നോൺമേ.  
 ഭാനവവഡ് ഗത്തിന്റെ വായ്പലപോക്കിം ദണ്ഡം  
 നാലിനാബലെരാവതം, നഷ്ടതന്ത്രം നാലാൽനയം,  
 അത്യതകരം നാലാൽ വിഴ്ഞ്ഞവും, നാരാധി-  
 ഭാനുരഭാഗം നാലാൽ ഭ്രഹ്മം പ്രഭാശിച്ചു. 300-

[അവതാരകാണ്ഡം]

---

## II

## സിതാച്ചരിണായകാണ്ണം

1. വിശ്വാസത്രംബന്ധന.

താർമകൾ നിത്യം തലോട്ടം പദംക്കണ്ട്  
ചാലേ ചരിതാത്മാകവാനന്നപോൽ,  
അന്നവിഭേദങ്ങളിനാൽ മാതൃനി-  
ഥംഗവൻ പൂരിതക്കാരുകൾ കൗശലികൾ.  
വദിച്ച നില്ലും രൂപനോടവൻ രാമ-  
ചന്ദ്രനെ യാഗരക്ഷാത്മ മത്മിച്ചിത്.  
പോയമോ ബാല നതിനന്ന വേണ്ടതി-  
തേജസ്സുകൾക്കു വയസ്സ് നോക്കാറുണ്ടാ.  
ആറുനോറുണ്ടായ പത്രനേയും മുനി-  
സത്തമനോകിനാൽ സാധുക്കതൻ രൂപൻ  
പ്രാണനെന്നനാക്കിലുമത്മികൾക്കേങ്ങവാൻ,  
കാണിപോല്ലും മട്ടിച്ചീടാ രഹ്യവംശം.

10

2. അഹരക്ഷാഖ്യാശ ധാതു.

മാർഗ്ഗം രൂപയോഗ്യമാക്കിട്ടവാൻ ദേവ-  
പൂജ്യനാം ക്രോനാജ്ഞാപിച്ചുനേരമേ,  
ഗസ്യവാധൻ പുളിസ്വൈഡം മാറ്റിനാൻ;  
ഗസ്യപ്രേജ്ഞാഭകം തുക്കി എന്നജ്ഞാഭം.

താത്രൻറ കല്പനകാക്കമരപ്പുതങ്ങൾ  
ചാപബ്രാണാന്തിതം തത്പരതാരിലും,  
കുരയാത്രക്കാരങ്ങളിട്ടും സുതക്കമേൽ  
താതാശ്രവും നിപതിച്ചിത്താനിച്ചതാൻ 20  
അള്ളേൻറ കണ്ണനിരിരു മീറോക്കുമ-  
മല്ലും നന്ദത്താരാബാലരനോരമേ,  
പഴരന്നെത്രവലിയാകന്ന തോരണം  
ചേരും വഴിയേ നടന്ന മുനിയൊട്ടം.

ഉക്ഷണയുക്തനാം രാമഗന്ധതാൻ മുനി  
അത്മിക്കയാലനാകന്നടിസ്ഥായ് രൂപൻ,  
കളിച്ചതാശിസ്ഥനികിനിയല്ല താൻ  
രക്ഷിപ്പിവക്കരു പോയമെന്നാകയാൽ.

മാതാക്കണ്ണ മുണമിച്ചുരവരേററ-  
മോജന്നുംമാമുനിയെ ത്രഞ്ചരവേ, 30  
ഡാനവിൻ പിന്നേ മുഖ്യമും വരും മധു-  
മാധവമാസങ്ങൾ പോലെ വിളഞ്ഞിനാർ.

തീരം തകത്ത് തിമത്ത് വഹ്നത്ത്-വി-  
ലോളമിട്ടോട്ടും നാശിക്കളെപ്പോലവേ,  
വിചിവിലോലകരങ്ങളോട്ടും ബാല-  
ചാപലയുക്ത മാ യാത്രയും ശോഭിച്ചു.

താപസംഭരം ബലാതിബലകളും  
താദ്രശവില്ലകരങ്കേടും മഹിമയാൽ,  
ക്ഷീണമാ രതാങ്കണ്ണാചിതപാദങ്ങൾ  
കാണിയും കണ്ണില കാനനത്തികളും. 40

എന്നല്ല കക്ഷയുമുഖാർദ്ദ മഹമാർ-  
തനന്തിക തളമെന്നതേ തോന്തിരു.  
താതസവൻ പുരാവുത്തജ്ഞനുമുനി  
പുവ്വക്കടക്കം പലതും പാണതിരു.  
കേട്ടകേട്ടങ്ങളും രട്ടതിലെനോണമേ  
യാത്രചെയ്യാറവാശ്വപത്രമം വിശ്വാ.  
ശ്രൂഖജലത്താൽ സാസ്യകളിം, ശ്രൂ-  
ഹ്രാസാനം കൊണ്ട് പക്ഷിസമുഹവും,  
പുഷ്പസുരഭിപരാഗത്തിനാൽ കാരം,-  
മഹ്മുവഹായകൊണ്ട് മേഘങ്ങളിം, 50  
അരത്യന്തമോബാലെഴുന്നാളി മാബാല-  
പുമ്പിശരേതത്തു സേവിച്ച നിന്നതേ.  
പക്ഷജമുഖപജലങ്ങളിൽ മാതപ-  
സങ്കടമാറ്റം മഹീയമവുംവും,  
മോഹനരാജ്യാരി ബാലരേപ്പാലവേ  
ലോചനസഭവും മുനിമാക്കങ്ങളില്.

3. കംബാന്തം.

ഇംഗ്ലീഷുല്ലുക്കാ മികച്ചചാപൻ വാണാ-  
രാത്രുമം ധനപിയാം രാമനണയവേ,  
ഓസ്പരംഗത്താൽ, സപ്വുത്തിയാലല്ലുവി-  
ലാത്രയൻ കാമല്പത്രിനിധിയായ് തോന്തി. 60

## 6. കാരികാര്യം.

പിന്നീട് തങ്കൾ കാണായാ കൗശികൾ-  
തന്റെ താലുക്ക് മോഹന മാറുമാം.  
വുക്കിഞ്ചരി പാലുവപാണിപുടംകൊണ്ടി  
കേരിസമേതം തൊഴുതു നിന്നിട്ടുനാം.  
ഉദിയാഗ്രൂക്കത്താൽ മുഹജിദരി മുവം പൊക്കി  
നോക്കി നില്ലുന്നിതു നിശ്ചയപ്പുമാജനനം. 110  
അംഗ്രീസ്സാദ്വുമണ്ണേഷമനേതവാസി  
വർദ്ധത്തിനാൽ വിധിപോലവേ സംഭ്രംതം.  
ശിഷ്യഗണത്താലഭിയാതരായും രാമ-  
ദ്രോദ്വയ മകതേരബജ്ഞാനിളിനാർ.

## 7. അംഗരക്ഷ.

യാഗകാലത്താ മഹാപിശ്ച ബാലകർ  
ബാണാധരരായും മുവച്ചു കാതരിയും;  
സൗരൂചന്ത്രമാർ തവണ വച്ചുംതുകൾഡാ  
വിശീജാഗതാനിന്നിട്ടുകരുന്നപോൽ.  
വേദിയിലപ്പോൾ പതി ദുപാൽ രകതക-  
പ്രായം നിണ്ഠത്തുള്ളി നീഞ്ഞപ്പോഴിയ്ക്കുന്നയായും. 120  
സംഭേദമീച്ചു യാജകസ്ഥലം, സുവണ്ണമീച്ചു  
സമ്പത്തിച്ചു, നിന്നു മന്ത്രത്ത്രാജിയും.  
അഞ്ചുനായും ബാണാധരാന്തരി വാന്നത്തുടൻ  
ദ്രോജേത്തങ്ങേനെ നിന്നു രഹിവരണം.

രാക്ഷിസബന്നന്മാരം കഴുകൻ ചിറകടി-  
കാരിൽ കല്പന്തം കൊടിയോടം കരിങ്ങായി.  
രാമനാ യാഗവിരോധികൾ തൻ രഥം  
നായകക്കുന്നിയേ ചുണ്ടിലു സായകർ;  
ഉന്നസപ്പാനകൻ താർക്ക്ഷ്യനം രാജില-  
വർദ്ധത്തോടേം പൊജതുവാൻ കൗതുകം.      130

വോമേരം പവനാസ്ത്രം മാനാലുന്മാ-  
ദേശി തൊട്ടത്ത ശച്ചീടിനാ നന്നും.  
അളിസമാനനാണൈകിലും താടകാ-  
പത്രൻ പതിച്ച പഴത്തിലു പോലവേ.  
മായകൊണ്ടജാജിഭാജാളിച്ച വിശ്വനാഥമേ  
പായും സുഖാഹ്രവാമന്യുനെ രാഖാവൻ,  
ആനുമതിനകലരതാരേടത്തത്ര  
പക്ഷികൾക്കായ് കഷ്ണപ്രത്താൽ പക്ഷതിതു.

ഇത്തും വിശ്വാതമോഴിച്ചുംഖവജട  
യുദ്ധവിരും ഒക്കുന്നപ്രത്യീക്ഷനം തഡാ,      140  
ബാലഭിക്ഷാ മഞ്ചിയാമകലപതി-  
കലുപരാ വിശ്വം തുടൻ വാധിപോലെ.  
സത്രം സമാപിച്ചു; കണ്ണികൻ മാമുനി-  
സത്തമൻ ചെയ്യാനവച്ചമല്ലാനവും.  
വിശേഷം വിശ്വാമിത്രപാദത്തിലു രഘു-  
വീരയം ബാല്യശിവജുലഞ്ചിടവേ.  
പാരമാരിസ്സുവക്കേക്കിക്കണ്ണക്ഷത-  
പാണിതലവത്താൽ തലോടി തപോധനൻ.

## 8. കിടിലംങ്കു.

മെമ്പിലനന്നായ യാഗത്തിനായിട്ട്  
ജാതാദരം ക്ഷണിച്ചീടവേ കഴികൻ,  
അരങ്ങുള്ള വില്ലിൻ കമകേട്ട കഴതുകം  
തിങ്ങുമിവരെയും കൊണ്ടപോയിടിനാൻ.

150

## 9. അധ്യാദ്യാഖ്യം.

യാതൊയ മോഹനപാദപചരായയിൽ  
ഗണതമവല്ലും തെള്ളിനേരതേരയ്ക്കു,  
പേവരാജപ്രിയയായാളവിടെയി—  
മുവയമന്നായ രാത്രിയിൽ പാത്തിരു.  
വാണിങ്ങനാളിങ്ങമല്ലാവ്യയമുനി—  
ഓമിനി കാന്തശ്രീ ശാപാൽ ശിലാമയി.  
പൂർത്ത ഭിവമരേരരെനാർക്കൊണ്ട തൻ  
പൂവലംഗാവിണ്ട മനവർ പൂണ്ടപോൽ.  
പാപാപമും രാമപാദപാംസുകരിം തൻ—  
മാധാത്യമേര മനസ്സുഹമിത്തരം.

160

## 10. കിടിലാപുരപ്പാളി.

പിന്ന മിമിലാപുരഗാച്ചരാന്തികം  
ചെന്ന മഹർഷിയും മെമ്പിലീഞ്ഞാഗ്രഭ്യം.  
കഴികൻ കാക്കൽസ്ഥരാത്രു ചെന്നാത്തിയ  
കഴതുകവാത്തകേരംക്കാഡനേരതേന്ന,

അത്മകാമങ്ങളോടൊത്തു ധമ്മം മുത്തി—  
കൈകൈശാഖാശാന്തപോതു കല്പിച്ചു വേഗത്തിൽ,  
അർധവാദ്യാശി സപ്രത്യാ സമന്വിത—  
മെത്തി ജനകൻ ജനേഷപരൻ സാദരം.      170  
വാനിൽനിന്നും വീണാ രണ്ടുനവ്സു—  
താരകപാക്കാവത്താരകോമളിബാലരെ  
കിന്നാൽ ഒക്കം വിദേഹപണ്ഠക്ക്ഷി—  
തനിമവെട്ടഭൂം കൃട സ്സമിച്ചില.

11. മാപക്കണ്ണം.

മെമ്പില താഗം മുറപോതു മുഴമിച്ചു  
കാലാത്തു കാലജ്ഞനമുനിപ്പംഗവൻ,  
ശ്രേംബനാടോതിനാൻ രാമനാളിവായ  
ചാപാവലോകനക്കുതുകം കയറികൻ.  
അക്കലീനാങ്ക് കോമളാകാരവും      180  
ആക്കം വള്ളുവാനൊക്കാത്ത ചാപവും,  
പാത്രമോത്രംവുമാ പാത്മിവസ്തതമൻ  
ഭാവിതനായാൻ ഭദ്രിതുഗ്രംതിനാൽ.  
“മതമമാഗജങ്ങൾക്കുമരിപ്പുമാം  
കുത്യംവഹിപ്പാൻ കളം തുനികയോ!  
വ്യത്മമസ്യാഹസം സജതിപ്പാൻ മന—  
സ്സുത്രനാതില്ലെ”നാനത്തിനാൻ ശ്രേംബം.  
“സപാമിൻ നീരവധി വില്ലാളിവീരാം  
ക്രമിപന്മാരിയന്നസ്സിൽപരീക്ഷയിൽ,

തൊന്തിനിന്തിടവുഴം കൈകടത്തുകരും  
വീണാനന്ദനിന്തിച്ചു നാണിച്ചുമാറിനാർ.”

190

ചൊന്നാൻ മനി“യിവൻ വിശ്രവാനേന്തിനു  
വള്ളിച്ചുകലും കളയുന്ന തൊന്ത്വമാ;  
പർദ്ധതതിനേലിടിപോലെ പ്രയഷം  
പഞ്ചവില്ലിനേലിവനേ തെളിച്ചിടം ”  
ഇത്തരമാണുവച്ചുകൾ കേരംക്കയാൽ  
ചിത്തവിശ്രാം ജനിച്ചു ജനകനം.  
“ഇങ്ങോപാക്തി മാത്രമെന്നാകാലം  
വധനിക്കണാധകൾിലും സ്വത്തല്ലിലും;  
പുവിളംപെതലിവനേക്കാലം പരം  
കൈയുകെഴും ദുഡം രാഖവന്നല്ലയോ.”

200

ഭ്രതസംഘക്കൈ കല്ലിച്ചുത്രുമിപൻ  
മുതുഞ്ജയചൗപദാനയച്ചിടവാൻ,  
ജ്യോതിർമഹയം ധനാസ്സാവിജ്ഞുരിക്കവാൻ  
ജീമുതരാജിയെജ്ഞാംഭാരിയെന്നപോത്.

ഒക്ഷാല്പന്തതിലായജ്ഞത്തുഗതെയ-  
ന്തുക്കിയപജനേതുവില്ലിനാലെയ്ക്കിതോ,  
സൃഷ്ടസദ്യപ്രസമാനഭയാനക-

മലനന്നുംബന്നാതെടുത്തിതാ ബാലകൻ.

കാമാരിച്ചാപവും കാശികമഹംഗാത്ര-  
രോമാഭേദവും രാമനോനിച്ചയർത്തിനാൻ.

210

ആനമിപ്പിച്ചുനവിലാട്ടുപാലവ-  
സ്ഥാനനതോടതു രാജരാജേഷപ്രസൻ.

മെമ്പിലാങ്കയോടൊരു തെറിപ്പിച്ച  
മന്ത്രവി സീതാചിത്തപുർവ്വമാക്കണ്ടിച്ച.  
വഞ്ചലയേഴുംതൊരാവില്ലോ കലച്ചുതെ  
മനമൻ തന്മലർത്തവില്ലേഡാലവൻ.  
എറാം വള്ളുയാലാവില്ലോടിഞ്ഞിടി-  
വെച്ചന്നവണ്ണം മുശകി മഹാരവം.  
പിന്നന്നയുമുതമിതം ക്ഷത്രമന്നാദ്ദും-  
മന്ത്രവാം ഭാർഗവൻതനോട്ടചൊന്നപോയ. 220

ശ്രവംപാപത്തിലിവിരുത്തുല്ലോ, രാമ-  
പഞ്ചഷം കണ്ണഭിന്നിച്ചു മെമ്പിലൻ,  
സത്രസന്ധൻ തന്നയോനിജയാകിയ  
പുത്രിയെ ശ്രീയൈതനോന്നാണമനോരമേ,  
ശിപ്പുതപോന്നിധി തന്മുന്നിൽവച്ചുണ്ടി.  
സാക്ഷികരുല്ലും രഘുവരനോക്കിനാൻ.

### 12. പരിണയം.

തേജസ്വി മെമ്പിലൻ തന്മാട പൂജ്യനാ-  
മാചാരുനോട് നിത്യചിച്ചുണ്ടിനാൻ.

“സ്വാമിൻ ഭവാൻ കോണലേപ്പാന്തികം പുക്ക  
മാമകാഡേക്ഷയുണ്ടെന്നമിത്തരം. 230

മർപ്പത്രിയെ സ്വന്നപയായുമിന്നിനിമി  
പുതരെ ത്രാസ്ത്രായും ഗ്രഹിക്കവാൻ  
കല്പിച്ച കാരണമുണ്ടാകണാ”മെന്ന-  
തപ്പും തിരിച്ച സാത്മാവും ശതാന്നദിനം.

പദ്മക്കിരംഗം സുതനെ സ്വർഘയോ  
കാന്തയോടാനിച്ചു കാണാൻ പ്രതിഭിനം  
വിനിച്ചിമിക്കവേ സന്ദേശവാത്തതാ-  
നന്തികപ്രാപ്തനിയതണാൻ ചൊന്നതും;  
ക്ലൃഷ്ണതിന്റെലംപോലെ തൽക്ക്ഷണം  
പകപമാമല്ലോ സുകൃതിജ്ഞന്നല്ലിതം.

240

വന്നാരാ വിപ്രന്നപ്പുജിച്ചടം കേളു  
സന്ദേശ മിറ്റസവൻ ഭരസ്യനാൻ,  
സൈന്യരജസ്സാം കടയിൽത്തണ്ണുടെ  
മനേതരം വൻ ധാത്രയായിടിനാൻ.  
ചുക്കാൻ മിമിലാച്ചരം റൂപൻ, തൽപ്രാണ-  
ദിക്കിലഭ്യുനയെ നില്ലാൻ നിയേഖിച്ചു.  
ആവാരനിശ്ചരമെമ്പിലകോസല-  
ഭ്രാലരപ്പതി സപ്പുത്തി സന്നിഉം,  
സ്ഥാനാചിതം സുതാച്ചത്രവിവാഹങ്ങ-  
ളാനദമുഖക്കൊണ്ടു ഫലാഫിച്ചിതക്കാലം.

250

സുതമ്പീസുതയെ പരിഗ്രാഡിച്ചു റബ്ബ-  
സതതമൻ, ലക്ഷ്മണത്രംമഹിളതന്നെന്നും;  
പിന്നക്കണ്ണപജപ്പത്രിമാരാം റണ്ട്  
സുദരിമാരെ ഭരതഗതുജ്ജും.  
അംബുദ്രപചാത്രിമാരനുപചാത്ര-  
ലപ്പുലിവരാലവരം കുതാത്മരായ".  
പ്രത്യയങ്ങൾക്കും പ്രക്രതികൾക്കും പോലെ  
ക്രിയയോഗം വധുക്കൾിൽപ്പെടം വരമാക്കിം,

13. പരമ്മരംമഹാഗമം.

- പിന്നാത്തനയവിവാഹമഹ്രഷൻ വീണി  
തൻനഹരിക്ഷ തിരിച്ചു ദയവമൻ. 260  
 അലുപാവു മുന്നന്തപ്പുത്തി, വിദേഹമന  
തൽകാലയാത്ര പരംതത്തുനിത്തിടിനാൻ.  
 ഭോഷവിച്ചിഹ്നതന്നെന്നപോലുപോൾ  
 പോകവേ ടുന്നിമിത്തങ്ങൾ കാണായ്'വന്ന-  
 രുക്ഷങ്ങളിലുംതകർന്നതിക്കുള്ളതലം  
 കുതിയെല്ലിക്കുറ പോകവെള്ളിമെന്നുപാൽ,  
 കേരുകൾ പൊട്ടിച്ചുണിമരിച്ചുചുണ്ണ-  
 യാതമെതിരിട്ടുലച്ചിത്തന്നേന്നയെ.  
 പിന്നായമാത്താണ്യമണ്ണായലം പെട്ടുന  
 ചണ്ണപരീവേഷബ്ലമായ്' കാണിത്ര; 270  
 താർക്ക്ഷ്യൻ വധിക്കൈ മണിയിൽനിന്നു പതി-  
 ചുപ്പിനും ചുറിയ പദ്മമരാഗപോലെ.  
 സൗംഖ്യപ്രവേശിച്ച ദിക്കിന്നാഴിഞ്ഞു നി-  
 ണ്ണാരിയിട്ടു നാരിക്കുട്ട ഭയങ്കരം;  
 ക്ഷത്രക്കത്തിൽ പിതൃങ്കിയ ശീലിച്ച  
 ഭാഗ്യംമനെ ശ്രൂരണൈച്ചുപോയെ.  
 ടുന്നിമിത്തങ്ങൾക്കണക്കുത്രവിത്തായ  
 മനൻ മുത്തവോടു ശാന്തിചീനിച്ചുതേ.  
 “അന്തമതിഗ്രഹം”മെന്നടനാചായ്യ-  
 നന്തവ്യമയന്നപന്നകർന്നിടിനാൻ. 280

ചണ്യമായുജ്ഞാര തേജസ്സുമുഹമ-  
 ക്രൈന്മാഗ്രാമികിൽ തൃപ്പൂമിച്ചിരു.  
 ക്ഷീരകൾ മങ്ങി മയങ്ങിപ്പുകച്ചുങ്ക  
 വന്നപാടെ നിന്നുപോകിതെല്ലാവയം.  
 പിന്നുത്തിക്കമിത്രംച്ചും മിഴിക്കിന  
 നന്നായിമച്ചും മിഴിച്ചും പരീക്കിക്കു,  
 ഏരെനേരംകാണ്ടത്രംമൊരു ദിവ്യ-  
 ചൂഷംവിഗ്രഹമെന്നറിയാരായി.

പെരുകമംശമുഹവിതവും പിന്ന  
 മാതുകം ക്രക്കം ധന്ത്യസം ധരിച്ചുവൻ  
 ചന്ദ്രസഹിതചണ്യാംത്രംപോൽ കാണ്ണായി  
 ദാഡംകംചേൻ ചടങ്ങുപോലെയും.

തൻ പിതാവേററം കയത്രം ത്രക്കം നീതി  
 ലംബിച്ചുമേകിയോരാജത്രംഖാർ പണ്ടിവൻ  
 വെന്നിപ്പോരമ്മതൻ കണ്ണം മരിച്ചാലു-  
 മൻപുമതെത്രത്രംനുശിയും വെന്നവൻ.

ചുന്നയക്കത്രിയുന്നമിങ്പാരതി-  
 യോന്നവട്ടം കൊന്ന വിക്രമിയെന്നവൻ  
 തൻ വലംകാതണിമാല്യത്രാക്കിഞ്ഞാം-  
 തന്നെന്നുമാം ചുലംകാണ്ട ചൊല്ലിട്ടവോൻ.  
 താതവയോദിതക്കോയത്തിനാൽ നിത്യ-  
 രാജക മാരക ദിക്കു വഹിപ്പുവൻ  
 മുഖിലണ്ണയവേ തൻകമ്പയോതേതരം-  
 മന്ത്രന്നാൻ ബാലസുന്ധരതൻ റൂപൻ.

രമ റത്നജനം മുച്ചുണ്ണാവിരോധിക്കു.

മൊന്നാപോലുള്ളിട്ടാൽ ‘രാമ’നാമം താം  
ഹാരസ്യപ്പുണ്ണാളിൽ കാണം മണിപോലെ  
ഭ്രംഗം ധാഷ്ടയങ്ങളുള്ളവാക്കി.

“അർഹ്യമർഹ്യം സ്വാമി” എന്നും വിരച്ചുണ്ട്  
നില്ലും ഇപ്പേരുനെ ഡിക്കരിച്ചുനാവൻ,  
ക്ഷത്രകോപോഗ്രാഖറിത്രക്ഷാക്ഷിതാരകം  
നിയുലം രാഖവമേലരപ്പിച്ചിത്രി.

വാപം മുരക്കപ്പിടിച്ചു വിരല്ലിട  
ബാണവുമാക്കി രണ്ടാൽസുകനാമവൻ  
എത്രം ക്ലഡാതെ മുന്നിൽ നില്ലും രാഖ-  
രാമനോടേറിണ്ടതിത്തരം ഗർജ്ജിച്ചു.

“ദ്രോധികർഡ ക്ഷത്രിയരെന്നുടെ വൈരികർഡ  
ഞാനവരെരക്കുന്നടക്കി പാലേബട്ടം.

ഇന്നു നിന്ന് വിക്രമം കേട്ടിരാ നിത്രയിൽ  
തല്ലേറ്റ പാന്തുപോൽ ചീറി ഇണന്റ് തൊൻ.  
മനവിനിബന്ധനം മരാക്കി മാക്കാതെ  
മെമ്പിലചാപവും നീഡിനൊടിച്ചുപോൽ;  
അക്കമെയെൻ പ്രായപ്രശാത്രംഗത്രംഗതെ  
വഴിപാതംപോലെ ഉഗ്രമാക്കന്നിതു.

രാമനാമം മുന്നാമുച്ചാരമാതുയ്യി  
തൊനെന്നാതെ തോനമാക്കി; മിനൊക്കിലോ,  
നീയുദയോന്നവനാകയാലായതും  
മരി, യാ ശബ്ദമേ നാണേരുക്കന്നമേ.

310

ശ്രേംദ്രവും ഭേദിച്ചുരന്നേബുള്ളതെന്നുടെ  
 വൈറികൾ തുല്യാപരാധികാർ രണ്ടുപോൽ.      330  
 നേര വത്സസ്നേഹി മേരമയൻ, പിംഗാ നീ-  
 യെന്നുടെ കീത്തി ഹരിപ്പാൻ തുടങ്ങുവോൻ.  
 കഷ്ഠതുകലാന്തക വിരുത്തിനാലുമേ  
 തുള്ളനാവില്ല ഞാൻ നിന്നെന്നജായിപ്പോളും;  
 അശ്വിയെന്നാകിലതംബുധിതനിലും  
 കത്തണം തുള്ളതുണ്ണുംതുണ്ണും  
 സാരമോജസ്സാൽ ഹരി ഹരിച്ചുള്ളതേ  
 വിരലാധത്തിൽ നീ ഞേരിച്ച കാർമ്മകാ;  
 അരുവെറ്റാടക്കത്തിക്കടമാനതിയാലിളം  
 കാരഡം പുഴക്കി മറിക്കമല്ലോ മരം.      340  
 എക്കിലെൻ ചാപം കലച്ചുണ്ണുണ്ണോ, വേണ്ട  
 സംഗരം, നീ തുല്യശക്ത, നീതൊൻ ജിതൻ.  
 അല്ല തേജസ്സാൽ തിള്ളങ്ങീടുമെമുഴ  
 നില്ലാത്തിനി നിന്നുകയറ്റിട്ടുകിയ,  
 വ്യത്മമന്മും പെരുമാറിതഴിവിച്ച  
 മന്മുഖരം ക്രൂപി അദ്ദേഹം രക്ഷണം.”  
 ഭീമനാം ഔർദ്ഗവനേവമുരജ്ജുവേ  
 രാമൻ സ്ഥിതകമ്പിതാധരനായുടൻ,  
 വില്ലവാങ്ങിടിനാനീ ജല്ലനത്തിന-  
 തല്ലാതൊരുത്തരമില്ലെന്നരജ്ജുയാൽ.      35  
 പുംജമത്തിലെക്കാർമ്മകം പുണ്ണവൻ  
 പുംജയികം നേതുകോമലനായ് നിന്ന;

സ്വദം നവ്യാംഖും മാത്രവും പിന്ന  
ഇതുചാപത്താലല്ലംതമാകിലോ.  
വില്ലിൽതല നിലത്തുനിങ്ങലുച്ചിത്  
വില്ലാളിവിരനാം രാമൻ ജിത്തുമം.  
അലബരേരോന്തകന്പ്രഭനായ്‌വനം,  
കത്തിയടങ്ങിപ്പുകൾതെ റീപോലവേ.  
കാന്തിയൈകനം മന്ത്രനം പ്രതിക്ഷണം  
ക്ഷാന്തിയുംവഞ്ചിപ്പിമുഖമനിപ്പായി, 360  
ബന്ധുരാകാമുവത്തിലഭ്രതില-  
ക്ഷാന്തേരുവും കതിരേണം കണക്കിനേ.  
അസ്തുവിഞ്ചുന്നിന ഓർജ്ജവംതവന്നും  
നില്ലലമാകാത്ത താൻമാർജ്ജണനെതയും  
പാത്തക്കൃപാർദ്ദം പാരശ്രപായുധനോട്  
കാത്തിക്കേയേപമവിത്തുനക്കണ്ണെചയ്യു.  
മിഞ്ചുംഗരു ഭവാനനകിലും സ്ത്രാഹമണ-  
വയ്ക്കിയനെനോത്ത് കെ.എസ്റ്റനതില്ലെന്നാൻ.  
ചൊല്ലിട്ടകനിൻ ഗതിയോ മവാർജിതം  
സപർശ്വോകമോ തടയേണ്ടിപ്പുതിയാൽ.” 370  
ചൊന്നാൻ മുനിസ്കുൾ “പുരാണപുമാൻ ഭവാ-  
നെന്നതോന്നാതല്ല കണക്കാതുള്ളുതാൻ.  
പിന്ന ധരാഗതനാം നിന്നുമറിമര-  
ണ്ണാന്മാംകാണ്ണാൻ ഭവത്കോപമുണ്ടാത്തതും.  
താതാർബിവർദ്ദം തകരുംഞാൻ ഭ്രതലം  
സാഗരാന്തംചെയ്യു സർപ്പാതുഭാനവും.

ഇന്നിപ്പുരമേജീയാം നിന്നിൽക്കിണ്ടാനി-  
ക്കിന്നിപ്പുരാത്രിയും പ്രശ്നും പ്രഭോ.  
ആകയാൽ ചുണ്ടതീര്ത്തിയാത്മിയാമെൻഗതി  
യിമത്കലാഗ്രിമന് ബന്ധിച്ചിടായ്യുന്നി.

380

ഭോഗവിലോചപന്നു ഞാനിപ്പുസ്ത-  
ർല്ലോകമാർഗ്ഗം തടങ്ങിടക്കിൽ സക്കം.”  
“എന്നാലതങ്ങേനെ”യെന്ന രാമൻ പുത്ര-  
ഭിംഗുമാവനായ് നിന്നയച്ചിത്രസ്ഥായകം.  
ചുണ്ടവാനന്തരിലും ഭാർഗ്ഗവൻചെന്ന വി-  
ണ്ണിനാമെതാത്തരു നിന്നതട്ടക്കമനു.

“മാമകം സർവാപരാധായം ക്ഷമസ്തോ”തി  
രാമൻപതിച്ചിത്രതാപസപാദത്തിൽ;  
ശക്തനു തന്റെക്കാണംമതിനിടിന  
ശത്രുവിന്റെപതിൽ പതിപ്പുതും കീതിം. 390

താപസൻ ചൊന്നാൻ “ഭവാൻ മമ മാതൃകം  
രാജസംബീകരിച്ചുമംനല്ലി പൈതൃകം.

ഭ്രഹ്മമിസ്തുമാഗമംഭോ! ഭവ-  
നിഗ്രഹം താനിനന്നറുഹമായിതു.

പ്രോക്കന്നതോൻ; ഭേദകാർത്തുരതനായ  
രാഖവനേന്നു മവിംഗ്നം ഭോക്കെട്ട്!”

എവം സലക്ഷ്മണനാം ലക്ഷ്മണാഗ്രജ-  
നാശിസ്തളി മറത്തു തപോധനാൻ.  
താതൻ വിജയിയാം നദനനെപ്പുറ-  
മാനദംപുവ് കമാലിംഗനംചെരു.

4

സ്നേഹാതിരേകാൽ ജനകന്ന തോന്തിര  
സൂര്യവിനോദം പുനർജമമന്നതാൻ.

മാത്രയും മാത്രം മന്ദിരമോന്നാരി -

ദ്രോഗ്രാപതിയും പുരിതോഷമോക്ഷകിൽ,  
ചുഴവേ കാട്ടത്തിത്തും വന്നപ്പുതി -

ക്ഷാസാരംമനാചോ ലാമോദഭാധകം.

ശങ്കതരം നിശാവേളയും വിത്രമ-

സങ്കേതം നാന്നാൻ പിന്നെയമന്നവൻ,

സീതാവല്ലാകലോലാംഗനാലോചന

നിലാംബുജഭലമാലാവിരാജിതം,

വാതായനാവലി നീഖ്ളതതിളങ്കുന്ന

ഡാക്കതമാന്നിരു നാക്കശ്ശസന്നിഭൻ.

410

412

[സീതാപരിണയകാണ്യം ]

---

### III.

## രാവണാ 'യക്കാണ്യ'

1. അചിങ്ങാവിജ്ഞാ.

കാലത്താലന്ത്രതവിഷയസ്ഥേമം ധരാ-  
പാലകനാക്കത്രീനീർ, വന്നിതു പശാന്തവും;  
തങ്ങാം ചാത്തണ്ണത്തു നിമ്മാണം; റപവര-  
നങ്ങളാദയത്തിലെ ഭീഷമെന്നാഹോലായി.  
കൈകയാത്മജതന്നാപ്പുടിച്ചിട്ടുന്നാഹോവല  
കേവലം നരക്കൈനാഭാവത്തിൽ ജരയന്നാൽ,  
ഭൂമിച്ചാത്രവണ്ണാതു പ്രാപിച്ചു മരം മരം  
“രാമനു രാജേജ്യപ്രത്യുമ്പുംകൈ”ന്നന്നത്തിനാൽ.  
എല്ലാമാഡിഷേകഗ്രവണം പ്രണർക്കാക്കി—  
മില്ലാനതയകൾക്കു കല്പ്പനോൽ കളിരേകി. 10  
കൈട്ടതാളുക്കുട്ടിയ കോപ്പതിക്കുരമാംമാ-  
നരച്ച കൈകൈയി സംതാപ്പുംപാത്രക്കലാൽ.  
നാണ്യും നേരാശ്രൂവ്യും നിരന്നും നിന്നച്ചുള്ളിൽ  
ക്ഷീണാഭും ച്ചമകേട്ടം ക്ഷിാത്രവും മൃദുകയാൽ,  
കമ്പിതായരോധുമായു് കൈകൈയി നിലബ്ലം ഭ്രം-  
നന്തിനെ നാറിയാതെ സംഖ്യനും മുണ്ടിനാൻ.  
അത്രപെസിപ്പിക്കേ തീരുക്കോപന രാജാവിനാ-  
ലാത്രുതം വരദപ്രാഞ്ചമുദ്ദേശമിച്ചിതു,

കാളിം ചുട്ടെഴും ഭ്രമി വാസവൻ വഷ്ണിക്കവേ  
മാളത്തിൽനിന്നും രണ്ട് ഘോരസ്പ്പിത്തപ്പോലെ.  
അതു വരങ്ങുംലെന്നാലപ്പാപി കല്പിച്ചിരു  
രാമചന്ദ്രനൈക്കാട്ടിലീരേശാഖാലയുവാൻ.  
ഇപ്പറ്റിച്ചാർ പിന്നിട്ടതൻ ചെവയച്ചുമാത്രം മഹം  
സിഖിച്ചു രാജഞ്ചുപ്പയ്യം തനയന്നാനൃതിനാൽ.  
ബോകരന്മേഖംകൊണ്ട് കോപതാൽ ജ്വലിച്ചുത്തു  
ലോകമേ ദധിക്കവാനൊരുക്കും സൗമിത്രിയെ,  
ശീരാളേക്ഷണൻ സ്നേഹവദനൻ ജഗത്തു  
ബോധമാർഗ്ഗ്രോപദേശധ്യാനയാൽ തണ്ടപ്പാച്ചു.  
അാത്മലോംടാഭ്യം താത്തകത്തം നാടേരാൻ രാമൻ,  
മുത്രതാട പിന്നാക്കാട്ടംകൈക്കൈവാടാൻ കല്പിക്കവേ  
മഹംക്ഷൗമംപൂണ്ടുംതുമത്രമാണി  
വന്നുവള്ളുലോ ബുദ്ധാൽ ചുററിയോരളവിലും,  
രാഖവാനനും തല്ലുംനുംമായുംതനന കാട്ട  
ഒപ്പാക്കമാകവേ പാരം വിസ്തൃതയാക്കലമായി.

### 2. പന്ത്രപ്രവാഹം.

പിത്രസത്രത്തിൻ പരിപാലനത്തിക്കൽ സമിര-  
പ്രതനാം രാമൻ സീതാലക്ഷ്മണസമന്പിതം,  
ബണ്യമരീതിടിനാൻ ദശ്യകവനത്തിലു-  
മെന്നതുപേംലോരേരോ സജ്ജനമനസ്സിച്ചും.  
ചുത്രാത്തിനു രൂപാലനോ പൂർവ്വകമ്മജം ശാപ-  
മോത്തതിന്മുക്കതിക്കംഗത്യാഗമേഗതികണ്ഠാൻ. 40

ഭന്താവുംപോയങ്ങളും തൻ പത്രക്കില്ലനാടോ  
ക്കും പാത്തിരിപ്പോരു ശരുക്കുംകിരയായി.  
മന്ത്രിമാരനാമനാർ നിയേയിച്ചടക്കം മാത്ര-  
ഖന്യഗ്രഹമതതിൽനിന്നും ഭരതക്കമാരനെ,  
വസ്തു കണ്ണിരൈത്തു മരച്ച പാരന്വയ്യ-  
വിശ്വസ്തുത്രമാരക്കൊണ്ടങ്ങളും വരുത്തിനാർ.  
അക്കുവൻറയമട്ടുജീളാരന്നും കേട്ടവന്നാസ്ഥ-  
യരിതപ്പുറമയിൽ, കിട്ടിയ രാജ്യത്തിലും.

### 3. റാബ്ബറേഡ്സിറ്റാമം.

അഞ്ചുജൻ തിരുവടി ലക്ഷ്മണനാട്ടം വാഴ-  
മല്ലുഭവേവങ്ങനുവൻ തിരിച്ചുണ്ട് പട്ടെയാട്ടം. 50  
വിത്രമിച്ചിത്രിതു വിശ്വനാമനിങ്ങിങ്ങനോരോ  
പുക്കഞ്ചരം വിരൽച്ചുണ്ടിരതാപസർ കാട്ടിവേ,  
കണ്ണനീർ തുകിത്തുകി നടന്ന നടന്നവൻ  
ചെന്നക്കണ്ടിതു ചിത്രകൂട്ടത്തിൽ ശ്രീരാമനെ.  
കലേം വിചാരിച്ചാറ്റസുകൾ രാമൻ, താത-  
സുരലോകാപ്പിചേബന്നാൻ ഭൂഖിതൻ ഭരതനും.  
പുവ്ജൻ ശ്രീയെ പരിഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുത്താൻ  
ആമിനയ പരിവേദ്രുങ്കയാൽ ഒക്കുക്കാജീളാനോ  
താനന്നഭവിക്കാതെ, ശ്രൂദിയാ,യന്ത്രിപ്പി-  
ശ്രീയെയാട്ടം കാമിരം നവരാജ്യലക്ഷ്മിയെപ്പുണ്ണാൻ 6  
അഞ്ചുജൻ തിരുച്ചെഴുന്നുകളുണ്ടെന്നുവൻ  
ഗംഗാക്കും വിണ്ണംവിണ്ണംമങ്കളുണ്ടിനാൻ.

സപർതചപിതാവിണ്ട കല്പന കടക്കവാൻ  
ശക്തന്നല്ലെന്നാൻ താതഭക്തനാം രാമദാനം.  
ഇംഗ്നാൻ പിന്നെ രാമപാഠകാദ്യയം രാജു-  
ഭരഭവമായ” വച്ചുപൂജിപ്പാൻ സഹോദരൻ.  
“എക്കിലങ്ങനെ”യെന്നാൻ രാജുവൻ; വിടവാക്കി  
സക്കടത്താടം വിശ്വിപ്പോന്നായ ഭരതനോ,  
പുക്കില പുരം; നന്ദിഗ്രാമത്തിൽ പാത്ര കാത്ര  
ഭ്രതലം സുക്ഷിരേച്ചകാനേരീഞ്ഞിധിപോലെ. 70  
ജ്യേജ്യനിലേവം ദ്രുഡക്കതിയുമത്രപോലെ  
രാജുരുള്ളയിലവൻ വൈമനസ്യവുമാന്നാൻ;  
മാത്രപാപത്തിന് ശ്രദ്ധിവാങ്മതിച്ചവാൻപുത്ര-  
നീദ്രയം പ്രായഗ്രഹിതത്മാചരിക്കവത്സ്ഥി.  
സിതാസോഭായുക്തൻ, വന്മാശി,ശാന്തൻ,പുശേ-  
ക്ഷപാകവിൻലുതംകൊണ്ടാൻ യദ്ധൂനത്തിലേരാമൻ.

#### 4. ജയന്തൻ.

തമഹിമയാൽ ചരായമാറാതെയാക്കിട്ടായ  
വൻമരച്ചുവടാൻ രാധാവന്നാഞ്ഞനാളിൽ,  
ജനകസുതാങ്ഗത്തിൽ ശിരസ്സം സമപ്പിച്ച  
ജഗദ്ദിശപരൻ വിത്രുമാത്മംപോൽ ശ്രീചുത്ര. 80  
പുതാരിസുതന്നപ്പോൾ കാകനായണ്ണന്തുഞ്ച-  
ചത്രിതൻ റാഡ മാനിക്കനിറിപോൽ നവജഞ്ജാൽ,  
തത്പ്രിയനവക്ഷനം സഹിയാത്തബലമെ-  
ന്നപ്പേരാണാറി രേഖപ്പെട്ടതിടിനപോലെ.

ഉണ്ടാളിരാമ രാമനെ,യവൻ ജപി-  
ചുയച്ചുൻ തുണവണ്ണം ദിവ്യാസ്ത്രമന്ത്രം ജവം.  
അക്കാകനാഡിങ്ക് പാണ്ടവിനാഡാക്ക കണ്ണ  
പോകിത്താനൊരുമട്ട ജീവനേരാക്കിച്ചുപോൽ.

### 5. ചിത്രകൃത്യാം.

അരികത്താണ രാജ്യം, ഭരതൻ വീണ്ടുമിങ്ക്  
വരവാൻവജംപചേഷ തരമെന്നോത്തുണ്ടാമൻ. ۳  
ഉരുക്കണ്ണുഡാക്കം സാരംഗോൽകരം നോക്കിനോക്ക്  
നില്ലവേ ശിത്രകൃത വെടിത്തു നടക്കാണ്ടാൻ.  
ആതിത്യമേം മഹംഘ്രാതമമോരോന്നാൻ-  
തേജസ്സപീകാന്താരത്തിൽക്കുണ്ടവുപോയാ  
വാനത്തിലോരോവാഷ്ഠാഡിയിൽ തങ്ങിത്തങ്ങി  
ണ്ണമാൻ തെക്കേടുയ്ക്കു നീണ്ടിട്ടുന്നതുപോലെ.  
ക്രൂക്കുവ വാവദേഹിയും കൈകേയിതുട്ടതിട്ടും  
രാഖവഗ്രണമോത്തു തുടങ്ങ ത്രീപോൽ പോയാർ  
സിതയ്ക്കായനസ്യ നൽകിയ കരിക്കുട്ടിൻ  
പുതശസ്യത്താൽ ഷുകരിവിട്ടതി വണ്ടാർക്കലം

### 6. വിരാധൻ.

രാമനെസ്യാമേഖാച്ചുക്കുതം രക്ഷാസ്യുകൾ  
ഞാമനെത്തമസ്യുപോൽ തുടത്താൻ വിരാധാവ്യ  
രാഖവവീരമാർ തന്നിടയ്ക്കനിന്നമന്നാ-  
ലോകക്കണ്ടകൾ മരിച്ചിട്ടിനാൻ വെദേഹിയെ,

ആവണഭാദ്രമാസമല്ലത്തിൽനിന്നും വൃഷ്ടി-  
ശ്രേഷ്ഠനാം വഷ്ടതിനെക്കവർഗ്ഗാലെന്നപോലെ.  
അവനെക്കാനു കഴിച്ചിട്ടിരു കാക്കൽസമയം-  
രവിടം മുർദ്ദുന്നയത്താൽ മുഖിതമാകായുംബാൻ.  
കംഡസംഭവൻ ചാലുക്ക് തന്റനിലവിടാതങ്ങ  
വിസ്യുങ്കന്പൂലെ പഞ്ചവടിയിൽ പാത്രം രാമൻ.

### 7. ശ്രൂപംഖവ.

രാവണാന്തരജയനും രാമനെക്കാമാത്തിയാൽ  
വേന്നലൂൽ മാലേയതെത പൊന്തപാർവ്വന  
പോലാന്നാറി  
തന്കലോന്നതി ചൊല്ലിചരിച്ചാൽ സീതനില്ലെ  
പൊന്തകലം കാണാം കാലം കാമത്തിന്നെക്കയേ  
ററരിയി.

“ഒരു ലോന്താൻ കളത്രവാൻ കാണുകെൻ ഭ്രാതാവോടു  
കാലേ നീ കുറിച്ചാലും കാമിതമെന്നാ”നവൻ.  
“ജ്ഞൈയുന്നകാമിച്ചോളെ വേർക്കുതെന്ന”ക്ഷേ-  
ശേടമാത്രയിൽതനെ മാറിക്കാൻ സ്ഥമിതിയും.  
രാമനെവിശ്വാം, വിശ്വാം ലക്ഷ്മണനേയുമാന്-  
കാമിനിരണ്ണാരത്തും മുട്ടമാരപോൽപാത്രാം 120  
മെമ്പിലിയത്രക്കണ്ട ചിരിച്ചു, ക്ഷണാസ്തമ;-  
മായുരിമാറിതെന കണ്ണപ്പി കോപം കൊണ്ടാം,  
മാരതനടങ്ങവേ മദ്ദിച്ചു മഹാസിന്ധ  
ചൗക്കുനിലാവേറാലിരച്ചുപോങ്കുംപോലെ.

“ഉടനെ കാഞ്ഞനീയിയുച്ചമാസത്തിൻ്റെലും  
പിടമാനിതാ ചീററം പേണ്ടുലിക്കയര്ത്തുനു”  
ഡയത്താൽ അന്താവിഞ്ഞപ്പുണ്ട് സീതയോടെവും  
കയത്തു സാത്മം ആ ’ം ത്രസ്താവാവ്യം കാട്ടി.  
കയിൽനാഭവും ഷോരമോരിയായു് മാറിക്കേട്ടു-  
ക്കടിലമായാവിനിച്ചുനോത്തു സദമിതിയും,  
പണ്ണശാലയിൽപ്പക്കവു് ലൈരവമുത്തിക്കരണം  
കണ്ണാടിവണ്ണിച്ചുററം വൈത്രപ്പും വള്ളത്തിനാം.  
വള്ളത്തനവത്താടം വജ്രളംകട്ടിമട്ടു  
കലന്നതോട്ടിക്കൊത്ത തജ്ജനിവിറപ്പിച്ചും  
ഉണ്ണൈണാടം വിണ്ണിൽ കതിച്ചുയൻ്നകൊണ്ടായവർം  
“നോക്കിക്കൊള്ളുവി”നെന്ന പാതെതത്തി-

ജനസ്ഥാനം.

#### 8. വഹയം.

അവളും വാലുരോട്ടുനേ ചൊന്നാർഥ രാമൻ  
മിതലിച്ചുണ്ടാണി രക്ഷാ എതനച്ചരാഭവും.  
പോരിനായു് ഒരുപ്പുട്ടാരവയം, പക്ഷേ മുക്കു  
പോയവും മുവസ്സുണ്ടി ഒക്കതേ തുർലക്ഷണം. 141  
ആയുധമുയക്കത്തിനുവരപ്പിച്ചു രാമൻ  
സീതയെ സദമിതിയിൽ, ധന്മുക്കിൽ ജയാശയും.  
രാമനൊന്നാരകമാ രന്നു, മെന്നാലാജി-  
ത്രേമിയിലോരോരാമനാക്കമുണ്ടുവക്കപ്പോാർ  
ഭജിനല്ലുയുക്കത്രാ മാതമുഷ്ണനെതപ്പോൾ  
സർക്കുണ്ണൻ രാമൻസഹിച്ചിലക്കുഷ്ണനേയും.

അനുവദമേലും വരതുംഗിരസ്സുകർമ്മമേലും  
മുന്പുപിന്നേതെതന്നു തോന്തിക്കാതെയുരാമൻ.  
മാറിടത്തിലെത്രോരു ചേരാത്തവള്ളുംവേഗം  
കീറിയപ്പുറംപാശത കുത്തുള്ള രാമാസ്രൂജാം. 150  
തൽപ്രാണാങ്ങളേ പ്രാതലുക്കി രാവണജീവ-  
സഭയുള്ളുംവേ, നിന്നും പതത്രിസമുച്ചയവും.  
രാഹവൻമേച്ചടിച്ചുരാ രക്ഷാരാജിയിൽനിന്നു-  
മാത്രമേ കമ്മന്യങ്ങൾ എന്നിയൊട്ടണിരിപ്പ്.  
അവനോട്ടേരി ഗണങ്ങളാവാതെ  
കഴക്കൻ ചിരകടി-നിശ്ചലിപുരങ്ങീതു.

9. നീതിഹാസം.

ഉരതെതാരരക്കർത്തന്നിവിധി പഴലസ്ത്രനോ-  
ടണാത്താൻ മുപ്പണ്ണവമാത്രമേ ശേഷി തുജ്ജു.  
“നിറുധമനഞ്ഞുള്ള, മാപ്പുചുനിയനവും  
നിയൈയം രാമൻ തലപത്തിലും കഴലുന്നി.” 160  
ഇതരംചിന്തിച്ചിത്തങ്ങൾഉള്ളപ്രഗതെതാ-  
ടിക്കാമെയാക്കാനേടു കർണ്ണുകലേശപരൻ.  
മാനായിച്ചുന്നഞ്ഞിര മാരിചന്നതനാക്കാം-  
മാനവമാരെ കുരമാനയിപ്പിച്ചുശേഷം,  
ജാനകിതനന്നക്കു ജാതകണ്ണളക്കം യാത്ര-  
യാനായിന്നാമൻപോയാൻ ദക്ഷിണാശകനോക്കി.  
കുലസന്നായ് തട്ടതേതാര മുംഗുന ശ്രമംവിന്ന  
ജുഡുത്തിരജയിച്ചിരു ലബ്യകാമനാമവൻ.

## 10. ഇടങ്ങൾക്കി.

സീതയെതെടിച്ചുന്ന രാഖവമാരു പാശ-  
ഹിനനായ് കിടക്കമപ്പുക്കൾിരാജശാക്കാട്ടി. 170  
കണ്ണമെത്തിയജീവൻകൊണ്ട്യോദ്ദേശനാട്ടം-  
കൊണ്ടബെമത്തിന്തുകപ്പാട്വന്നപ്പാർഥിന്തിന്ത്രം.  
സീതയെക്കട്ടരക്ഷണ്ണുന്ന വാക്കാൽ, തൻമഹത്ത്-  
സാഹസംപരിക്കാലും ചൊന്നാവൻ ദിവസപ്പുക്കാൻ  
താത്തുത്യവിന്റുഡിവമാവത്തിച്ചനിസംസ്കാ-  
രംഭിയുന്നവന്നപ്പേരുന്നാഫോൽചെയ്യാരവും.

## 11. മാലിന്യം.

വധത്താൽ കബിഡിന്റെ ശൈഖംതിന്ത്തുവവൻ  
കമിച്ചപോൽപോരുന്നരാമൻ കണ്ണിതു സുരിവന-  
സവ്യവമാൻ തുല്യദിവനാമവനോട്,  
ചോല്ലോനഞ്ചുലവാനാം നൂലിയെക്കാനുപിന്ന  
വാഴിച്ചു സുരിവന സുചിരം കൊതിച്ച തൽ-  
സ്ഥാനത്തിലാഘേരതെ ധാത്രവിന്റുപഠത്തിൽപോൾ  
ആത്മാഭിവരത്താലലാചുത്തിയ താരങ്ങാത്മ-  
നിത്രതാമുപദേശിച്ചുങ്ങളി സമാധാനം.

## 12 സൗദിവംഘം.

വാനരപ്പുടയെക്കും ദേവിയെതെടിതേടി-  
ഭീനനാം രാമൻതന്റെ ചിന്തകൾപോലെ പാശ  
സന്ധാതിചൊന്നുതീക്കമകേട്ടനിലജൻ  
സംസാരം നിർബഹിപോൽ സമുദ്രം ചാടകിനാൻ

ജാനകി സഞ്ചീവിനിലതയെ ലക്ഷ്യിച്ചിൽ  
കണ്ണപീവിഷവല്ലിക്കാട്ടിലഭവന്നു് കണ്ടി. 190  
ജീവൻ നർക്കി ലക്ഷ്യം നാമാംഗ്രഹിയം, പേരി  
ശ്രീതളാനദാന്തോകാണ്ഡതിനെയെതിരേറേ.  
പ്രിയസണ്ഡശംചൊല്ലി സ്ഥിതയ്ക്ക് സുഖാവേച്ത്ത്,  
ന്യാവാനവനക്ഷിനാന്തകാലയം കാട്ടി.  
രിചുവിന്റബാധയ്ക്കായ നിമിഷം വഴിപ്പേട്ടു,  
തിരിയേപ്പാങ്ങോഴപ്പുരിയും ദഹിപ്പിച്ചു.  
ജനകാത്മജാവിത്തം മുത്തമായു് താനെ മുന്നി.  
ലണ്ണയേംബലെ തോന്നാമടയാളമാം രതനം,  
മുതുതൃനാം കപിയങ്ങളീടവേ വാങ്ങി  
തതിതമാണചുഠിതപ്പാമാനദമുത്തി. 200  
മുളകചസ്സുൾശം ക്രിക്കറത്രം പ്രിയാഞ്ചുഷ—  
സുഖത്തിയിൽ തെള്ളമിച്ചിയാതിങ്ങംപോയു്.  
പ്രേയസിപ്പത്തം കേട്ട തഞ്ചല്ലാളിക്കാമൻ രാമൻ  
ഘോരാഞ്ചികൊച്ചുലക്കകിടങ്ങായു് മാത്രം കണ്ടി.  
ഇരണ്ണീരാമൻ ശരൂസംഹാരത്തിനു ഭ്രമി  
നിരത്തു വിള്ളിൽ തിക്കും വാന്നരബൈസന്നുത്താട്ടം.  
ചെന്നരച്ചിതു കടല്ലിക്കരെ, വിശിഷ്ടന്നു്  
ചെന്ന സാഹ്യാധാരം വിശാ“രക്ഷിക്കരക്ഷിക്കേ”നാം;  
സ്നേഹത്താൽ രക്ഷാലക്ഷ്മി യാദ്യമായരക്ഷക്ക്  
ശ്രതിക്കായു് ബുദ്ധിചൊല്ലി വിട്ടതാമത്ര പാത്താൽ.  
അവനു ലങ്കശ്രദ്ധപാം വാഹനാനും ചെങ്കു രാമൻ;  
സഹഃം നീതിയെല്ലാം കാലത്തിനാരാഭിച്ചും,

കാളിംഗസരാമാധനം

കുക്കയ്യമൻ കല്ലിക്കവേ കടലിൽ കൂ..നിസ്ത്രമാർ  
സ്ഥാപിച്ചു സെസന്നപ്രസ്ഥാനോച്ചിതം മഹാസേതു;  
ശാർഡിക്ക റയിക്കവുൻ ടാതാളലോകം വിട്ട്  
പൊങ്ങിവന്നായ പന്നഗ്രേഹനന്നതു പോലെ

13. ഷഖം.

ശങ്കയെനിയേ പിംഗപ്പുവംഗസംഘം ചെന്ന  
ലക്ഷയെ രണ്ടാം തങ്കേക്കാടു പോൽ വള്ളഞ്ചിത്ര.  
തുടന്റെ കപിരക്കോ ദേഹസംഗരം, വിശ്വാസിൽ  
കിളുന്റെ ജയശബ്ദം രാമരാവനപൂർവ്വം. 220  
പാപപദ്ധതാൽ പരിഷ്വാസഭൈ തതകക്കിന്നം,  
പാപംബാനാജ്ഞാളൈക്കൊണ്ടു മുത്തിഗരഗാത്തയും.  
അപ്രികളുടൻതംഗത്തിനെത്തു ഗജങ്ങളൈ  
നിർമ്മിയം കൊന്നകൊന്ന മലപോൽ മരിക്കുന്നം,  
ശരണം തോട്ടും ദന്തവജ്ഞാളേപ്പിക്കുന്നം;  
കരങ്ങിന്നേം മറ്റു കൊലയായുധമെന്തു.  
ആക്ഷമനോന്നം കണ്ടു രാമവശിരഫേഡിം,  
മുർച്ചിച്ചു വിശിം അർത്തഭേദവത സ്ഥിതാദേവി-  
“കേവലം മായയല്ലോ കാട്ടിയതെ”ന്നപ്പോയ  
ജീവനെ ത്രിജടയദ്ദേവിക്ക തിരിച്ചേക്കി. 230  
പ്രാണനോടിരിക്കുന്ന നായകൻ ദ്രുംമെന്നു  
ജാനകിക്കില്ലാതായി താധിക്കെന്നിരക്കിലും,  
കാന്താൻറെ മുതിക്കണ്ടു മുന്തിരപ്പിച്ചേരുതു  
താനുനേന ജീവിപ്പതോത്തല്ലുതി വിലജിച്ചുന്നം.

അയച്ച മേഖനാദൻ നാഗാസ്ത്രം, രാഘവമാ-  
രയത്ത്; പറന്നതി പന്നാകലാരിയും.

തൽക്കണ്ണ മുണ്ണേന്നായ രാമലക്ഷ്മണക്ക്ലോർ  
സപ്രസ്തുതമന്നതുപോലെ തോന്തിതാ ലാലുഫേറോ.

അരക്കന്നപ്പോളാതെ സമിതിയുടെ മാറിൽ  
കയറ്റേതാടോ കുത്ത വേലിനാൽ കത്തിടിനാൻ;

അഴിലാലതു കണ്ണാരഗ്രജനട വക്ഷ-  
സ്ഥടമേ തൊടാത്തതു തകര്ത്ത ഹ്രദയത്തെ.

മാത്രതി മഹാഷയികകാണ്ടവന്നുവാൻഡിൻ  
വിരുത്താലുണ്ണന്നിട്ട് വിണ്ണിമസ്തുമിതിയോ,  
ആരാരികളെ പ്രിയനാശത്തിലലയ്യേണ്ടം  
മാതിരി പറിപ്പിച്ചു നന്നുത്താൽ സവിസ്തൂരാ.

ശരത്തു മേഖത്തപ്പോൾ മേഖനാദനച്ചിത-  
്രയസ്തും നിനാദവുംകൂടാതാക്കിനാനുണ്ട്.

അങ്ങണാത്മജനോടേറംഗവൈകല്യംപ്രാപി-  
ച്ചുണ്ണാതയപ്പോലെ വിളിതൻ കംഞ്ചുന്നൻ, 250

അംബവനിയേ കോപിച്ചട്ടത്തു രാമനെ ക്ര-  
ഷ്ണിയാൽ മന്ത്രില മറിച്ച മലപോലെ.

“ഉരക്കതെളിയുംമുന്പാലുണ്ണനകാരന-  
മുണ്ടി,ക്ഷും, ഭവാന്മകിലോ സപ്രസ്തുപ്പിയൻ”

ഇത്തരമന്നകവാകാണ്ടതുപോലെ ദിർഘ-  
നിദ്രന്ത്രീത രാമസായകമവനപ്പോർ.

അന്നുരാമരക്കൈ മൊട്ടണ്ണി മഹാ കപി-  
സെസന്നത്തിൽ, രണ്ടുഛി ശക്തസാഗരത്തിലും.

## 14. രാവണന്റെ ഘൂഷാട്ട്.

ലക്ഷ്മേന്തോളുരമന വിട്ടുനാള്ക്കി  
 തൻകൈക്കാലല്ലാത്തിനുറതികാണായ്യും.  
 ജാനകീജഗതികൾക്കീശനൊന്നുകിലിനി  
 നാമനല്ലുനാലതു രാവണനെന്നാനവൻ.  
 കണ്ണികൊപ്പകെന്ന ദശക്രൂനാത്തട്ടത്തിൽ  
 പ്രവേശത്തിൽപ്പറം മേലാരം സംഗ്രഹമനോവേണ്ടി.

## 15. ഇത്രപ്പരമലഭ്യമായി

ആദിനായകൾ പാരിലാഡരേപ്പരൻ തേരി-  
 ലാദിതേയാധിനാമനാധിയോദ്ദേശം കാശങ്ങ്,  
 രാഖവനാധിക്ക്ലീച്ചിടിനാനടൻ പിംഗ-  
 വാജിസംയുതം സപ്രതം സ്വർദ്ധനം സദവൃന്തകം.  
 തൽക്ക്ഷണമെതി ഗംഗാതരംഗവാതം തട്ടി  
 രുതമാട്ടിം കൊടിയോടതു രണ്ടുവിൽ. 270  
 മാതലിക്കിംത്താജത്തു നീട്ടിയ കരം പിടി-  
 ചേരിനും ജൈത്രമാമാരമത്തിൽ ജഗന്നാടൻ.  
 ദേവാരിജ്വാണം പാട"മഹതുമായ" ക്രാനിക്കന്ന  
 മാംഗരും കവചമഞ്ചാനവനാവൻ ചാത്തി.  
 വാകുമംതമുഖിയകാട്ടാൻ സഞ്ചത്യംചീരംകൊണ്ടു  
 സിലിച്ചു,ചരിതാത്മം രാമരാവണായുലം.  
 സമസ്തേണ സ്വക്ഷേപിച്ചില്ലു, ഒരുവധിനാമാണജൻ,

തലയുള്ളെക്കകാൽക്കർഷിംബുഹ്രതപംകൊണ്ടിപ്പണ്ഡി-  
ക്കണ്ണേ കലാതോട്ടുടരുന്നു നില്പതായുംതാനി.  
ദോകപാലരുപ്പാടേ വെന്നതും, മിവാംഡോജ-  
മോരോനായുടെതീശപാഭതിലച്ചാച്ചതും,  
വെള്ളിമാമല പോകിത്രിഷ്ടിച്ചുജിത്തുമേരേത്താ-  
ത്രിഷ്ടികൊണ്ടരാതിയെ ബി"ബ്രഹ്മാനിച്ചു രാമൻ.  
സിതയെപ്പുണ്മാൻ ഭാഗ്യലഘവത്തുപിപ്പിച്ച  
രാമൻറെ വലത്രുകൈ തുടങ്ങത്രാച്ചിത്രിത്.  
ഇഷ്ടിയാലാവാമനമ്പാനൗജിതക്കൈത്താംഡരു  
ശ്രൂം ചെയ്യുന്നതു കാണാവാൻ ദശാനന്നൻ.  
അരപ്പുംപുണ്ണേജ്ഞായ രാമസായകം പാശലണ്ട്രണ്ണൻ  
മാത്തും കിറിപ്പാജരു തുള്ളുമഹിതലം; 290  
നാഹലോകത്തെ ചുംകാംക്ഷിതമീ ദൃതതാന്തം  
നാഴിക തെറ്റി കാഠതെ ചെന്നണ്ണന്ത്രവാനാവാം  
വാക്കിനു വാക്കേനോന്നു മന്ത്രിനമ്പേവം വെറി  
ആക്കാക്കന്നവക്കേൻ വാഹപാശിത്രല്ലും ചീറം.

1 മും തുല്യമാരെ ചേരുകൈനാവക്കിട-

ഈജ്ഞാതവകാശപ്പെട്ട നില്പായി ജയത്രിയും;  
യുദ്ധമേറുള്ള രണ്ടു മതമഹസ്തിനും  
കിട്ടിയും വിച്ഛാ നിശ്ചയം മല്ലവേദികപോലെ.  
പുതിനെന്നപ്പും കാട്ട ഓവരാഭത്രമാർ തുകം  
പഞ്ചമുഖിയെന്നതപ്പും സച്ചിപ്പാനാകാഞ്ഞതപോൽ,  
അന്തുംവേഗതേരു ചീറിപ്പാജത്തുട്ടീടി-  
മനുപത്രാന്മാച്ചയം തട്ടത്രാവിത്തി വിശ്വനിൽ.

കഴണ്ണപൻ പ്രയോഗിച്ചു കാലനെതജ്യിച്ചുന്ന്  
ങ്ങടംബലുലിക്കൊരു ശതമാളിക്കിലാവുതം.  
അതു പാഞ്ചതട്ടുകൾമുഖാഗ്രഹാദ്ദേശങ്ങൾ  
കമ്മീകാണ്ണംപേ ഒലെ വണ്ണിച്ചു കുറവിനാൽ.

## 16. റംബന്നവയം.

രാവണാക്രതലോകസങ്ക്രാതിനം സിതാ-  
രാഘവാമയാന്തിനം കൈക്കണ്ണ ദിവ്യദശയം,  
അമ്മിതബലം ലാക്ഷതെരിവാതെപായും മുഹമ-  
സായകം പ്രയോഗിച്ചു ലോകക്കയാശംരൻ.  
ജപലിച്ചു ദശമവത്രതാട്ടു മണം പത്രതു  
വിരിച്ചു ചീരിപ്പും ഭോഗസ്ത്രത്തെപ്പും  
തയ്ക്കണം നിശിത്താസ്ത്രം തൊട്ടേതോന്നാതരാ-  
കക്ഷസ്ത്രിൻ തലപത്രതും മരിഞ്ഞു കലഞ്ഞാടെ.  
പത്രനോട്ടുവമായ രാവണക്കവാധാനിൽ  
ഹരിച്ചാന്ത്രം കരിക്കഴുത്തിൻ മരിക്കുട്ടം,  
അലയാലിളക്കന്നാശംബുവിൽ പ്രഭാതാക്ക-  
പ്രതിമാ പരമ്പരയന്നവോൽ പ്രയോഗിച്ചു.  
തുടരെപ്പുതിക്കണ പഴലസ്ത്രമീഡങ്ങൾ കണർ-  
കളിതരക്കണ്ണാനിന്ന ദേവകളെന്നാക്കിലും, 320  
അവയക്കണ്ണും ദേവതിനൊക്കെം വിശ്വാസം  
ങ്ങക്കുമെ ശക്കിക്കയാൽ വിശ്വാസം ജനിച്ചീല.  
ദിഗ്ഗജമലാക്ഷ്മീൻ തുകാത്രു കനംതുന്ന്  
പ്രക്ഷാതാര്യ പണിപ്പുകു വാഴ്ക്കംതുംരവു,

പുജ്യവഷ്ടണംചെയ്യു പൊന്തുചുടാനായ  
 രക്ഷാനാമാഹതിതൻ മുല്ലാവിൽ തുിശ്ശേണാർ.  
 സുരസമൈയചിരലൂത്മിതം സാധിച്ചുണ്ടാണ്  
 നടവുനിവത്തിതാ രഹ്യനായകചാപം.  
 ദോഖദേവശനോട് മാതലി വിടവാഞ്ചി;  
 ദോഖിലാ സഹസ്രാദ്ധനിതമാം രദ്ദാ പൊഞ്ചി.  
 കേതുവിചാകക്ഷോത്ത പഞ്ചസ്ത്രുനാമാക്കിത-  
 ഘേതികളോടും പോയി മരണതിതാ സ്വന്ദനം.  
 രാമൻ മഹിഗ്രൂലയായ തന്ത്രയിതയെ  
 പ്രേമപുവ്‌കം കൈക്കൊണ്ടിടിനാൻ പണ്ണേപ്പോലെ.  
 കൈതനാം വിഭിഷണനാജ്ഞി പുരാ വാക്കാൽ  
 ഒത്തമാം ലക്കാരാജ്യം മുല്ലാഭിഷേഷകരതാടം.  
 യുദ്ധവിക്രമംകൊണ്ട് കൈക്കലൂക്കിയ ദിവ്യ-  
 പുജ്യകമേറിറ്റേതുജിതപരൻ രഹ്യവിരൻ  
 സൗത്രീവസിതാസുമിത്രാത്മജലങ്കശപ്ര-  
 മുവ്വരോട്ടയോല്ലായ്ക്കെങ്ങുന്നാജ്ഞിനാൻനാമൻ. 340

[രാവണവായം]

---

## IV

### പ്രത്യാഗമനകാണ്ഡം.

1. സൗദവ്യങ്ങൾ.

അഴകൊടമ മരി തന്ത്ര നിന്നുള്ളാണെന്നും പദ-  
മാൻ രാമാവും വിമാനത്തിലാണെന്.

ചിവണ്ണക്കരകലപതിയോടതുവിതമഹസ്യാത്മ  
ശീപിച്ച വിശ്വാസിവ്യാനം താ.

രഹസ്യി ഇനക്കജയോടതുചൊഴുതു മുണ്ടേബിച്ചും  
രാമവൻ രത്നാകരം പാത്രതു ചൊല്ലിനാൻ.

സുഖതി! നായേഴുമുഡയി മലയഗിരിയോളമെന്ന്-  
സേതുവിനാലേ വിക്രമമിതാ കാഞ്ഞ;

ശരദ്ധുവിലധുലസിതവിതവിമലാംബുരം  
ചരായാപട്ടംകൊണ്ട് രഥായ് പക്കത്തപോൽ. ॥

ജനകരട കപിലരൂതരഹവനമയമാരാത്രേ  
ജാതവേഗം ബലിസൈമം ഗമിക്കവാൻ,

ജഗതിയുടട വനനവിധികൊണ്ട് പരാഃന്തപൂർവ്വി-  
ജാതരഘത്രപോൽ വള്ളത്തതിയാഴിക്കയ.

ഉലകിനതകിട്ടവതിനു രവികിരണമിങ്കു നി-  
ന്നർക്കൊണ്ടിട്ടുനിതു ജീവനാം ജീവനം.

വസുവള്ളയത്രമീവിടെ, വൈഷ്ണവം വിരകായ  
വഹിവത്തിപ്പുത്രമിഞ്ചുതാനോമലേ!

ഭവനതലമഞ്ചു കിരണ തതി തുകന  
ഭാസപരം സുഡാംശ്രൂ പിാന്തു മിങ്കു താൻ.

പലഭാക്കളാട്ട് ദശിശാന്തം മഹിമയാൽ  
പുകിവൻ വാഴുവു ഹരിപ്പാലമേയുായു്.  
ഹരിഭവനതലഹരണവിഹരണവിധിക്ഷി-  
ചുംബിനാദിപ്പക്ക് മാസംസമനാൽ സംസ്കൃതൻ,  
നിഗമപതി മഹാപതി യുഗാന്താചിത്രം യോഗ-  
നിദ്രക്കാളിളി റൂ പരഞ്ഞുമാനിക്കൊടോ.  
കലിയൈരഭയതരളുംഗ്രിയൈ പദ്ധത-  
ക്രൂരത്തിനേക്കീതഭയമിവൻ പുരാ,  
പരമ്പരയെതിരുക്കയ കരബലദമഹനാനിൽ പെട്ട  
പാതമിവക്ഷിതമമല്ല, സ്വന്നനപോതി. 30  
അജനി തവജനനിശ്ച രസാതലത്തിങ്കൾനി-  
നാംവരാഹാത്മി പൂണ്ഡ്യത്തവേ,  
ഗ്രൗഢവരിതനിവനവളിലപ്പും തു തന്കല്ല-  
ഗ്രൗഢാംബുകൊണ്ട് മുള്ളുത്തമുവച്ചം.  
അനന്തരമിവനലിവൊട്ട തരംഗാധാരം നല്ലി  
ആറിന്മുഖഭാളിമപ്പോൾ റക്കണം;  
അതിരസിക്കിവനറികനന്നുസാധാരണ-  
മാസപദിച്ചുാസപദിപ്പിപ്പു ലിയക്കൈ.  
തിമികർ നിരവധി ബഹുനടപ്പിമുവമത്സ്യാജരം  
തീനാക്കവോൻ വാതുരന്നടച്ചീടവേ, 40  
ഉടക്കനിരയവയുടയ ശ്രീഷ്ഠംസ്യുറവഴി  
യുൽഹമിക്കുന്ന ജലയന്ത്രമെന്നപോതി.  
മഹിതമഭസമിത ബലബുള്ളവത്തെയാടങ്ങിപ്പു  
മാതംഗനക്രൂരാജരു പൊങ്കീടവേ,

കവിളിഞ്ഞിലരനിമിഷമണ്ണയുമണിവെണ്ണൻര  
കാണുന്നതെ കണ്ണ്ചാമരമെന്നപോൽ.  
കരകയറി നിരവധി കടൽപ്പെയംപാന്പുകൾ  
കാരണഭക്തകാണ്ട കിടക്കാൻ കാഞ്ഞ നീ;  
വെയിലിലെലാളിപ്പെരക്കിയ ഫണാമണിപ്പിള്ളിയാൽ  
വീചികളുള്ളനിയാമവരദയ. 50

തവമധ്യരതരമധ്യരമെതിർപ്പായതവിച്രമം  
തൊട്ടുക്കുചുംബിച്ച ശംഖങ്ങൾ നില്ലവേ,  
തിരയുടയ ചപലതയിലിള്ളക്കിയഹ! സമതം  
തീരയില്ലാതെ തിനിച്ചുതാ ഫോകൻ.  
അതിവിച്ചുലമൊരജിലദമംബുപാനം ചെങ്കു  
ആവത്തമല്ലതിൽവിണ്ണ ചുറ്റിട്ടിന്;  
ചുനരപിച സലിലനിധിമമനവിധി മന്ത-  
ദ്രൂയരംകൊണ്ട തൃടന്നതുപോലവേ.

## 2 സദ്വതീരം.

കടലിനുടെ കരകളുടീ മുരാൻകുളംകാഞ്ഞ  
കാളം തമാലതാളിവനാരാജിതം; 60  
അതിവിതതമുവമെഴുമൊരാധാസചക്രതി-  
നരങ്ങൾ ചുറ്റു തുരുപ്പിച്ചുപോലവേ.  
തവ വദനമധ്യവിലതിരതിയൈഴുമിവൻപൊഡാ  
താവകാലങ്ങാരതാമസമെന്നപോൽ,  
രതിരമണി! രഭസമൊട്ട ചാത്രനു കേതകി  
രേണു വേലാനിലം നിന്മവത്രതാമലേ.

നിരവധിക മിവിടെയിതചിപ്പിപോയ് മഹത്തകൾ  
നിശ്ച നിരന്തര സൈക.സ്ക്രമിയിൽ,  
കമലമുഖി! വിലസുമാര പൊൻചുക്കാക്കല-  
ക്കാനും കുമ്പണിതോപ്പുകൾ കാഞ്ഞുടോ. 70  
വിചുലതര സലിലനിധി വിരവോട്ടക്കന്നനാം  
വൈദേഹി! ഭദ്രാ! വിമാനവേരത്തിനാൽ.  
മധുരമൗഴി! വഴിയിതോര മാത്രയെന്നോ തോനി,  
മാന്ധ്രവേദം നിന്നക്ഷണഭായതില്ലോളി.  
ഹരിണമിഴി! യിതുസമയമഴകാട്ടിരിച്ചുനി-  
നായതനേതുമയയുള്ളിവഴി തുറേ!  
അനന്തമിഷമകല മലയാഴിവിട്ടുഴികാ-  
ഡാന്നയുന്നപോലല്ലേരോ തോന്നനു.

3. വികാനഗതിവസ്ത്രം.

കമലഭവരവിതമിത്ര ഗഗനചരവാഹനം  
കണ്ണാലുമെന്നരട കാമിതംപോലിതാ, 80  
സുരസരണി, ഘനപദ്മി, വഹപ്രമിവാരയിൽ  
സുദാംബി! മാരിമാറിചുരിച്ചീടുന്നു.  
അമരഗജമദ്സൂര്യാ സുരതടിനിയിൽ തുക -  
ഞതാനന്ദശീതളനാകാശമായതൻ,  
മുഖലമിലെ ഭൂതിയുടെ വദനതലമാന്തരം  
മല്ലാമജം സേപദജാലം നക്കനു.  
അയാ, കുത്രകമെഡ ഭവതി വാതായനംവഴി  
ആത്മരൂപി കോപനേ തോട്ടകൈക്കല്ലോപ്പാഴേ

കുറികുകിലിതൊളിയിളുകു മദ്യിതചമുലു-  
കാമേനക്കാപ്പുണിക്കേപ്പുണിയിക്കുന്നു.

90

## 4. ജനാധ്യംനു.

അമലമുറവിനിസ്സുചിരമിടക്കുവെടിത്തുള്ളി-  
രാഗുമഡ്യാനങ്ങൾ തേടിപ്പിടിച്ചുണ്ട്,  
ഉടഞ്ഞിര വിഭ്യമത വീണ്ടും ചമപ്പു-  
മുത്തമേ! കാങ്ക ജനസ്ഥാനമിസ്മലം.

തവചരണ സരസിൽക്കു സുവവസ്തിക്കേവിട്ടു  
താഴവിശ്രാംകായ താപത്തിനായ്ക്കോഡലെ  
കയണമത്ര സമയക്കാർ മനനിയാംനുചൂരം  
കണ്ണത്തിണ്ണാണ് താൻ നിന്നെന്തിരയവേ.  
ഒഡവദനനാഡയമയി! ഭവതിയെ നയിച്ചത-  
ക്കുക്കിണിപ്പിക്കിലേയ്ക്കുന്ന അയൻിലേ!

10

അലിവിനൊട്ട് ലതകളിവ കാട്ടിനാർ മുക്കങ്ങ-  
ളാനത്തുപ്പുവശാവകളാലെടോ!

തവസരണിയറിവതിന ചെറത്തുവഴിയെന്നിതൊൻ  
താനന്നായ” നില്ലേ യതന്നീ മുഹീഡനം,  
തുണക്കബുള്ളരതിരഹിതമുഖപക്ഷുലോചനം  
തെക്കോട്ട് നീട്ടിതെളിച്ചുതന്ത്ര ശ്രദ്ധേ!

## 5. മാല്യചം.

അക്കലെയതി വിച്ചുലഗിരി മാല്യവാൻ തന്നുടെ  
അഭ്രക്കേഷ്ഠം ഗ്രൂപ്പമൊന്നാതാ കാണുന്നു.

മുന്നപടലി ഒതിയമഴ, നിബന്ധപ്പിരിഞ്ഞ ശ്രാംകളിൽമൊന്തിച്ചുവിശ്വാസഭോ! 110

രംഭവിത ഭലഭസിത നീപ്പച്ചപ്പും, വഷയാരത്തിലും പൊയ്യവിത്രും സുഗസ്യരും,  
അധികസുവമരജ്ഞമൊരു മായുരനാദവു-  
മനനിയില്ലാത്തസഹമായ് തീന്തിന്തിരു.

അതികർിന റടരടിത രസിത മചലോഭര-  
മാകവേ പൂരിച്ച മാറ്റരാലിക്കൊള്ളിവേ,  
ഡയചകിത ദൈതിദ്വാര മിവനനയഹ! പൂഖമത്രം  
ഭേദ! നിനച്ചു നിനച്ചു സഹിച്ചുണ്ടാം.

എത്രമഴയില്ലയുമൊരു നീരാവിപെട്ടുകൾ  
ഹാടേവിരിത്തുള്ള കരളിസുനാങ്ങൾ. 120

തവചപരിണയന ധവന ധൂമാദങ്ങേക്കിണം  
കാണിച്ചു കാണിച്ചു കൊല്ലാതെ കൊന്നമാം.

#### 6. പാശാനി.

കരയാലിട കലങ്ങമൊരു കാനതമാം വാനിര-  
കാനന രാജിയാലാവുതം ശീതളം,  
വള്ളരെ മറവൊട്ടമകലെ വിലസുമൊരു സാരസ-  
വും കളിക്കരമച്ചുായപ്പൊജലം,  
അധികതരമകലമെഴുമിങ്ങുനിന്നാതെന്തെന്നർ  
അക്കികൾ വേഡാൽ കടിപ്പുതായ് തോന്നാൻ.  
അവിടയിണകലുങ്ങമൊരു കോക്കണ്ണളന്നോന്ന്-  
മംബുജക്കേണരം കൊതിക്കൊട്ടക്കവേ, 130

നിരവധിക തുഷയൊടു നോക്കിനിന്നേന്നു-  
നിന്നെപ്പറ്റിരിഞ്ഞൊരു നിഭാഗ്രനാമിവൻ.  
സൂഖ്യകമയസുഖാകചവിന്നതമതിലോലമ-  
തതിരത്തുകാണമശോകലതയെതാൻ,  
അംഹ! നിക്കഹതഭവതിയിൽ തഴക്കവാൻ കതി-  
ച്ചാത്തു; സദമിതി തട്ടത്തു കൂൺനീരോട്ടം.

## 7. ഗോഡാവൻ.

കമലമുഖി! പരിചിനോട് പുജ്ജകാലംവിയാം  
കാഞ്ചനകികിണിക്രൂട്ടം കിലുങ്ങവേ;  
സപക്കലരവമിൽ ദ്യടിൽ ഗോഡാവർഖിട്ട്  
സാരസപക്ഷികൾ സാദരമത്തുന്ന. 141  
ഭവതിയേം ബഹുമതി യവയ്ക്കും ഭവിക്കയാൽ  
പാഞ്ഞത്തിരേപ്പുനണ്ണയുന്നതല്ലോ!

## 8. പഞ്ചവടി.

തന തനതു കടിതടമതൈക്കില്ലോ നീ കടം  
താങ്ങി നനച്ചു വള്ളത്ത് തേനാനൈകൾ,  
കത്രകമൊട്ട മതിനിടയിലുണ്ടവം നില്ലുമി  
ക്കോമളാകാരങ്ങൾ മുള്ളിസാരങ്ങളും,  
പരിചോട്ടിട കലതമോരു പഞ്ചവടിവനം  
പാരമാള്ളാമം തങ്ങാ ചിരാലിതാ  
അന്ധിവസമിവനിവിടെ നായാട്ടിനാൽ തള-  
ന്ന് ശ്രദ്ധ ഗോഡാവർഖിതീരമാനോമലേ! 1

തിരകളുടെ കളിക്കടവിയുയങ്ങമൊരു കാറേററു  
താവകാക്കത്തില്ലപ്പിച്ച റിരസ്സാട്ടം,  
കരുക്കസുവസ്ഥിതമില്ല കാണുന്ന വാനീര-  
കണ്ണങ്ങളിലുണ്ടിട്ടിന്തോക്കംനേൻ.

9. അഹസ്യം

നൂഹസുംവരപദവി ഭൂംഗമൊന്നിനാൽ  
നഷ്ടമാക്കിത്തിര്ത്ത ദിവ്യൻ മനീശപരൻ,  
ഭവനതലമലിനജലകലപ്പതയകരുവോൻ  
ഭ്രാംഗേമമായ് കൈക്കയ്യുംഖതിനുമലം.  
അപകലപ്പനവന്ദ ഹവിർഹന്നിപ്പുമാറ-  
മഗ്നിത്രയോത്തമമിഞ്ഞത്തിയതേരിതാ, 160  
അകമലരിനഞ്ചമയ മഹാരജോഭാരമ-  
റാന്നാല്ലാലുവം പ്രാപ്തം പ്രിയതമേ!

10. ശാതകം

മനിനിവഹപ്പതിമഹിക ശാതകർണ്ണാവൃംഢം  
മുഖലിലാജലം പഞ്ചാസ്ത്രസ്താ,  
മധുരമൊഴി! വിഷപിനതലമധ്യസ്ഥിതം കാഞ്ഞ  
മേഘവുതം ചന്ദ്രമണ്ണംമെന്നപോൽ.  
മുഗതതിയൊവനിവിടെയൊന്നിച്ചിളംബൾ  
മാത്രംഛജിച്ച തപിച്ച ചരക്കവേ,  
കമതി, ഭയചകിതമതി, പഞ്ചസ്ത്രരോഗപ-  
ക്രംബന്നയത്തിനാലിന്തു ചതിച്ചപോൽ. 170

സതതമവന്തിസരാസസദിന സമാരങ്ങു-  
സംഗീതമേളുമംഗലനാം ശ്രദ്ധേ!  
ആതിമധ്യരഹമയങ്കവരു കേരംക്കയിപ്പുജ്ഞക-  
ചന്ദ്രശാലാന്തരം മാറ്റാലിക്കാളുള്ള നം.  
അവന്നടയ വസതിയൻകല്ലുരുളുന്നടി-  
യുന്നതപ്പിനം സന്ധ്യ, മങ്ങനിന്നാണിതും.

## 11. സൃഷ്ടിക്കംണ്ണമും.

അപരനോര മുനിയയികകരിന്തരമാം തപ-  
സ്സാചരിക്കുന്നിൽ പദ്മാശിമധ്യത്തിൽ.  
അമലശ്രൂലചരിതരതി പാക്കിലോ ശാന്തനാ-  
ണാവൃക്കാണാരേ! സൃഷ്ടിക്കംണ്ണമുംവാൻ.  
അമരപതിയിവിടെയുമിളച്ചില കല്പച്ചി-  
തത്രന്ത്രിതനായപ്പരന്നീകരെ.  
വടിവെഴുമൊരവത്രകയ വീക്ഷാവിശ്വേഷവും,  
വ്യാജാലം ദർശിത മേവലാജാലവും,  
അതിമിഥനതരളുതരഹാസവേഷ്ടാദിയു  
മല്ലിരബുല്ലിയോടെതും ഫലിച്ചില.  
നവന്നളിനമുഖി! കരമുയത്തി നില്ലോനവൻ  
നമെമയങ്ങിപ്പോഴിന്തമെമ്മന്നിശ്വരൻ,  
മുഗതതിയെ അലിവൊട്ടചൊറിന്തരും, കശകൊ-  
മക്ഷമാല്യം ചുററിയിട്ട മിരിപ്പതാം, 1  
വലതുകരമങ്ങതാ നമ്മുടെനേക്ക് സം-  
മാനനാത്മാനകുലം പ്രയോഗിക്കുന്ന

തരളമിഴി! മമ നതിയതാ മഗനിയുമുനി  
തൻഡിരങ്കവനംകൊണ്ട് കൈകയ്ക്കാറിവത്രും,  
ത്രവിതമമ പുണ്ണക്കം നീങ്ങി വിണ്ടും കണ്ണ  
തിഗംഗംതുവിൽക്കുന്നറ്റിച്ചുത്രും കാഞ്ഞ.

12. ശാഖാഗ്രം.

ശരസദമതരിക ശാഖാഗ്രം പുരാ വാണം  
ശാന്തമാമാനുമകാനനം പാവനം.

ചിരമനലനവനിധി സമിതതിനാൽ തപ്പണം  
ചെള്ളുതൻ മന്ത്രത്താംഗവും ഷോമിച്ച.  
കളിരിളക്കമരിയനിഴൽ കൊണ്ടല്ലപ്പേദവും 200  
കാമൃഷലജ്ജാള ദൈഹാധവും ഷോകി,  
അവശ്വട തപോവനവുക്കണ്ണം സർച്ചത്ര  
രന്നപോൽ പാനമരപ്പുജിച്ച നില്ലുന്ന.

13. ചിത്രക്രം

കഹരമുവയ്യരട്ടിതമാൻ സ്രൂംഡാജിളിൽ  
കാരണിച്ചേരാണ്ട ചിത്രക്രംടാചലം,  
കമലമിഴി! മിഴിയിണ ഹരിപ്പു ചിന്താത്ര  
കൊന്ധുകിളിച്ച നില്ലും ക്രൂരനെന്നപോൽ.

14. ശം.

അതിവിമലജലമധിക കൂരായ്ക്കുശം കാണം-  
കാനന മദ്പ്രവാഹ മദാകിനി. 210

യവുമതിലസിതമതഗോപകണ്ണത്തില-  
ഡാറുഡൂണ്ടുള്ള വെണ്ണമുത്തണിമാലപോൽ.

സുരഭിലമൊരിള്ളയത്തളിരേതിൽ നിന്നന്മാൻ  
സുദർശൻ! കബ്രിഡാവതംസമഗ്രിയിക്കെ,  
പരിചിന്നാടത്തീ! പരിലസിച്ചുയവാക്കരു  
പോലെ വിള്ളൽ നിന്റെ ഗണ്യസ്ഥലങ്ങളിൽ,  
അവിടെയതിപിശ്ചലതയോടചലസവിധതഃലാ-  
യത്തമാലം നേത്രമോഹനം കാഞ്ഞ നീ.

## 15. അനുംതം.

നിധനഭ്രംഗമിൽ മതിവിനയ മതിജ്ഞത്രകൾ,  
നിർമ്മലേ! ഷുഖരതെ കായ്യും മരങ്ങളും, 220  
അനവാരത മിടകലയ മതിശ്രദ്ധതപോഖനം  
അത്രിപ്രാവദ്ധ്യാനതമതാ കാണ്ണ,  
ശിവനണിയു മരിയ മുടിമാല, സംഘർഷിമാർ  
സമഖ്യാസാരസം കൊയ്യും സുരാപഗ,  
സുമതി യവനം മഹിത ദയിത മുനിമണ്ണല-  
സ്ഥാനാത്മമിങ്കു വരത്തിയതാണപോൽ.  
അവിടെ യതി വിശദമതി! വീരാസനധ്യാന-  
മാളിം മുനിപ്രൂഢ് തന്റെ വേദി.വുക്ക്ഷങ്ങളിം  
പവനഗതിരഹിത മചചലനമങ്ങന്തെ  
പാവനമായ സമാധി കൈകൈബാണ്ഡപോൽ. 230  
ഹലഭരിത മവിടെ യത നില്ല നിന്നാൽ എരാ  
ആത്മിതം ശ്രാമാവ്യമായ പേരായ്മരം;  
മഹിതമതിപചിരമതു പാദമരാഗാർക്കരു  
മാഹേദ്രുനീഡിലത്തളിരുത്തിൽ പതിച്ചുപോൽ.

16. തിരുവൻ.

സകലവിയ കലാശമര മതിവിമല തീര്ത്തമാം  
സപന്നം സുത്രജാ സംഗമം കാഞ്ഞടോ.

മധുരതരമാരിടമൊരു മണം ജീവന്മാം മിത്ര  
മാലയ്ക്കിടയ്ക്കിപ്പുനിലഘടം കൊത്തപോൽ.

സുദേഹമിനിയോരിടമൊരു സിതകമലമാലയിൽ  
സുദാരങ്ങിവരം ക്രമത്തെതാട്ടതപോൽ. 240

രിട മിടകലഡമൊരു കാരനാരാജിയോ-  
ഭാനിച്ച രാജമംസാളി നീറ്റുന്നപോൽ.  
പരിലസിതമൊരിടമതികാനമാം കാരകിൽ-  
പത്രാളി മേളിച്ച പാടിരുമിപോൽ.

രിട മിരും നിചലടിയി ലഴകോടിടവേൻ്റെള്ളാ-  
രേമന്ത്രപുനിയംവന്നപോൽ മോഹനം.  
വടിവിയലു മിനിയോരിട മന്തരാളാന്തരം  
വാനിടം കാട്ടം ശരമേഘമാലപോൽ.

അസിതഫൺിലസിതസിതഭസിതഭരണാസുര-  
മലേംടച്ചുവരൻറ മാറിടംപോലെയും. 250

തരളമിഴി! ഒച്ചരമിനതനയയുടെ വീചികൾ  
തട്ടി മദിച്ചുചൂഴകന മദാകിനി.

ജലയാ ദയിതകളിങ്ങവരൈനിപ്പോരിജേജാരേ  
സ്നാനത്തിനാലാത്മത്രാലി സംപ്രാപ്തമാം.  
അഴിയുമുടനതിനൊടു സംസാരബന്ധന-  
മല്ലാത്മവോധപ്രയത്നമേ ക്രിക്കറ്റ.

17. മഹാവാതി.

സുഭതി മഹാവസ്തിയതു മുടിമൺിവെടിഞ്ഞെങ്കിൽ  
സുഭു! ഇടാലാരമന്നതോൻ ചുടവേ,  
“അംഗിലാഷിത മഹാഹ! തവ കൈകേയി! സിഖ്”മെ-  
ന്നാത്രുകേണിലേ സുമഗ്രരോഷ്ടന്നവോ? 260

18. സരയുന്നം.

സ'ഹടികസമ വിമലജല സമിതക്കിന്നുറം  
സുന്ദരി! കാങ്ങ സരയുതരംഗിണി.  
സലില വിധരണവിധി വിലോല യക്ഷാംഗനാ-  
സംഘം സുരമൃസ്തനസ്വദാങ്കണ്ണാൽ,  
കനകമലയുടെപൊടി കവക്കമാര വെരിന്തു-  
കാന്ത കാസാരമൊന്നണ്ട മിമാഡിയിൽ.  
ഉദയമിതിനതിലറികിതാഴുവാക്കും; മഹ-  
ത്തെപമവ്യക്തതിലഭാരയപോലെപോരൽ.  
ഇതിനഭിത മധികതര ശ്രദ്ധിവെയക്കുപാക്കക്ക-  
ഉപമേധാന്തിമസ്താനം കഴിക്കയാൽ. 27  
കാങ്ങിലാടനിരായ മുര യുപങ്കരോടിത്ര  
കാങ്ങിങ്ങയോല്ല, രയച്ചുററിയൊഴുകനു.  
അധികസുവമങ്ങളുമൊരു സൈക്കറോത്സംഗതി  
ലാക്കി സ്ഥാമധുരം പയസ്സുകിയും,  
കുപരയാടനിനമപി വള്ളത്രവാനത്താ-  
കോസലമാക്കുകയാത്രിതാനീയിവരം.  
മമജനനിസ്ത്രശമിഹ മാമകലോകൈക-  
മാന്നപിതാവപ്പിരിത്തിരിപ്പോരിവരം

തിരിയെ നിജപുരിയണ്ണയു മിവനെ ധിള്ളത്വം കളിർ-  
തെതന്നൽ തരയാകരണളാൽ പുത്രക്കൻ. 280

19. ഒരുബന്ധം.

പോടിപ്പടലമിതു ഗഹനതലമടയുമാറിങ്ങ  
പെട്ടെന്ന പോങ്ങളവാനെന്തു സന്യാദണാം!  
പവനസുതനകയ മൊഴിക്കേട്ടതിരേഖ്യുവാൻ  
പാതെതു ഭേദം വരുന്നതാമല്ലപ്പീ!  
വരനിയനജയമൊട്ടമെത്തവേ ലക്ഷ്മണൻ  
ചേവിയെക്കാത്തിവനോകിയപോലവേ  
അരങ്ങൾ മർക്കനശ്ശൈപ്പലക്ഷ്മിയെ തൽക്കഷണ-  
മല്ലെൻ്റു അത്രഞ്ഞ പാലിത്രോരെനികിവിൻ:  
ഭാതനതിഭികുക്കത്തി കാൽനടക്കാ യർഹ്യ-  
പാണിയായെന്തും വല്ലുലുങ്കിതൻ. 290

കലമുള്ള വത്താമുന്പു, സെസന്റു പിരിക്കില്ലു  
ക്രൂവേ മുഖംസചിവര മുണ്ടണ്ടോ.

ജനകനിവനങ്ങളിയോരു ലക്ഷ്മി യുത്സംഗത്തി-  
ലെത്തിയും മര്ത്തകതികൊണ്ടിത്രകാലവും,  
ഉതമനന യുവപദാവിപൂണ്ടിം പുണന്നതി-  
സ്ഥിരാസിയാരാലുതം വർച്ചുള്ളപോരു.

അവിലനിശ്ചവാമമന നജിതമിം മാസമ ഷ്ട-  
ണംനാഞ്ഞപിണിയോടകളീടിനാണ്.

ഭ്രവപതിമതമതത്രസമയ മധിഡേവതാ-  
ദ്രോണം കാരണം കാണം വിമാനവും

300

ജനനിവഹ മുഡിതരസ മുദുവം നില്ലവേ,  
 ജ്യോതിശ്ചമം വിച്ച താങ്കു സുമംഗലം!  
 രജനിചരപതി യജിതക്കതൻ വിശീഷണ-  
 നാലുമക്കവടിസേവിച്ചിരാങ്കിനാൻ.  
 അരതിസ്ഥാപിക്കാപചരണ ചതുരഹരിനായക-  
 ഹസ്താവലംബിയാ യാദിനാരായണൻ,  
 മുക്കരപരികലിതസുവസോപാന മാർഗ്ഗമായ്  
 മേഖനി ഭാഗമലങ്കരിച്ചിട്ടിനാൻ.

അവിലഹ്രജവത്രപൊഴിതു കലഹ്രജ പദ്മഭി-  
 ലാഹ്രപതിച്ച പവിത്രപുത്രൻ പരൻ. 310

കന്ധിനിനാട് സമജക്കുത മർദ്ദ്യാഭിക്കൈക്കയ്യാണ്ട്  
 ക്രൗഢിരോടെ ഷുണൻ ഭരതനെ,  
 തെരുതെരു മുകൻ തന്റുക്കുതിമുലം താത-  
 ദത്താദിഷ്കരം തട്ടത്ത നെറുകയിൽ  
 വടിവകലുമടവു മുവലോമജാലം നീനടി  
 വേദേര മിത്തികപാക്കാത്ത മഞ്ഞിപ്രയം,  
 മരിചരണകമലന്തി കത്രകമോട്ടചെയ്യുന്ന്  
 ഹസ്താജ്ജലിയോട് നിന്ന വിന്നമ്പരായ്.

ഗ്രാമധ്യരവചനമാട് കശലമന്നയോജിച്ച  
ഗ്രാലുതപ്രാതമകൾ രാമനവരെയും, 32  
 കരണായുടെ കളിനിലയമാം കടക്ക്രോനിനാൽ  
 കല്പാണമുത്തി അന്നരുഹിച്ചിട്ടിനാൻ.  
 “സതതമിവന്മിയൈ വിപ്രമിതമിഷ്മാൻ  
 സുഗ്രീവരുക്ക്ഷപ്പുവംഗക്കലേപരൻ.

පැයිලිභිතින් මිවගෙ මූළිඩ් රක්ෂිතු  
පෑලැනු තුනිපුජු ගාරෝයී පෙරස්.”  
රෘතු කළඹනිති මයුරමාටර ඩුව්කං  
රෙඳ්පෙරෙයු මූප්පාටගම ගෙසේ,  
විරවිගෙනාද ලාත්‍යන්ජාතෙන තෙගෙනෙයු,  
විශුරිතු බෙසුයු මෙගාත බලිතු. 330  
තබර ගිජචරණගති ගෙයු සාම්මිති යෙ  
තතා සියුරු තුරු පෙරස් ඩුගාන්ගිතු.  
ඡෙවෙමෙනු තෙරාකිඟා ගෙග් ලක්ෂ්ඨාන්-  
තෙමරසුනායු භජන් සහිතිවිල.

20. නුති ප්‍රායෝග.

රෙසමාද කැපි ගිවහ පතිකුහ්මි තාපරං  
රාමාජනේ කාඩ් ගාතුති ඩුජ්ජිතස්,  
ඇත්‍යවයික මධ්‍යාලි මෙහු ගජපභ්ඩි-  
ලආ! ප්‍රාරාහණා ගඩ තෙතා ගෙරිගාර.  
ජ්‍යා ගිච්චා පතියු මෙහෙතු රාමාජනි-  
යා පරිත්‍යාගු මෙයි ගුප්පාති. 330  
සුරවිම තෙපු ලංතරමායාත් සභ්ජු-  
සුජ්‍යමා ම සුංඛසු දෙන ප්‍රසාදමේ  
මෙඟකර රුපිත රෙමුලු මා ලෙංගිතු  
මාරුමි ලෙපා තවස් තොගී තෙපුරා.  
අංගජරාද මති ලෙසි තෙකුතු බාමකාම-  
යා ගම බිමා ගම කෙරි ගාස් පිගා ඇ;

ഗുരുവുഡിലെ ദായനികരപതി നിശയിലോന്നിച്ചു  
മിന്നലെഴും മേഖപാളിയിലെന്നപോൽ.

പ്രജയജലപതിതവസുമതിയെയത്തുനാളാണ്-.

പുത്രഷണം പോക്കിയെടുത്തതുപോലെയും, 350

മഹന്നിരയിലടിയുമൊരു ചാളിക്കരു ചുറ്റം-  
കാലാഗമം വിശേഖിതതുപോലെയും,

ഒഴുവനമയമഴലകരി രാമൻ കാത്ത  
ദേവിയെത്തതു രേതൻ ഉണ്ടിച്ചു.

പ്രഥമതജയാട്ട ലങ്കാനമനമനപ്രാബല്യജനം  
ശിക്ഷിച്ചു ജാനകീവദ്യുപാജങ്ങളിം,

വിമലമതിരേതനരട പുവംജമാർഗ്ഗാണ-  
പുത്തി നിമിത്തം ഇട പുണം ശീർഷവും,

പരിചോഭാരാ ദിശയിലിടപെട്ടെതാട്ടിങ്ങനെ  
പാരം പരസ്പരം ഗ്രഹി വല്ലിപ്പിച്ചു 350

മിഹിരകലപതിസുടയ മതിഗതിയിരിഞ്ഞതു  
മനമനംതാൻ ചരിച്ചിത്തപ്പുണ്ണകം.

ജനപടലി ജയനിന്നെ ബഹുമാനത്തിന് മുന്ത്  
ജാതസന്നോദം ഒഴിച്ചു നടന്നിരു.

കമലദിവ മുഖവിന്നത നിശ്ചൈരന്നിത്താം  
ആശാലംമാതുമെഴുന്നളിയപ്പോഴേ,

നിജജനക നഗരിയുടെ അരികിലുമുണ്ടുള്ള-  
നാംമിതപട്ടാബുരാവാസാങ്ഗശാഭിതം,

സുമനിവഹംസുരഭിമുട്ട പചനപബിലാളിതം,  
സുദരോജ്വര ഭ്രാന്തിനാരാധാനം.

37

V.

നീതാപരിത്യാഗകാണ്യം.

1, മാതൃഭർത്താ.

വസ്തുദാന്തംകാണ്ട ശ്രോച്ചും ദശാന്തരം  
തല്പരമാന്നാളെ ജനിതിമാരെത്തൊ,  
രാമസമിതിമാർ കണ്ണിതങ്ങാറുയ-  
ടാഡപം പോയ ലതായുഗംപോലവേ,  
പാദംമുറയ്ക്കു പണിയും മതാരിക-  
ഉകിയ വിഞ്ഞേജേസ്സുഴം ടാതുര  
അത്ര മരയ്ക്കായൽ കണ്ണില നല്പോത്ത്  
സ്ഥാപനുവത്താലറിഞ്ഞാരവക്കൻ.  
മഹമ്മകാലത്രു ധിമാദിജലം താഴു-  
ഗംഗാസരയു ജലങ്ങളൈയെന്നപോൽ, 10  
ആനദ്ദീതാത്രവദ്ധോഷവക്ഷ ത-  
പ്പാതകബാഷ്ട്രതെ മേലിട്ടോഴകീതു.  
അമുമമാരാർദ്ദം സുതാംഗമരപ്പുണ-  
മനമുണ്ണാത്തപോലെ തലോടിനാർ;  
ക്ഷമരാംഗനമാർ കൊതിക്കുന്ന വീരസു-  
ഖൈമവക്ഷ മരത്തിതനോരമേ.  
“നാമനം ചിംബം വള്ളക്ഷം വിലക്ഷണം  
സീത തോ”നെന്നു വധുവാം വിജേഹജ  
നാകസ്ഥനാം ത്രജവിന്റുപ്പിയമായെട  
പാദങ്ങളിൽ തുലി ഭക്ത്യാദരം വീണു. 20

“അല്ലപ്പേഴ്സേലു, വത്രേ! സഹാനജങ്ങൾ  
വല്ലഭൻ നിന്മുത്ത ശ്രദ്ധിയാൽമാത്രമേ,  
ചണ്ണരം ടുക്കം ജയിച്ച മഹാലോക-  
കീത്തിക്കപ്പാതുമായ് വന്നതുപാക്കിൽ”  
ഇത്തരമിപ്പുവാക്കേക്കിലും കേവലം  
സത്യം പ്രിയാർദ്ദനാടോതി ജനനിമാർ.

## 2. അഭിഷ്ഠകം.

അമ്മമാരാനദവാരികൊണ്ടാ രഘു-  
ചുംഗവന്നപ്പോരം തുനേർജാലിഷ്ഠകം  
മനുപുവം മേമകംഞാറ്റതതീത്മ-  
പംക്തിയാൽ മനുരിവുഖമാർ മുഴമിച്ച. 31  
പൊയ്യുയാരാഴി തിവരിലെ തീത്മദാരം  
ഒന്നരുതവാനരാനയിച്ചുവരാൽ,  
വഷ്ടിച്ച ജിഞ്ഞവാം രാമനിലഭ്രജംരം  
വഷ്ടാംബുവിന്യാചലത്തിലഭ്രണാണാമേ.  
താപസവേഷ്യവിശേഷത്തിലുമതി  
കോമലനത്രേ രഘുകലനായകൻ;  
രാജേന്ദ്രവേഷാഭ്യന്നര ചുന്നതകത-  
ഭാഷമായ് മാത്രം ഭവിച്ചിതു രാമനിൽ,

## 3. പുരുഷവം.

തൃത്യസ്ത്രാഞ്ചുരാം പ്രാഥമണം, മനുമാർ,  
ഒന്നരുതവാനരവീരയം, ഓന്നയും.

സേവിച്ചുനില്ലേവേ സഹപിതാവജാൻ  
സാക്കേതനായകൻ സ്വദനങ്ങമറിഡാൻ,  
സമമിതിമാർ നിന്തിപ്പാട്ടമാനദ-  
സമമുഖ്യസമ്മിതം വിയി വെഞ്ഞുമരം.  
ഉൽക്കത്രക്കരണം ഭാസ്ത്രാ ലോഞ്ചക്കു-  
ചക്രവർത്തിക്കശ വെജ്ഞകറക്കടച്ചടി  
മൃത്തിക്കൈക്കാണ്ഡ വത്രപ്പായങ്ങൾതാൻ  
അത്രടമാഞ്ഞുന്നു നാപോലവേ,  
രാജിച്ച ഓംപാദരംതന്ത്രാന്തരം  
രാജമുക്താവലി തൻ നടനായകം.

മന്ദംമഴുന്നുമിദിരാ മദിഡൻ,  
സുദര നിദിവരേദിഡിരലുണ്ണൻ,  
വദാക്കും മദായായിതിൻ നേത-  
ജമസാഹല്യം ജനത്തിന്നങ്ങളിനാൻ.  
തോരണാല്പാരാജിതമാം നിജാന്ത്യ-  
രാജധാനികക്കം പുക്ക രഹ്യവണ്ണ.

മംഗലാത്മം സമയപംക്തിയിൽനിന്നും സ-  
മംഗലീസംഘാ പൊഴിച്ച മലർന്നിര.

ചാതമർമ്മങ്ങളിൽനിന്നുമയൻംജി-  
കാരകിലിൻപുക കാരിലുലഞ്ഞിതു;  
അപ്പുരിക്കേഗമടവിനിവുതനാം  
തയ്യപ്പിയൻ ചികിച്ചിടവിടക്കംപോത്.  
മാതൃജനങ്ങൾ ചമയിച്ച മെമ്പിലി  
നാർവിമിതമാം അരിലെഴുന്നു).

50

60

സ്വയധനതായാം തോറമുടൻ ചാര-  
പത്രികരാജേലി കാണായി നീളവേ.  
മുനമനസ്യ നംകിയ നിത്രുപ്പി-  
ഷ്ടാംഗരാഗത്തിൽ ജപലിച്ചു ജനകജ;  
ഗ്രംഖയെന്നപ്പും കാശവാനഗ്രിഹിൽ  
ഞ്ഞാവു വിനാഥം മുഴക്കിച്ചു പോലവേ.

70

മിത്രവർദ്ധതിനും ശാമനപ്പകര-  
ഞാതതരാവാസങ്ങൾ നംകി സ്വഭാവാണ്.  
താനെങ്കിലോ ചിത്രശേഷതാതന്നവാണ  
മാനന്നിയം മുഹം ഷുകി കണ്ണിപരാട്ടം.  
സപർദ്ദം ഫലമായ സത്രത്തിൽ നിന്നുംവു  
മർത്തുരുതു തെററാതെ രക്ഷിച്ചതോക്കിൽ,  
തപ്പിച്ചുണ്ടുമെന്ന തൊഴുതു കൈകേക്കി തന്ന  
ലജായകരി നയാബുധി രാഘവൻ  
ക്ഷേവേ സകല്ലുശക്തിയാൽ നേട്ടന  
കക്തവുരാദ്രതം വിസ്തിക്കംവിധിയം,  
മർത്തുതമാം വിശിഷ്ടവസ്തുക്കളൂൽ  
മിത്രസർക്കാരം നടത്തി മഹിശപരൻ.

80

#### 4. മഹാക്ഷമിഖാതിട അഭിനാശനം.

വന്നിതഭിന്നങ്ങാത്മം മഹാമുനി-  
വുങ്ങം വിധിപോലെ ഷുജിച്ചു രാഘവൻ.  
കൈക്കരയതാൽ താൻ കൂടകഴിച്ചുജ്ഞാര  
കക്തവുരേദ്രന്നർ ജന്മാദിപുത്രങ്ങൾ,

അത്താപസമാർത്തിനിനു കേള്ള രാമ-  
ദ്രോ സപവിക്രമ ഗയരവദായകം.

5. റംജിഷ്ഠം വാനരജം തിരിച്ചപോകനം.

കീഴാരേരാനപ്പയം കൗതുകമത്രരായ<sup>9</sup>  
മാസാല്ല്‌മഞ്ചായ മാത്രപോരു പോകിനാർ 90  
ഉത്തമസമ്മാനമുഴിമാതോരോന  
തുകരേകാഘോട കൊട്ടതാളവക്കന്നാർ  
മാനിച്ച താനമമമിത്രങ്ങളെല്ലപ്പരൻ  
മാനവായിരുൾ വിടവഴങ്ങിടിനാൻ.  
സിതാവരാനതിചെയ്തു പിത്രം റഹാ-  
കാണികയിട്ടും പോയാരവർകളിം.  
ഇന്ത്യവെരിപ്പാണനോനിച്ചുറ്റത്രം  
വിശ്വാസിപ്പിപ്പുമാം ചുപ്പകതെപ്പുരാൻ,  
വന്നാലു മെന്നുനേപാഴേനു ധനേശരൻറ  
സന്നിധിയാനത്തിനായത്രിതു പിനൊയും. 100

6. റാജുഭരണം.

താതാജ്ഞതയാൽ വനവാസംകഴിച്ചുയി-  
രാജാധികാരം ഭരിക്കും രമാവരൻ  
സോദരമാരെ ദ്രോണിച്ച സമാന സ-  
മാദരം ധന്മാത്രമകാമങ്ങളെല്ലപ്പോലെ.  
ജമസിലം പ്രിയംകൊണ്ട മാതാക്കളി-  
ലോന്നപോരു ധൂഖാൻ പ്രതിപത്തി രാഖുന്നു.

വക്തതുമാരിന്നും സമർ സൈന്യമേക്കിയ  
കുത്തികമാരിൽ ഗ്രഹഗന്ന, പ്രോലവേ.  
ലോദ്വിമുഖനാം രാഘവനാൽ തന്നെ  
ലോകരൈല്ലാങ്ങം ധനാധ്യരായ് തീനിന്തു. 110  
വിരല്ലമന്താവാമവൻനിമിത്തം കൃത-  
കൃത്യരായ് തീനിന്റു എമസ്തുജനങ്ങളില്ലം-  
നേർവച്ചികാട്ടം പിതാവും മഹാഭാവ-  
ഹാരിയാം ഒത്രനും ഭ്രവിനബ്ദി ഭ്രമിപണ്.  
സീതാസുത്രപം ധരിച്ചുന്നരകതയായ്  
ബേവിച്ചുനില്ലും സ്വകാന്തയാം ലക്ഷ്മിയെ  
രാമൻ രമിപ്പിച്ച നിത്യത്രും രാജു-  
കാഞ്ചിവിചാരം കഴിത്തു ദിനംതോറും.  
പുവ്‌കമാവിതു രമ്യഹർമ്മങ്ങളിൽ  
കാമാനസാരം രമിക്കു മവക്കടൻ 120  
ഒണ്യകാവാസാദി ചുഡാവും ചിന്തയി-  
ലന്തുന മാനന്മെനേ ഭേദിച്ചിന്തു.

## 7. ഗംഗാധാരം.

തിക്കളോ പ്രോഡി ചിലത്തുപുനർധകത-  
സ്വതിമാരകമ്പയേ യറിഞ്ഞീല.  
അനന്തിമാതു മസ്താനക്ഷണത്താട്ടം  
നന്നായമപ്രോത്ത വിള്ളത്ത് മുവരതിനാൽ,  
ഗർഭവത്തര സീത ചൊല്ലാതെ ചൊല്ലിനാറി  
തഞ്ചപ്പിയൻ നില്ലാതെ നീന്തി മഞ്ചാഞ്ചിയിൽ

മേവകമായ് വന്ന ചുച്ചകം ലോവണ്ണഃ  
സേചനകോള്ളലുതാംഗിക്ക നാർക്കനാറം. 130  
രാമനാ ലജ്ജാവതിയെ രഹസ്യമായ്  
ലാളിച്ചിരിക്കവേ ചോഡിച്ച കാമിതം.

8 അഭിഭാഷം.

നീട്ടം വരിക്കെല്ല തിന്നം മുഹക്കദ്ധിം,  
ചുരും പെട്ടം മുനിക്കന്നാഞ്ചനങ്ങളിം,  
എങ്ങം ക്രയേം നിറഞ്ഞ പരിത്രം-  
ഗംഗാതടാന്ത തദ്ദോവനസ്ഥയം  
കാണാം കൗതുകം വിശ്വാസമനോ തിയ-  
ക്കാമിനാ ക്ലോവിരന്നതേ കാമിതം.  
സാമ്പ്രാ സമീധിത മെന്ന ബൈദ്യമീക്ക  
വാദാനവും ചെയ്ത രാമവൻ തൽക്ക്ഷണം, 140  
നദിതം കോസലം കാണ്ണാൻ പരിവാര-  
സമ്മിതം സ്വയമ്മത്യന്നതമേറിനാൻ.  
രാജഭലനം പൊങ്കു മജാടി തിങ്കുന  
രാജമാന്ത്രം, കൂപ്പലോട്ടം സരയുവും,  
കാന്താസമം പ്രിയക്കളുസിക്കം ചുര-  
പ്രാന്തികംരാമവുംകണ്ഠാനവൻ സുവം.

9 ചാരവാക്കും.

മോഭാൽ സുവുത്തൻ സ്പുഷ്ടന്താഴിതം ജൻ-  
വാദം പരക്കുന്ന വാഗ്മിക്കലേശപ്പൻ

ചാലേ വിജിതാരിഭ്രാൻ സപ്രദാവ്യ-  
ചാരനോഡാതിനാൻ ചാർബായത്തളജൻ. 150  
ചൊപ്പാതൊഴിക്കാരത്തുചൊന്നാനവൻ മുത്ര,  
മെല്ലാംസൂതിക്കണ്ണിതെല്ലാവയം പ്രഭോ;  
കണ്ണപറഹരത്തിൽ വാഞ്ചാങ്ങേവിയെ  
മാനിച്ചതൊനേ മരിച്ചുചൊല്ലാണുള്ളി.

10 അപകീണി വൈവശ്യം.

തൻ സഹയംഖ്മിണി നിന്ദനമായോരി  
ഭസ്യമട്ടജ്ഞിതിയുകോടടിക്കവേ,  
ഭേദിച്ചവേജേവിബന്ധവിൻ എത്തടം  
കുടത്തിനാൽ തപ്പിലോഹം കണക്കിനേ.  
ഭഷ്ടപ്രഖാം വക്കായ്യുാതിരിക്കണ്ണേ!  
ഭഷണം കാണാവധ്യവെത്രജിക്കണ്ണേ! 160  
നല്ലതെന്തെനൗള്ള നില്ലന്നയമരം ത-  
നാളുള്ളിന്തൊല്ലപോലാട്ടകയായിതു.  
വേറില്ല മാർഗ്ഗമെന്നോത്രാച്ചാൻ പ്രിയാ-  
ത്രാഗത്തിനാൽ പഴിപോക്കബാൻ രാഖവൻ.  
കീത്തിയന്നമാക്ക കീത്തിജേഹത്തിലും  
ശ്രോത്രമേ; ഭോഗ്യകമ പിന്നനയെത്രാച്ചാൻ!  
ഭാതാക്കൾ കല്ലുനകേട്ടതി രാഖവ-  
ംവഭേദം കണ്ണവയം വിഷാംഖിച്ച്.  
സിതാവരൻ സപാപവാം ത്രട്ടനൻ  
ജാതാമയം വേദകാരണമോതിനാൻ. 170

“പുഷ്പസദാചാരത്തുലമാം സൃംജ-

ഗിഞ്ചാജഹികലത്തിനു പാപി താൻ,

കഴും കളക്കം വരുത്തിനേൻ നീരാവി-

പെട്ടപവനൻ പള്ളിനേന്നോന്നാമേ!

ഈഞ്ചലിൽ തെലുവിന്മുച്ചോൽ പ്രഞ്ചി-

ലോടിപ്പുരക്കമീയാഭ്രാപവാദവും,

ആഹാ! സമിച്ചുനിവന്നശക്രം കൊല്ല-  
യാനയ്ക്ക് തന്റെ ക്ഷരിക്കണക്കിനേ.

അപ്പുണി നീക്കവാൻ ഗംഗമോ സന്താന-

ലഘുംഡോ നോക്കാതെ നാമദയ തങ്കൾണം, 180

അപ്പുറയന്നയാ മൃഴിയപ്പുണ്ട് താ-

ന്തുവെൻ്നിയാജ്ഞത്തയാൽ പോലുപോക്കിക്കബേൻ.

ഭദ്രയാം വൈദോഹി ത്രഞ്ച താൻ നിയുയം

പക്ഷേ ജനത്രുതി ശക്തിമത്തല്ലയോ;

ഭ്രഹായയെപ്പുാലുമിനു ലോകം സ്വർഗ്ഗി-

കാഞ്ച്ചുവിക്കൽ കളക്കമാക്കിലയോ.

പാഴലുരക്കരപ്പാടെ മുറിച്ചുര-

പ്പാട് താൻപെട്ടതോ വൻപക വിള്വാൻ;

പാദംപെടുത്തിനും കേരിപ്പും രക്ത-

പാനംകൊതിച്ചോ കടിക്കണ്ണ ധനഗം. 190

ഭസ്യമം ഭജ്ഞിത്തി ശല്യമുരിവുംബുള-

വത്സാം താൻ വാൺകാണണ്ണങ്ങിലോ,

വത്സരേ വൈദോഹിയിൽ കനിഞ്ഞാരകമൻ-

നിയുയത്തിനു നിരോധമേ ചോഡ്യാലാ.

യാത്രീസുതയ്ക്കിമാത്രം കറികമി-  
തിപ്പുകല്ലിച്ചുാരത്തനുരാഞ്ഞത്താ,  
ആദ്ധ്യമൊട്ടാതേരാ തട്ടതേരാ പരവാര-  
മാക്കമെങ്ങ് നിന്ന നിയുലം മുഹങ്ങം.

## 11 സീതാതുഗം.

മാലോട്ടം തർക്കിണം ലക്ഷ്മിണ്ണ തന്നെ യ-  
നാലോകനംചെയ്യു ലോകസ്വീതിത്തൻ, 200  
ചാലവേ“സമ്മു കേരിക്കെ”നം ചൊന്നാണ് ഓച്ചാ.  
പോലവേകേരിക്കെ മവനേട്ട ശ്രദ്ധമായു്.  
“ദോഹദിം ചൊല്ലുവേ താപസകാനന-  
ലോലുപയൈന്നാം തവാരുജാമിനി,  
അയയ്തിനൊന്നു തേരേറി നീ വാല്ലീകി-  
മേരുന്ന ദിക്കിൽ ത്രജിക്കണം ഭേദിയെ.”  
മുന്നം ജനിത്രിയെ താതാജ്ഞന്തയാൽ ശത്രു-  
വൈന്നപോൽ ഭാർത്തവൻ കൊന്നതേരേതോരമ്പൻ  
മദ്ദിയാതേരാഡി നിഃഭാഗം, മുഖജനം  
ചൊന്നാൽ ഗ്രന്ഥഭാഷചിന്തയേ വേഗിത്താണ്. 210  
ചിത്താലിലാശം ശ്രവിക്കേതെത്തലിന്ത ഭ-  
ചത്രിയോഭാരത സമമിതി നിന്നപ്പുണ്ടേ,  
തെല്ലും വിരളംതത്താശ്രപ്പണമില്ല ഷുട്ടിയ  
നല്ലതേരേറിത്തിരിച്ചു സുമത്രങ്ങം.  
സുദാംഡ്രമികൾ കാഞ്ഞു പ്രിയൻ പ്രിയ-  
സദാശ്വക്കന്നാം നണ്ണിച്ചു മുഖ്യമാണു,

കല്ലുക്കതപംപോയ് തനിക്കവൻ വാളില-  
വുക്ഷമായ് പാടേ പാന്ന് തനിന്തനില.

യാതൊരു ഭാവി മഠ്യുവോ ലക്ഷ്മണ-  
നാതുരു മാർഗ്ഗത്തിലഞ്ചീർലഡങ്കുടം,

220

നാമനെന്തിനിമേൽ കാഞ്ചാവാലംകളും  
സിതയ്യുക്കാട്ടി തൃട്ടുപിനാലപ്പുാശേ.

ചുറ്റലക്ഷ്മണാധിയാലാനന്നപങ്കജം  
വല്ലാതെ വാടിത്തള്ളന്നൻ വൈദേഹി,  
വച്ചുനോം ഭാതുവർദ്ധത്തിനാ ശ്രദ്ധ-  
മുള്ളത്തിനാലുഴമേരു നേന്നിടിനാം.

“കല്ലിച്ചു ഷുപ്പംനെങ്കിലും ലക്ഷ്മണ  
കഷ്മിസ്സാധിയൈ കാട്ടിൽ കളയായ്യു”  
ഇതുമാം വിലശക്തിവിധത്തിൽ തിരക്കൈക്കുർ  
പൊക്കിക്കല്ലുക്കിക്കുടക്കിട്ടു ജാന്നവി.

230

നിന്നിതാ സ്വന്നനം; ദേവിയെള്ളുവരൻ  
മനം മണ്ണത്തിട്ട തന്നിലിറക്കിനാൻ.

അഖിലസ്ത്രസംഗ്രഹൻ തോണിയേറിപ്പുകൾ  
താഴേയായ്യും ഒരേപുായ്പുതിശ്വരയ്യും.  
ക്രീനീം തിഞ്ചിരതനാന്തര കണ്ണേരന്നാട്ടം,  
വച്ചുപൂശ്ചം മഹാഴിയേജത്താരുമിച്ചുടൻ,  
ഉദ്ധമിച്ചാനുശിനാമാജാത ലക്ഷ്മണൻ  
ഉല്ലാതമേലുള്ളരുഗ്ഗുവർഷംപോലെ  
ചെണ്ണുമാമിത്തിരസ്സാഖാനിലന്നടി-  
ചെയ്യാനാത്തന്നിപ്പു കൊഴിബാരതാരുവല്ലിപ്പോൽ,

വീണു ഭ്രംതി; സന്താപത്തിലും യൈ-  
 പുണക നാർജിസമജം നിന്തയ്ക്കിൽ.  
 “ഹക്ഷപാകവംശൻ, ഗ്രാലവുംതൻ, നിന്നെ  
 നിശ്ചാരണം പ്രിയൻ കൈവിട്ടതെന്ന്‌വാൻ”  
 ഇത്തരം സംഗ്രഹിച്ചുനാപോൽ ധാതൃയ-  
 മദ്പോളവർഖങ്ങോ പഴുതകളിലുതാൻ.  
 ബോധക്കുയത്തിനാലായിയറിഞ്ഞില  
 സീതയോ; വെന്തുളിപ്പൊളിംഗ്രുണരവേ.  
 ലക്ഷ്മണൻ യത്തിച്ചുയത്തിയ ബോധമേ  
 ഭസ്മം സീതയ്ക്കു മൊഹത്തിലും പരം 250  
 നിർഭ്രാഷ്യാം തന്നെ നിർദ്ദേശം കൈവിട  
 തെന്താവിനാസ്യാധി കരംരേ ചോലീല;  
 അത്തലാരാഭ്രഷ്ട ഭജ്ഞതിയാം തന്നേ-  
 യന്തേ ഭഷിച്ചതള്ളിബാത്ത മേഖ്മേൽ.  
 അര്പസിപ്പിച്ചസ്ത്രിക്ക വാളീകിത-  
 നാത്രമമാർദ്ദവും കാണിച്ച ലക്ഷ്മണൻ,  
 തെന്താവിനാജത്താകരൻ എന്ന് ചൊറുക്കുക്കെൻ  
 കാക്കശ്രൂമെന്നു തന്റുകാല്പിക്ക വീണീടിനാൻ.  
 ചോന്നാളവനോടെണ്ണിപ്പിച്ച സീത “അേ  
 സമു നിനിൽ പ്രിത ശ്രാന്ത്, ചിരംവാഴുക നീ-  
 ഇന്ത്രനാധിനാന്തിനാശനന്നപോൽ  
 തന്നെയല്ലോ ഒപ്പം ജന്മനം ഭവാനോക്കിൽ.  
 മുളാടു മാതാക്കളുാടു യാമാക്കുമാ  
 മര്ത്തപ്രണാമം ചോന്നപേക്ഷിക്കുകയിത്തരം.

‘തപ്പം പത്രനിന്നിവാഴ്ത്തുമീറ്റത്തി—

നല്ലതരം ശിവമെഴുപ്പാഴം നേരണ്ടോ

എൻമൊഴി രജാവിനോട്ടണ്ടത്തീടുകൊ-

നന്നാണിത്തുലി തുക്കളുാലറിഞ്ഞിട്ടും,

ഈനു നിവാദമനിച്ചെഴുതോ താവ-

കാന്പയരതിനും പഠിപ്പിനും ചേന്നതോ.

270

അപ്പേക്ഷിലെന്തിനും കല്പാണബുദ്ധിയാ—

മങ്ങയിലേവമനിതിയാരോപിപ്പു.

ജന്മാന്തരാനന്ത പാപപരിപാക-

മിന്നി തിടിയായിവളിൽ പതിച്ചുതേ.

മുന്നാംസപ്രയംവന ലക്ഷ്മിയെ ക്ഷേമവെടി-

ഞതനോട്ടക്കുടെ ഗമിച്ചു വന്ന ഭവാൻ,

ഈനാവാഴ്ത്തുണ്ട് നിനോട് വാഴനോ—

ഉന്നെന്നല്ലോഹിയാഞ്ഞകരിയതാമവർം.

ആരുശരകൈകാണഡനത്തിം പ്രിയക്കുറി

താപ്പംസിമാക്ക തവാന്നല്ലഹാൽ പുരാ,

280

ആരുഗ്രയമായ ദാനെനണഞ്ഞനെ അബ്രൂദ്യൈ

ആരുഗ്രയിക്കം നിന്തിവുട്ടി വാഴുകവേ.

വിഷ്ണിത്തിയില്ലാ വിശ്വാഗത്തിനാൽ തു.തു-

തു.ചുജമം ദാനം തുലയ്ക്കാമിതെക്കിലോ,

രക്ഷണിയം തവ തേജസ്സിവർംക്കുള്ള

കക്ഷിയിൽ തങ്കുനാതൊന്നു തടസ്സമേ.

ചിരേതശനായന്നജ്ഞവുമജായൈ

സിലിച്ചു വേർപ്പ രിയാതെതാൻ വാഴവാൻ,

ഖലുപാവം കഴിഞ്ഞിപ്പോച്ചി സുന്തുനിൽ  
ദശ്വിചേത്തുറും തപസ്സാചാരിക്കാവേൻ. 290  
വണ്ണാത്രമഹാപിപാലനം മുന്നമേ  
മനവന്മാക്ക മനവിനാൽ കല്പിതം  
എന്നോത്ത് താപസിമാരിലെഡാനന്നാനന്ന  
എണ്ണിക്കെനിത്തൈജ്ഞണം ത്രജിക്കിലും.”  
“കല്പന”യെന്ന നമിച്ച സമമിതി ക-  
ണ്ണത്താത മുരത്തിലെത്തി; ഭ്രാതുയോ,  
ഉംതിങ്ങമാധിയും ഭിതിയും മുർദ്ദിച്ച  
മുകതക്കണ്ണും വിളിക്കുട്ടി കരരിപോൽ.  
ഗ്രതം മയുരങ്ങൾ നിത്തി, കൊഴിച്ചു എ  
വുക്കണ്ണും, വായ്യോം ശഞ്ചം മുഗികളിലും. 300  
ഇത്തും സമാതകമസ്സാധ്യപിയോടാന്  
വല്ലിച്ചിതപ്പോൾ വിലാപംവന്നതിലും.

## 12. വർജ്ജികിഡംം.

വേടനെയ്യിട്ടാൽ പക്ഷിയെക്കണക്കു-  
വാരുടെദശാകം മഹാദ്വോക്തമായിതോ,  
അക്കവി പഞ്ചാ ദത്തക്കേ രോദനം  
ലക്ഷ്യമാക്കിഞ്ഞിരുത്തെത്തന്തി വൈദിക്കിയേ,  
ലോചനദായിയും ബാഷ്പം തുടച്ചുമ  
രോദനം നിത്തി നമിച്ച ആകക്കജ.  
ഗംഗിപ്പണംകണ്ണ സംസ്കരണിസ്സുവർ -  
കല്പിച്ച വച്ചീകരിക്കുമാ.വരളിനാൽ. 310

“കാണായിതേ ദിവ്യദുഷ്ടിയാൽ മിത്യാപ-  
വാഭാതിഭിതനാം നാമനാൽ ത്രക്കത നീ.  
കേഴായ്ക്കു, നീയിനു ചേരന്നവെന്നോക്കു  
ഒല്ലാന്തരത്തിലെ തതാതാലയം സുഖത്.  
സത്യസന്ധൻ, സപയം കീത്തിയാതോൻ, ലോക-  
ശത്രുഹന്താവാവചനന്താനൈകിലും,  
നിജ്ഞാരണം നിങ്ങളുട്ടിനിനിൽ വൊയ്യാ-  
രബ്ബ് ഒതാഗ്രജങ്ങാടിക്കമഹ്ന്മേ.  
സതക്ക് സംസാരസംഹാരി നിന്റൊത -  
നതു വിവ്യാതൻ ഗ്രഹംരനേൻമിത്രവും, 320  
അഹ്ര നീയെങ്കിൽ സതികർക്കു, നിനിൽ ഞാൻ  
ഒന്നേ തൃപാർദ്രനായു് തീരാതെയെങ്കാൻ.  
വാഴ നീ നിങ്ങയമിങ്കു സിംഗമങ്ങളും  
താപസസംസ്കർഥ്മലം സുശാന്തരാഡി.  
ജാതമാമിങ്കു സുവപ്രസവം; ചതു-  
ജാതകമ്മാഡി വിധിപോലെവെയ്യുവേൻ.  
തീരങ്ങളിൽ ട്രാൻഡാലതിങ്കും തമോ-  
ഹാരിയാം ചായ തമസാതടിനിയിൽ,  
ആരായകളിച്ചുമണണയ്തിട്ടിയിൽ ഒഭവ-  
താരാധനംചെയ്യു പിത്തം പ്രസന്നാം. 330  
കാലോച്ചിതമാം മലര്ജ്ജ, കന്നികളും,  
ബാലിങ്ക തേടിശ്രൂലിക്കു നീബാരവും,  
ചാലേതങ്ങം മുനിക്കുമാർ നിന്റു നാജു-  
മാലാകു മാറ്റുമിംഭാരവാശ്വാരയാൽ.

ചേങ്ങം കടം താങ്ങി യാത്രമതിൽ ബാല-  
ഭ്രയമണ്ണംക്ക പയറ്റു നീഡേകകിൽ,  
ഞ്ഞും സകരം സുതൻതയമാനം-  
മനുന്നണിഖമാം പേരറിനമുന്പുതാൻ.”

വദ്ധമിക്കായണ്ണുമെന്ന ഭ്രന്തിനി  
നടപിറത്തു നാഡിച്ചു നമിച്ചുതേ.

340

പിന്ന വാല്ലിക്കി റല്ലനഘനാനം-  
കടളിത്തത കയണാർത്തമനബന്ധാടം,  
വന്നജ്ഞത്തുകളിണാങ്ങി വാഴം നിജ-  
പാർശ്വാലക്ക നയിച്ചിരു പാരാത്ത.

വേഷിക്കച്ചുരും മുഹാംഖലാത്തനിയാം

വേളയും ചേരമദ്ദേഹമേ ശാന്തിപം  
ഭീനയാംദേവിയെ യപ്പിച്ചുതയ്യസനി-  
ധാനസ്ഥവ്യംപ്പുണ്ട് താപസ്മാക്കവൻ;

സാരം പിരുക്കളുംചിച്ചു ചന്ദ്രാനിമ-

ലേവയെന്നുസ്യരാഖ്യമാവാസിപ്പോൽ.

350

സല്ലാരപ്പുവ്‌മതതാപസിസ്യൈം

കൈക്കൊണ്ട് കൊണ്ടാടിനിന്ന വൈദേഹിക്കെ.

ശ്രദ്ധമാം മാൻതോൽ വിരിച്ചുതിന്റെചാരവേ

കത്തിച്ചു നല്ലോടലെന്നവിളക്കമായ്”,

നിത്രവുമന്തിക്ക പാപ്പാനവർക്കുവ-  
അതമമായോത്തങ്ങമൊന്നകിനാർ.

തന്ത കളിച്ചു വിത്രിലയായ്” വല്ല-

വന്നുംയരിച്ചു ചാമിക്കരെപ്പുജിച്ചു,

ഉത്തവംഗാക്കരക്ഷയ്ക്കുതാൻ വന്ന്-  
ക്ഷേമിണിയായുംനോറു കാതതാളിടലവർഡം 360

13. ഉക്ഷേമനിപുണി.

ഉണ്ണോ പ്രഭവിനന്നതാപമെന്നനു  
കണ്ടുകൊടുവാനത്തുകലികയാൽ സഫമിതി,  
വിശ്വാസത്തിച്ചുാൻ തദാജ്ഞതു താൻസാധിച്ച്-  
തുണ്ണായപോൽ, സീത വിശ്വാസതുംകേണ്ടതും.

രാമനോ കണ്ണനീരാലോലവഹ്നിച്ചു;  
സോമൻ മഹിമം പ്രശ്നമാസത്തിലെന്നപോൽ.  
ദേവിയെ ഭജ്യീത്തിയോത്തുപേക്ഷിച്ചുതേം  
ഗൈമതതിര്ക്കിനന്നതാൻ ചേതസ്സിൽക്കിന്നല്ല.  
പിന്നുയലീമാൻ റൂപൻ നിത്രപിച്ചുയി  
നന്നായടക്കിബേംഭിച്ചുാൻ ധരാതലം. 370

ഇക്ഷ്യപാകവംജേജൻ നിത്രവണ്ണാതുമ-  
രക്ഷാരതൻ രജോരികതൻ, രാഖ്യവാൻ  
രാജുമോ സന്ദർശനമുഖം, സമജക്ക്.  
മാഞ്ഞൻ തനിക്കൊപ്പമേകകിനാൻ ഭ്രതികരം.

ഭജ്യീത്തിയിൽ ഭീതികൊണ്ടുകലായ്ക്കൈ  
നിജ്ഞമഹംയെന്നിണ്ടും വെടിയവേ,  
ലക്ഷ്മി നിസ്തുല്യം വിഷ്ണുനാരാ രാമൻറെ  
വക്ഷസ്തൂപത്തിൽ സപതനിഡയംവിനാ.

പിന്നുപ്പാസ്വാരി വേട്ടീല, സീതതൻ  
സപ്പുന്നപ്പതിമയോടങ്കു മവംനോറാൻ; 380  
അക്കമെക്കുംകാബേം രസ്സാധപിതന്ത്രാഗ-  
ഭസ്സുരഭിഃവം സഹിച്ചുഭാരാവിധം. 382

## നാപ്രഥമകാസം.

1. വവണനെ ദയപ്പാൻ രഭുളിനെം അംത്.

യരാതനയയെ ത്രജിച്ചുമ രത്നാ  
 കരദ്രോനയാം രസയെ മാത്രമേ,  
 അനന്തപത്രിയായനാഭിച്ചിത്-  
 നാശപമർഹണ നമലനന്നപൻ.  
 ലവണനെന്നൊരു രജനീചാരിയാൽ  
 മവനം ശ്രീമായുംഭിച്ചുശ്ലഘവോർ,  
 അമുനാതിരസധമമികളിനാള്-  
 ചുരഞ്ഞുനെന്നതനൊ ശ്രാംക്രൂപിച്ചാർ.  
 റല്ലപതിച്ചണ്ടനാഭിഹനിച്ചില-  
 മഹവിരോധിയെ മഹസ്തിനാലവർ; 10  
 മരഗതിയില്ലെന്നറിക്കിലേ ശാപ-  
 ശരയരച്ചീഴു തപോവ്യയംചെല്ലാൻ.  
 പ്രതിജ്ഞയെചയ്യിതനാവരോട് വിജ്ഞ-  
 പ്രതിക്രിയ പ്രസ്തിജ്ഞയൻ കാക്കൽസമൻ;  
 ക്ഷിതിതൻ ധനംസംസ്ഥിതിയിലേ മവ-  
 പതിയാം ശാർഖിതൻ രതിയനാരതം.  
 അമരബേവരിയാമവനക്കൊല്ലുവാ-  
 നവരോദയപ്രഭത്വന്നതഭളിനാൻ.

“കരതിൽ~~രൂപം~~തോ ടിരിക്കിൽ ദിംജയ-  
നാക്ക,നേല്ലുണം തെരിക്കുന്നല്ലായ്ക്കിൽ”. 20  
അരിക്കളുടെ  
അനുഭവം യഥാത്മനാമനായ്  
വരികെനാസ്യങ്ങൾക്കുറച്ചിരുപ്പോൾ,  
സ്വപ്നം ശത്രുജ്ഞനെ നിയോഗിച്ചുണ്ട് മനി-  
നികരസങ്കം നിവൃത്തമാക്കുവാൻ.

രഹ്യക്കലാത്തിലെജീവന്മുക്കിലോ  
പരക്കലാത്തിന് പരേതരാട്ടവർ;  
അതിൽ തനിച്ചുതമരിയെല്ലായിക്കും  
പൊതുനിയമത്തെ അപവാദംപോലെ.  
അടിയിണ്ടെതാഴമനജനിലല്ലി-  
ന്തരജ്ഞിനാനാഡി സ്ഥിനക്കലവരൻ. 30

കരളിൽപ്പോടിയേ കണ്ണികാണാതെതാരാ  
ഒരേമസ്തൻ രമമേരി ക്ഷുണം  
മലരണിമണം ചൊരിയും കാനന-  
തലമനവധി കടന്നപോഷിത്ര.  
അവന്നത്മാപ്പിക്കാ യചനിപ്പാജത്തോ-  
ലനഗമിച്ചേളാരനികിനി പാത്താൽ,  
പഠനമത്മമാം “ഈ”യാത്രവിൽ ചേര-  
മുപസർഗമായോ “രധി”പോൽമാത്രമേ.

വഴിതെളിച്ചുണ്ട് രമാഗ്രാമിയി-  
ലെഴുന്നരക്കുന്ന മുനിജനങ്ങളാൽ,  
തിളങ്ങിനാൻ പരന്തപും ബുലവില്ല-  
രിന്നങ്ങുമാംതുമാൻ കണ്ണം ശത്രുജ്ഞൻ.

വഴിവാല്ലികിതൻ വന്തതില്ലെന്തായ്  
 വരികയാലനോരിവിലന്നുപണ്,  
 മുഖാവലി രമ്യയുക്കുന്നവശ  
 മിച്ചിച്ചുനില്ലോ സ്ഥലത്തു തങ്ങിനാൻ.  
 തള്ളന് വാഹനമയഞ്ഞുമായ—  
 അബ്ദത്തെ ബാലനിലലിത്തരു മാട്ടി,  
 വിശിഷ്ടവസ്തുശരം തപഃപ്രഭാവത്താൽ  
 വരദതിപ്പുജിച്ചുന് വിധിപ്രകാരമേ.

50

## 2. കർഡവജനനം.

അന്തേന് ശയിൽത്താൻ പ്രസവിച്ചുളിക്കു  
 സുതരെത്തൻജീഞ്ഞ സമേഘരഹപ്പതി;  
 ക്ഷിതി സമഗ്രമാം ധനത്തോടൊത്തുട-  
 ന്തിബലോത്തരവുലത്തയുംപോലെ.  
 തനയരഗ്രജന്നളവായിതെന്നു  
 മനംകിഴ്ച്ചേന്നാരമ്മയീപ്പതിസുതൻ,  
 പ്രഭാതവേളയ്യുമുന്നിപ്പുപാദത്തിൽ  
 പ്രണാമംചെയ്യു തന്നപ്രയാണമാന്നിതു

## 3. ലവണവധം.

അവൻ മധുപാളിവനമാന്നാൻ കംഞ്ചി-  
 നസ്തിനയനാം ലവണൻമുന്നിലും.  
 അനവധി സത്പനിര കരത്തില്ല—  
 ണിവന്നകാനനം കരംകൊട്ടത്തപോൽ.

60

അവന്നടെ ഫോമതിയേക്കരം,  
പരിവാരം പ്രദ നന്മാംസാരികൾ,  
നിന്മക്കിൽ പുമസമാനപുമളം,  
ശിരോങ്ങമം ജ്പാലാതുലിതചിംഗളം,  
വസയുടെ ഗന്ധം വമിച്ച പാഞ്ചക്കത്രം  
ചിതാഗ്നിയെന്നതേ ചുങ്കിച്ചുണ്ടോ.  
അപ്രതുലനവ, നെതാത്രു ശരുജ്ജൾ,  
പഴതിന്താങ്ങനവന്മോ ജയം.

70

“കരച്ചിനെൻകക്സി നിന്യാനഭത്ര  
നിനച്ചപേടിച്ച വിധി വിധിവരാൽ,  
അയച്ച നിനെ” യെന്നായ മരാമരം  
പറിച്ച നെന്നുതന്നുത്തിത്തരുമം.

അരക്കനേംങ്ങമമരത്തന്റുമിതി  
ശരപ്രപാതത്താൽ ശകലിച്ചിടിനാം  
കരിച്ചരുജ്ജ ശിരസ്സിലേററ-  
രത്തിച്ച പുണ്യാടി, തരുതലയല്ല.

അരക്കനക്ഷണം കൃതാന്തമുള്ളിപോ-  
ലിരിക്കം പാരഭയാനൊട്ടത്തിന്തിത്തിത.

80

ഇരുച്ചത്രംകല്ലപ്പുടിച്ചാനെന്നുമാം  
ശരത്താൽ ശരുജ്ജൾ മന്ത്രിയെക്കാർ.  
കരിവന്നെന്നാറു പുരത്തുഴം ശിരി  
യിരവിക്കല്ലുന്നമത്തിൽപ്പായുംപോത്,  
വലക്കെപ്പാക്കിയാത്തുരു രാക്ഷസൻ  
ശരംക്കമാരണം തൊട്ടുരു വൈഷ്ണവം.

തകന്നാരാക്കുണ്ട് മരിഞ്ഞെ, പാർശ്വലം  
കലന്നുകുബ, മതകനു താപസർ.

അരക്കമേൽവീണാ പത്രുകൾ, ദിവ്യ-  
മലർത്തുമാരിൽ പ്രതിഭദ്ധിമേലും.

90

“ദുഃഖമിന്നജിത്തിൻവധത്തിനാൽ ചുകരം-  
പെട്ടം പ്രതാപിക്കു സഹജൻ്തനനാഥാൻ”

അഭിമാനം സ്പയം കലന്നിതിത്തരം  
ലവണ്ണനൈക്കാനു ഒരാക്കുമിയവൻ.

ശ്രീതാത്മരാശ്രാത്രതാന്തനാക്കമ-  
ക്ഷൂതാസുനെ വാഴ്ത്തിനിതാന്തം താപസർ.  
പരാക്രമത്തിനാലുയൻറും തൻമുഖം  
ത്രപാക്രമത്തിനാൽ കനിഞ്ഞെരും കാണായി.

#### 4. മധ്യാസ്യംപനം.

പുമിതപരഞ്ഞ വിഭ്രഷിൽൻ, ധന-  
രതിരഹിതന്നുഭഗം ശ്രേംജ്ഞൻ

100

അമ കാളിദിൽൻ തടത്തിലുണ്ടാക്കി

മദ്രദയന്നൊങ്ങ മധുരമാംപുരം.

വിശിഷ്ടാനാം തണ്ണു ഭാണതതാലക്ഷ്മ

വിളക്കുന പ്രഞ്ചവിഭ്രതികാഞ്ഞിലോ,

വിധംജന്മുന്നിന്നനാട്ടിലിടംപോരാതിക്കു

കടിയേറിപ്പാക്കം സുരരേനു തോന്തു.

അവിടെക്കോക്കഞ്ഞിണങ്ങും കാളിദി

അവനിമാതിൻപൊന്നാണിവേണിപ്പോലെ,

അവൻ്തൻ മഹിക്ഷുരത്തു നിന്നുക-  
ണ്ണവൻബുമാനദമകമേകാണിതു.

110

5. കണ്ണലവജാതകങ്ങളി.

അവിടെ നില്ലൈക്കമെ; നമുഖമെ  
കവിവരാടവിക്കൊക്കടക്കതാൻ.  
ജനകനം രാമജനകനം മിത്രം  
മുനിവരൻ മന്ത്രനിച്ചുണ്ണൻ വാല്ലികി  
അവരിൽ പ്രീതിയാൽ യഥാവിധി സീതാ-  
തനയക്ക് ജാതക്കിയാണി ചെയ്തിതു.

ക്ഷേകാണേടകനം ലാപംകോണഭന്നുനം,  
പിറ്റുപിലെയ്യുംജലാവരണാവത്ത  
തുടച്ചുടക്കയാ ലവക്കംതേവിയം  
കൊട്ടത്രുതു നാമജഡിം കണ്ണലവാരനോ.

120:

അവക്ക ശ്രേണിയും കരച്ചുചെപ്പുവേ,  
പഠിപ്പിച്ചാൻ സാംഗം സമസ്തവേദവും.  
കവികൾക്കാദ്യമാം വഴിയായുള്ളതൻ  
കവിതയും പാടിപ്പിപ്പിച്ചാൻ മുനി.  
അരികിൽ നിന്നതിമധ്യംമാം രാമ-  
ചരിത്ര പാടമസ്തുതരകൊണ്ടിട്ടിൻ,  
വരൻ വെടിന്തത്തിലെഴുമഴലന്ന  
ധരണിജയ്യുന്നരകിരണത്തേംാൽ തോന്തി.

6. ശങ്കുനിപ്പണി.

രാലുവരന്നാടെ സദ്ധോദരഗാ-  
തയസ്മാനമാം മഹാസ്തുന്നവർ

130:

സ്വപ്നാനുസ്ഥിതാൽ പുകഴെഴും പ്രിയകളിൽ  
സുതരിരണ്ടിനു പിതാശാമാരായി.

സുതക്കലിപ്പേക്കം കഴിയുന്നതുറഞ്ഞ-  
നടത്തവാഴവാൻ കൊതിച്ചു ശരൂപ്പാൻ.  
മധ്യരന്ദംകിനാനവൻ “ശരൂപ്പാതി”-  
കമെ “സുഖാഹ്ന്”വിനുടൻ വിഭിശ്യും,  
അവനയോദ്ധയ്ക്ക് തിരിച്ചു രാമൻറെ  
തിങ്കടികാശമാനേഴമുള്ളകൃതാൽ.  
കശലവഗാനം ശ്രവിച്ച മിംസ്പ്രസ്സ്-  
ഉണ്ണംകാതനില്ലോ തപോവനംകാശകു,140  
ഇന്നിയുമെന്നാക്കാണ്ടിയ തപോവ്യയം  
ഇന്നിയും വാളീകിക്കയെതനോത്തവൻ,  
തിരിത്തുനിന്നതില്ലാണിവനിച്ചുങ്ങ്  
വിരഞ്ഞപോയാന രൂക്ഷങ്ങളുണ്ട്.

അലംകൃതമാർത്തമയോദ്ധാപട്ടണം  
അനാതരം വഴി അണാതെ ശരൂപ്പാൻ.  
ലവണ്ണനൈക്കാന മുഹാവിരനൈന  
ജനങ്ങൾ ഗൗരവഭരിതം നോക്കിനാർ.  
സതീത്യാഹത്തിനാൽ ധരജ്ജിസാപത്രം  
വക്തതിയ രഘുപതിയെന്നോഽരൻ,150  
സഭാജനംചെയ്യും സഭാജനങ്ങൾംതന്നെ  
സവിധമാസ്യാനതലംതന്നിൽ കണക്കാൻ.  
പ്രണാമംചെയ്യുമാ ലവണ്ണനൈവരിയെ-  
പ്രംമനഗ്രജനാണിച്ചിത്തിരു;

പുരാ കാലഗേമമിയുടെ വധത്തിനാൽ  
പ്രസന്നനാമിന്റെപേരുംനേപ്പാലെ.  
അംവരൻ മോഡിക്കൈശശലുമന്നാന-  
തനയജനമെ പറഞ്ഞത്തില്ലവൻ;  
അംവരക്കാലത്തിന്നങ്ങളീടുമാണി-  
കവി കല്പിച്ചുതെക്കുത്തിത്താനത്തും.

160

7. സംഖ്യകവ്യം.

ധരാസുരൻ രാമനിവാസിയന്നേക്കൻ  
ധരശ്ശേഹാച്ചരസവിധി പ്രാപിച്ചു.  
മടിക്കിൽ തന്മുതശിള്ളുവെയും ചേര്ത്ത്-  
കടവിഷാദത്താൽ വിലപിച്ചുനേവും.  
“വസുദേ നിന്റുതിയതിഭയനീയം  
ശ്രദ്ധമനിൽ നിന്നവപ്പതിച്ചു നീ;  
അപ്പ രാമനംട കരത്തിലാപ്പേട്ട-  
തമോ! കഴുത്തിലുമയിക്കുള്ളുമേ”  
കബനകാരണമരിത്തു രാധവ-  
നവനീപാലക നതുലം ലജ്ജിച്ചുന്നു.  
അകാലക്കൃത്യവന്നതോളമിക്കപ്പാക-  
രുപാലരാജുരേതെ നിഴലിട്ടിട്ടില്ല.  
“പൊരുത്താലുമൊരു മുഹൂര്ത്ത്’മെന്നാ-  
നലയും വിലുന്നുമാപ്പെസിപ്പിച്ചു,  
കുതാന്തനെ വെൽച്ചാൻ ദശാനന്നാരാതി  
കബേരയാനത്തെ നിത്രപിച്ചുനിന്നു.

170

വിമാനവും വന്ന വണ്ണമെല്ല; രാഖവൻ  
വിശിവധാരിയായതിൽ കഴേറിനാൻ.

ഒരപ്പുടക്കയായ് നരപതി, മുന്ദി-  
ലുരച്ചശരീരിവച്ചല്ലോന്നകേൾക്കായ്.

ഹൃപ! നിന്റെജുത്തിലെലാത്തുമാൻ ജാതി-  
മരതെറിക്കശ്രദ്ധമന്നചരിക്കുന്നു.

തിരക്കിളച്ചുന്നതു തട്ടക്കംനാളിപ്പേല  
നിന്തുപോലെ നീ തൃതാർത്ഥമനായ്‌വരു.  
അവിച്ചിതാഷ്ടമീ വച്ചല്ലോചാര-

മതിക്കുങ്ങുങ്ങുങ്ങുന്ന പറന്ന പാതമിവൻ.  
അധികവേഗത്താൽ വിമാനത്തിൽ കേതു

എഴുതിവച്ചുപോലിളക്കാതെന്നിന്-

രേഞ്ഞത്തങ്ങാരാള്ളടിയിൽ തീക്കുട്ടി,

തങ്ങവിൻ കൊഡുത്തു തലക്കിഴായ്‌തുക്കി,

പെയംപുകതട്ടിച്ചുമന്നക്കുറ്റമായ്,

പരം തച്ചിപ്പുതപ്പുരുത്തും കണ്ണാൻ.

തട്ടത്തുചോദിക്കു പുരഞ്ഞതിതപ്പുക-

ക്കടിച്ച മുപ്പടി വമിച്ചും നിൽക്കുവോൻ.

“യാരേ! തുളന്ന തൊൻ; അലിയ ശംഖുകൾ;

സുരപദം വേണാ; തച്ചമതിനെ”നും

“വിധിക്കാക്കശ്രദ്ധത്താൽ വിപ്പത്തുലക്കിന

വങ്ങളും നിബന്ന തൊൻ വധിപ്പേ”നേന്നും,

കട്ടത്തകോപത്താൽ കരത്തിൽ വധു്’നാഡു-

മെട്ടത്തു നിന്നിതാ ജഹത്തിൽനായകൻ.

180

190

200

ജപലിച്ചു തീപ്പോരി എതറിച്ചു മീശയെ  
 കരിച്ചിരിക്കുമ്മുവത്തെ മാനവൻ,  
 മിമത്തിനാലുള്ളികരണപൊങ്കംപോൾ  
 കഴത്തുതണ്ടിൽനിന്നുത്തവി കൂടിനാൻ.  
 അധികാരമരുവാരങ്ങംതപ്പാലു-  
 മണയാനോക്കാതെതാരതിതൃപ്പോദം,  
 അരമരംതൃപ്പോ കരഗതം സ്വയ-  
 മരവൻ നിക്ഷിപ്പോരുവിലേതനെ.  
 ശരത്തു വന്നുനെക്കണക്കോജസ്വിയാ-  
 മഹസ്യപ്പെന രാമൻ വഴിക്കു സന്ധിച്ചു.  
 കടലിനെക്കടിചുള്ളവത്തുനെ  
 വിച്ചുബാലനന്നപോൾ കൊടുത്തായരത്തം  
 ഏടോത്തുവൻ ദിവ്യജനോചിതം രഘു-  
 കുലോദ്ധൂഷണ സമ്മഭാതതരം നംകി.  
 ഇളാസുതയുടെ റഹത്തിലിനിമേൽ  
 വിളയാടാതവീണ്ടുകരത്തിലന്നുപൻ,  
 അതുമണിത്തു തന്നുപുരത്തിലും, പ്രാണൻ  
 മുതശിതൃവിലും സമം തിരിച്ചേതി.

അവമാനിച്ചുതന്നവിലമംത്രങ്ങ-  
 നും ചുന്നുമിച്ചുള്ള ക്രമവൻ,  
 ശ്രേണംനെയും വെന്നുഭയും നഞ്ഞകമ-  
 പ്രമുനെ വാഴ്ത്തിപ്പുതിമാർച്ചിച്ചുനേ.

8. അപദായം.

അന്നുതരം മഹാമവത്തിനന്നുപ്പ-  
 നന്നതയിലെങ്ങും നടത്തിനാനുപോ.

210

220

മഹിരക്ഷേഷാനു പരവന്ന കാഴ്ച കാർ-  
നിര സസ്യത്തിനു മഴപോൽ തുകിനാർ.  
ക്ഷമാതലത്തിലെ ധമികശ്വാക്കൈയും  
ക്ഷണമനസ്സിൽപ്പാരത്യു കോണലം.  
അതിൽ പിത്രം ജ്യോതിർമ്മയപദ്മജ്ഞ-  
മവഗണിച്ഛത്തി സുരമുനികളിൽ.

230

അവരുടെ പാപ്പിനരചനക്കിനാൻ  
നബനിലയങ്ങൾ നാഗരപ്രാന്തത്തിൽ.  
മുനികലം ചുഴി നിരന്നെന്നിം കോട്ട-  
മവങ്ങൾ നാലുപ്രേഷാരയോല്ലയന്നാളിൽ,  
പ്രപഞ്ചം സ്വർജ്ജിത്വാശുഖവതിനൊട്ടം  
വിരിഞ്ഞുവിറുമം കണക്ക് കാണായി.  
മവാത്മവും വേട്ടിലരചനാല്പര-  
മഹാശാലയുള്ളിലിരുന്ന നാളിലും,

മഹിരണ്ണനിമ്മിത പ്രതിമാനുപരതിൽ  
ധരാസുത്തരുന്ന രഘുവരപതി.

വിഭേദജാതയെ തൃജിച്ചുത്തും പതി-  
ക്കതീവക്കിത്തിക്കയു് ഭവിച്ചിത്തിരുന്നു.  
വിധിയിലും പരം വിശേഷി സംഭാര-  
വിയങ്ങളോട്ടടങ്ങി തുടർന്നയജ്ഞവും  
മവവിരോധികളുടെ അംഗ-  
മഹമഹമികാ സമിതംപാലിച്ചും.

#### 9. കശലവഗാനം

പ്രചേതസ്സിനരു സുതനാം വാലീകി.  
ഇനിതാനാഞ്ചുമായറിഞ്ഞത സൽക്കട്ട

കല്ലേവരങ്ങിങ്ങവിക്കെപ്പുട്ടിനാർ  
തുങ്ങിഡേയതാൽ ശ്രദ്ധാമായണം.  
ചരിതം റാമൻാ കവിതാവാളീകി  
പ്രയഷകോകിലകവിപ്രവീരൻ്റെ,  
അവരോ കിന്നറസമസ്വസ്ത്ര-  
രിനിയെത്തുവേണം മനംമയക്കവാൻ!

260.

10. കല്ലേവരങ്ങിങ്ങക്കാണ്യം.

അവരുടെ ത്രാപസ്പർമാധുത്തിങ്ങ-  
ഇരിവുള്ളജനം പറത്തുകേൾക്കയോൽ,  
അനംജരാഭാത്ര കരുമലി റാമ-  
നർക്കിൽ കാഞ്ഞയും ത്രാവിക്കയുംചെയ്തു.  
മുള്ളാനതിലുറവികാനനാഗ്ര  
പൊഴിയുമാനനനിരയോട്ടുപുണ്ട്.

261

പിന്നോട്ടയത്തിൽ കാരെഡാഴിന്തു നിശ്ചലം  
മിമോകമോലും വനംപോൽ ദ്രോഡിച്ചു.  
ചെരുപ്പും, വേഷവു മൊഴിക്കിൽ പെപത്തങ്ങൾം  
മസപ്രവിരൻ്റെ ശരിപ്പുകൾക്കും;  
അതിനാലേവരകു മിഴിച്ചു കള്ളുതെ-  
ല്പ്പയാതെനോക്കി നിലകൊണ്ടിടിനാർ.  
അരചൻ പ്രീതനായങ്ങളംസമാന-  
നിരയിലാസ്യ തല്ലുവച്ചിച്ചില;  
അവരുടെ ഗാനചത്രരതയെക്കൊ-  
ളത്തു. കണ്ണെപ്പുണ്ടാണ്യികമായും.

270

“സുവാവഹം ഗ്രിതവിധം പരിപ്പിച്ച  
സുത്തിയാരായ രചിച്ചതിക്കൂടി”  
ഗ്രഹനിത്രശാഖിച്ചുവെ ബോലങ്ങ  
കവിക്കലേപ്പുന്നേൻ റിങ്കാമം ചൊന്നാർ.

### 11. വാദ്ധീകരിക്കുന്ന അഭ്യർത്ഥന.

ഉടന്നഞ്ജരോടരചന്ന് വാദ്ധീകി—  
യുടലൊഴിച്ചുപ്പാമടിയറവച്ച.  
“ഇവരവനിജാസുതനയേ ഗ്രഹ!  
തവാത്മജരഹനതറിത്തിനിബുദ്ധാന്ന്,  
തെളിത്തെ സീതയെ ഗ്രഹിക്കവേണ”മെ-  
നിരന്നിതക്കുപാപരൻ കവിവരൻ.

280

“പിതാവേ നമ്മുടെ സമക്ഷം വഹനിയിൽ  
പരിപ്പുലികാട്ടി ഭവത്സന്നഷ്ട മുനം;  
പ്രജകൾക്കെങ്കിലിക്കവല്ലിലാശര—  
പ്രവാരകാട്ടില്ലോ നിന്തുസംശയം.  
അതുന്നിക്കെട്ടയിന്നവശേന്നാൽ എത്ര—  
സഹിതംകൈക്കെയ്യാറംവേൻ തവാജശപോലെ  
താൻ.”

### 12. ദൃഢക്കാംജിനം. or സീതാതിരംഗം.

ഉണ്ടേത്വം ഗ്രഹത്തിന്നടത്തനാർ  
വര്തതിപ്പരരെ,മുനിവരനെയും.  
വര്തതി സീതയെ സ്ത്രീപരിപ്പുരൈക്കാണെ—  
തനപസ്പി സിലിയൈ അമരണ്ടാൽപോലെ.

290

സപരവും ശ്രദ്ധിയുമെഴും ഗായത്രിയോ—  
ചുരുങ്ങാസ്ത്രം വശകരണവയന്നപോൾ,  
സുതരിജവയമിണങ്ങും സ്ഥിതയോ—  
ചടൻമുനി രഹസ്യവരണ പ്രാപിച്ചു.

വസന്നംകാഷായം, നയനം പാദത്തിൽ,  
വസുധാജാതത്തിൽ വച്ചസ്തിശോനം;  
വിരവിനോടിവ അവളുടെ ശ്രദ്ധി  
വഴിപോലന്നും വിളംബവരംവരും.

അവളുടെക്കൂറ്റിന്മുഖശിഖിലേ നോട്ട്—  
മിഡപെടാതവാദംമുഖമാരായ് തബന്ന

300

അവിലങ്ങം നിന്മിത്തവിട്ടത്തിൽ കതിർ-  
തലകനിഞ്ഞ വൈശിഷ്ട്യികകർംപോലെ.  
മുനിപ്രും പീംഞ്ചിലിതന്മ സ്ഥിതയാ—  
മനഃവയ്ക്കിത്തരമഞ്ചി ക്ലുന.

“അയിവത്സേ ആതതിക്ക നിന്മപോരി-  
ബേഴും യേ അർത്തസമക്ഷം നീക്കക്കു”,  
വിരവിലത്തപാധനനുടെ ശിശ്യ—  
രക്ഷം തീത്മമല്ലുതി സേവിച്ചുമ,  
ഉറഗത്താരധ്യാത്മപ്പുവിത്രനന്നവിലു—  
ക്രാതുക്കിസ്തുതുവാക്കരച്ചുളിത്തരം.

310

“മനോവാക്കമുഖംഞ്ചിവരയാനാലും താം  
പതിരുതാധ്യം മുടക്കിലായ്ക്കിലോ,  
ഗ്രുഭേദവി വിശ്രപംഭരേ കനിവിനോ—  
ടിവഭേദയുംക്കാണ്ടിഞ്ഞരുഹിക്കണോ!”

സതീവച്ചസ്തിത ഗ്രവിച്ച മനതയി,  
ലിടിവെട്ടംപോലെ പിളന്റ ഭ്രതലം;  
തിഡിപ്രഭാജിതം മഹിഷദയാന-  
ങ്ങളിച്ചിതേവയം പകച്ചന്നിന്നപോയു്.

പണിപ്പണാപരി കനകരമുമാം  
മൺിമയമായ മഹാസന്തതിരേഖ

320

അരഗന്തയാം സാക്ഷാൽ സമുദ്രമേഖല  
വസുന്ധരാദേവി വിള്ളിക്കാണായി.

വരനിലേ; നോക്കിമരിയുംസീതയെ  
ജാനനിയുത്സംഗമണ്ണചുടേ വഹതിൽ,  
അയത്തയതെന്ന വിലക്കംമുഖിലേ  
മരഞ്ഞ ദാതാളിതലത്തിലേയ്ക്കുവർം.

“ധരിത്രി! കാന്തയെത്തരിക്കേന്നകാജ്ഞിൽ  
പിഴച്ച കാഞ്ഞു” മെനൊട്ടതവില്ലുമായു്,  
കതിക്കം രാമനെന്നത്തുറ്റടൻ കോപം  
ശ്രീപുഠാൻ വിധിബലജ്ഞനാം മൃദം.

330

മവംകുഴിത്തുപ്പിക്കലത്തെയും, സൂര്യം-  
ജനത്തെയും മാനിച്ചയച്ച മാനവൻ.  
ധരിത്രീജാതയിൽ പെരുക്കം അസ്ഥിരം ത-  
നാപത്രജംഡംകംമേൽ പ്രതിജ്ഞിച്ചാനവൻ.

13. റംജുവിജ്ഞം.

പ്രജാപരൻ മനവരനത്രകാലം  
യുധാജിതതിന്നുടെ അഭിമതംപോലെ,

വിരദ്ധാടകിനാൽ ഉത്തര സിന്ധു-  
വിഷയവും വേണ്ട ധനവിഭവവും.

അവൻ റാഡിവും അജയിച്ചായും -  
മടിയാവെപ്പിച്ചെടുപ്പിച്ച വീണ.

340

സ്വപ്നതുരിൽ തക്ഷന്നണനാമം തക്ഷ-  
ശിലാവുമാം പും കൊച്ചത്തിതനാവൻ.

അതുപോൽ പുഞ്ജുലന്നത്രി പുഞ്ജുലാ-  
വതി, പിന്ന ജ്യോജിപ്പിയമാന്താൻ,  
സുമിത്രാചത്രനം സുതനാർ രണ്ടിപ്പേ-  
രമിതുവെറികൾ പിതാക്കളെപ്പോലെ.

രൈതനംഗം പരന്ന ചന്ദ്ര-  
പാദരൈതാട കേരു തൊട്ടക്കിലാവുയാം.

രഹ്യതമാജയയാലവക്ഷി ലക്ഷ്മണൻ  
കൊച്ചത്തിരു കാരാപാമ്പുരേശപ്പും.

350

തനയക്കിവിയമുചിതസ്ഥാനങ്ങ-  
ളങ്ങളിവാണിതാ മനക്കലേപപരർ.

സമിച്ചിത കാലങ്കുമത്തിനന്നുപ-  
ജനിത്രിമാർ വരനിരിക്ഷം ലോകരത.  
സവിത്രിക്കത്തന്നുചത്രനാർ ചെങ്ഗാ-  
രവക്ഷിക്കാണി സമസ്യക്കംഘവും.

#### 14. കഹാഗതി.

യമൻ യമിയുടെ വടിവിലന്നാൽ  
ദിനമിനക്കലപതിയോടാതിനാൻ.

“റഹസ്യമൊരണ്ടു കമ്പിക്കവെന്നതു  
റഫിക്കയെതോടു മനസ്സും; പിന്ന,  
ളിവിൽ സംസാരിച്ചിരിക്കിം നാഞ്ചാ-  
മവന്നേസ്സുംത്രജിക്കണം ക്ഷണം ഭവാൻ.”  
നിങ്ങലോലനാനരചൻ, കാലണം  
നിജസ്പത്രപതിൽ പകൻ ചൊല്ലിനാൻ.  
“പരമേഖലികളിച്ചയച്ച വന്മ തൊൻ,  
പരം പദമിനിസ്ത്രമിക്കണം ഭവാൻ.”

360

## 15. ലക്ഷ്മണസപർഥ്റ്റി.

അതുനോരം രക്ഷാതിപ്പുവെക്കണംവാ-  
നവിടള്ളവ്യാസാവെഴുന്നള്ളിടിനാൻ.  
നടയിൽ കാവാലിന്നയച്ച ലക്ഷ്മണൻ  
മുനി ശപികമെന്നതില്യത്തിനാൽ,  
അറിയിച്ചുനക, തത്തിജ്ഞനെനക്കിലും  
അറിഞ്ഞുംചെയ്യിത്തി സമയലംഘനം.  
അനന്തരം യോഗവിശാരദനവൻ  
മനനത്തെളിഞ്ഞത്തി സംരയവിന്നതും,  
പരിത്രജിച്ചിത്തു ശരീരമരുജ-  
പുതിജ്ഞയിത്തരം വഹിച്ച സോംരൻ.

370

## 16. റംഹാരികളുടെ സംഭ്രംതി.

തന്ത്രികമുന്നുതൻ ചതുഞ്ചാഗം നാകും  
ഗമിച്ചുളവാക്കം കരഞ്ഞു രാഘവൻ,

യുഗങ്കുമതതിനാൽ തൃപ്പാദശേഷനാ-  
യിരിക്കണം യമ്മതതക്കണക്കാക്കാണായി.

380

ക്രാവത്തീച്ചുരം രിച്ചുക്കലുറാജാ-  
ക്കണ്ണാക്കം ക്രണോക്കളി രാഹവൻ.

സഞ്ചക്തിയാൽ സുധിസ്ഥിവം വള്ളത്തിട്ടം  
ലവന്ന നംകിനാൻ ശ്രാവത്തീച്ചുരം.

സമിരമതി റഘുപതി സന്ദോശരം  
നിരാമയമഗിച്ചുരസ്സുരം പിന്ന,  
വടക്കിക്കിന്ന ഗമിച്ചു, ഗേമവും  
ത്രജിച്ചുകുടവേ തിരിച്ചുപറയും.

കടവിൻമൊച്ചുപോൽ തുട്ടതക്കള്ളുന്നീർ-  
കണം പ്രജായകരം പൊഴിച്ചുന്നീളവേ. 390

യദ്ദേശപരമതമരിഞ്ഞാരാശെ  
ഹരിശ്ചയംപാബേ നടന്നിതാവഴി  
സരയുവിൻതടമണംതു രാഹവ-  
നരികിയനിന്നൊരു വിമാനമേരിനാൻ  
അനന്നമിച്ചുായ ജാതതാടപ്പുാഴ-  
ങ്ങനകന്വാപരൻ പരന്നക്കളിനാൻ,  
“സരയുവിലുടൻ നിമാജനംചെയ്യു  
വയവിൻ നാകത്തിലുാതമിച്ചിപ്പുാഴേ.”

അവകം ചാടിനാർ നബിയിലഞ്ചുഗോ-  
പ്രതരമെന്നപോൽ ഞെങ്ങങ്ങീതജ്ഞങ്ങളിൽ;  
അവിടം തീര്മ്മായ് ഭവിച്ചിതന്നെതാ-  
ട്ടേതുകഴുന്നപേരതിനം സിലിച്ചു.

സുരാംഗ്രതരാം മഹിശപരാഭ്ര വി -

ബന്ധണംതെ കൈകൈബാണ്ട നിജസ്പത്രപദ്ധതിം -

അമരരായ് തീന് ഒരജനങ്ങൾക്കിഴ

നവമൊയ നാകം ചമച്ചുതേ വിളി.

സുരകലത്തിന സുവാവളക്കിഴവാൻ

ഭരാനനവയം കഴിച്ച കേരവൻ,

വിളിഷണമരഞ്ഞസുതരഞ്ഞനാമേ

വിലയമറിയവിജയസ്തുംഭദ്രിം -

410

ഉരുവുലം തെക്കവടക്കമലികർ -

ക്ഷപരിനാട്ടിയസ്തുപരഘൻ മഹി

സകലലോകൈക സനാതനാന്തരയം

സപ്രകായമാന്തിതനാനന്തമാളിം -

414

[സപ്രസ്തികാണ്യം.]

കാളിഭാസരാമായണം സമാപ്തം.



